

SEXUALPEDAGÓGIA ÉS -ETHIKA

A NEMI FELVILÁGOSÍTÁS IRÁNYELVEI ÉS MÓDJAI

SEXUÁLPEDAGÓGIAI TANULMÁNY

Pedagógusoknak, felső- és középiskolai tanároknak, theologiai és tanítóképezdei tanároknak, elemi iskolák tanítóinak, leányiskolák vezetőinek, vallásstanároknak és hitoktatóknak, fiú- és leányinternátusok, katonai nevelőintézetek, továbbképző tanfolyamok vezetőinek, tornatanároknak és ifjúsági sportvezetőknek, testnevelési főiskolai tanárainak és hallgatóknak, levante- és cserkészvezetőknek, szülőknek.

Mindenkinek, akinek befolyása van a serdülő ifjúság vezetésére.

ÍRTA:

DR JNEMES NAGY ZOLTÁN
PSYCHOLÓGIAA ÉS IDEGGYÓGYÁSZAT SZAKORVOSA

BUDAPEST
AESCU LAP KIADÁS

*Copyright by „dr. Nemes Nagy Zoltán”
Budapest.*

Szerző minden jogot fenntart magának.

*Bármely idegen nyelvre való fordítás
és hírlapi közlés jogát is.*

Légrády Testvérek r. t. nyomdal műintézete Budapest.
(Igazgató: Kertész Árpád.)

Előszó.

Az ember és a társadalom az előítéletek rabja. Különösen áll ez a nemi kérdés ismertetésével kapcsolatosan. Az előítéletek, a közfelfogás, az emberek hypokrita álszemérme, a konzervatív életszemlélet, a tradíció évszázadok óta akadályozta a nemi kérdés közhasznú és objektív megvitatását és a nemi felvilágosításnak a serdülő ifjúság nevelésében való alkalmazását.

A mai modern haladó időkben lényegesen változott a közfelfogás, amely felismerte a nemi élet problémájának jelentőségét az emberekre, társadalomra egyaránt. És különösen elsősorban a felnövekvő ifjúság nevelésével kapcsolatban. Ezért a nemi kérdés megoldását és megvitatását a mai emberek többsége fontosnak és szükségesnek tartja.

Ma már úgyszólván az Egyház jár elől jó példával a tekintetben, hogy a serdülő gyermeket és ifjúságot nem szabad tudatlanságban hagyni a nemi élet kérdésének ismertetésére vonatkozólag.

A felvilágosítás egyik legbiztosabb eszköze a védekezésnek. A civilizáció fejlődésének jellegzetes tünete, hogy a felvilágosítás módszere egyre jobban érvényesül az ifjúsági nevelésben. Különösen vonatkozik ez a nemi kísértések legyőzésére, valamint a nemi betegségek elleni védekezésre.

A tapasztalat és a statisztikák szerint ma már eldöntött kérdés, hogy a nemi élet dolgai-
ban való tudatlanság sokszor és könnyen ve-
zethet a gyermekek és serdülő ifjak egészségé-
nek károsodásához, úgyszintén lelki megron-
tásához és korai lezülléséhez, szóval egész jövő-
jének tönkretételéhez.

Vitán felül áll, hogy a tudatlanság és tájé-
koztatlanság sok nyomorúságnak és bűnnek le-
het az okozója. A tudás felvértezi és megvédi az
embert a kísértések ellen. Különösen áll ez az
ifjúság nemi problémájára vonatkozólag.

A krisztusi szeretet nevében cselekszenek a
szülők, a pedagógusok és mindazok, kiknek az
ifjúság nevelésében szerepük van, ha a serdülő
gyermekeknek és ifjaknak megadják a szüksé-
ges felvilágosítást idejében a nemi dolgok felől.
Ezzel sok gyötrelmes vívódástól és nyugtalan
éjszakáktól szabadítják meg az ifjakat, akiknek
serdülő életét nagyon nyugtalanítja és foglal-
koztatja a nemi életre vonatkozó kérdések tö-
mege. Ne hagyjuk a serdülőket magukra a tu-
datlanságban éppen akkor, amikor legnagyobb
szükségük lenne reánk, a felnőttek tudására és
tapasztalatainak ismertetésére, hogy megvéd-
jék, visszatartsák őket az eltévelyedésektől, a
kísértésektől, a könnyelműségektől, a különféle
nemi betegségektől, melyek kihatnak és tönkre-
tehetik egész jövő életüket.

Százezrek vannak, akiket nagyon érdekel az
ifjúság nemi problémája, főként gyermekeikkel
kapcsolatosan. Százezrei az apáknak és az
anyáknak, akik napról-napra maguk előtt látják
növekvő gyermekeiknek testi nyugtalanóságát és

lelki vergődését, a pubertás beköszönte utáni serdülő években, bármennyire szeretnék őket a kritikus időszakon átsegíteni és felvilágosítani, de azt sem tudják, hogy mit mondjanak nekik és hogyan kezdjék? A szülők legtöbbször — sajnos — maga sincs módszeresen és szakszerűen tájékoztatva a sexualis problémáról, különösen a nemi felvilágosítás kérdéséről, ezért nem tudja a kellő időben és megfelelő módon alkalmazandó nemi felvilágosítást a gyermekeinek sem megadni. Pedig a gyermekeknek, serdülőknek valóban szükségük van arra, hogy a megfelelő tájékoztatással és felvilágosítással mintegy biztonságot és útravalót kapjanak szüleiktől az ifjú évek válságokkal és viharokkal, izgalmakkal és kísértésekkel telt szövevényes zeg-zúgos útjaira.

A felvilágosítás olyan az ifjaknak, mint a világító fáklya a sötét útvesztőben botorkálónak. Az ifjak a fáklyafénynél jobban tudnak tájékozódni, könnyebben elkerülik a veszélyeket és csapdákat, melyek veszélyeztetik ifjú életüket és jövőjüket. Szabad-e és célszerű-e tehát a szülőknek a gyermekeiket megfosztani a tájékoztatástól és felvilágosítástól? Szabad-e a szülőknek konzervatív előítéletekre hivatkozva, agyonhallgatni és mintegy „nemlétezőnek tekinteni” a nemi kérdést serdülő gyermekeik előtt, akiket pedig ez a kérdés nagyon nyugtalanít?

Tetemrehívni lehetne az apákat és anyákat, kiknek lelkiismeretét sok mulasztás terhelheti abban, hogy gyermekeik — a megfelelő nemi felvilágosítás hiányában — korán áldozatul és-

tek a nemi kísértéseknek és csáposoknak és vigyázatlanságból, könnyelműségből, tudatlanságból szerzett nemi betegségek itfiegfertőzték a fejlődő testüket, aláásták egészségüket és tönkretették jövőjüket, miként a tavaszi vihar derékban töri ketté a fiatal csemetéket.

Amidőn útnak indítom a „**Sexualpedagógia és — Ethika**” című könyvemet, a nemi felvilágosítás irányelveiről és módjairól s amidőn ezt a sexualpedagógiai tanulmányomat hosszú évtizedek óta orvosi prakszisomban szerzett tapasztalataim és tanulságaim felhasználásával megírtam, elsősorban az a cél vehetett, hogy a preventio és prophylaxis alkalmazásával egy felnövekvő egészséges új generáció neveléséhez e munkámmal én is hozzájáruljak.

Meggyőződéses híve vagyok annak hogy a modern nevelésben nélkülözhetetlenek a sexualpedagógiai és ethikai ismerjek és szükség van a kellő nemi felvilágosítás alkalmazására, ha elősegíteni és biztosítani akarjuk egy egészséges új generáció felnevelését. Ez nem csupán emberbaráti törekvés, nemcsak szociálhygiénikus kérdés, nemcsak az orvosi tudomány magasabb célja, de elsősorban a hazát, a nemzetet érdeklő ügy. S mindnyájunknak szolgálataiba kell állni e magasztos cél megvalósításának.

A madarak megtanítják fiókáikat repülni, mielőtt szárnyaira bocsátják. A vadállatok megtanítják kicsinyeiket, hogy mikéint tudjanak szembeszállni a létüket veszélyeztető támadásokkal. Az embernek is meg kell tanítani kicsi-

nyeit, hogy fiatal éveikben szembeszállhassanak a kísértésekkel és felnőtt korukban a létért való örökös harcban megállják a helyüket.

A faji kiválasztás ősi törvénye, hogy csak az erősek maradnak meg, a gyengék elpusztulnak. Fel kell vértelnünk a fiatalságot a tudással és felvilágosítással, hogy legyőzhesse a nemi kísértéseket és lelki kifejlődését, testi megerősödését ne akadályozzák meg a nemi élet korai kísértései.

Az ifjúságot mindig izgatja a titokzatosság és a tiltott dolog. Ilyennek tekintjük a nemi kérdést is. Ezért kell megadni az ifjoknak a kellő nemi felvilágosítást, hogy megismerjék a nemi dolgok tiszta lényegét és ne tekintsék a nemi problémát misztikumnak.

Nyugodt lelkiismerettel elmondhatom, hogy e munkám megírásával teljesítettem orvosi és emberbaráti kötelességemet, mellyel úgy az ifjúságnak, mint embertársaimnak és Hazámnak tartozom. Hiszem, hogy utánunk, akik egy világháború szenvedései, borzalmi és megpróbáltatásai között élünk, következni kell majd egy életerős, egészséges, megújított generációnak, hogy átvegye az ezredéves haza örökségét. Egy új generáció fogja a nemzeti élet újvilágát felépíteni és a Hazát felvirágoztatni. Ennek a nagy feladatnak a megoldásához azonban egy testben-lélekben jól kifejlődött, erős, egészséges, tisztult erkölcsi alapokon álló új nemzedékre van szükség.

Nelson tengernagy, a trafalgári hősnek fennmaradt egy emlékezetes mondása:

„Anglia elvárja, hogy minden fia teljesítse kötelességét”.

E szimbolikus jelentőségű mondást szeretném alkalmazni itt akként, hogy a felnövekvő új generáció érdeke megköveteli, hogy a szülők, a pedagógusok, az orvosok, hittanárok, ifjúsági vezetők és mindazok, akiknek részük és szerepük van az ifjúság nevelésében és vezetésében, mindannyian tegyék meg kötelességüket a nemi felvilágosítás megadásában a sexualpedagógia és — ethika irányelveinek alkalmazásával.

Ez lesz valóban a legfőbb biztosítéka egy új generáció felnövésének és megújulásának.

Bevezetés.

A nemi felvilágosítás problémája érdekli mindazokat, akiknek valamilyen szerepük van a gyermekek és serdülő ifjak tanításában, nevelésében és irányításában.

Tudni és ismerni kell ma már a sexuál - pedagógia és sexuál-ethika alapvető kérdéseit és nevelési módjait. Csak így tudják azokat alkalmazni azok, akiknek ez hivatásukba vág.

Útbaigazítást kíván adni e könyv az egész sexuális problémáról, a sexuálpedagógia alapismereteiről a nemi felvilágosításról és a nemi betegségek elleni védekezésről.

Évtizedekkel ezelőtt még alig beszélhettünk volna nyíltan a nemi felvilágosítás kereteibe tartozó kérdésekről, melyek az emberi művelődés és kultúra fejlődésével a gyermeki és ifjúsági nevelésnek az egész nyilvánosságot érdeklő aktuális pedagógiai és szociális kérdéseivé lettek.

E könyv célja: irányítani és megkönnyíteni a sexuál-pedagógiai nevelést, a nemi felvilágosítást mindazoknak, akik nevelői és tanítói vonatkozásban vannak a gyermekekkel és a serdülő ifjakkal. Célja továbbá, levenni a sűrű leplet a titokzatos mezbe öltöztetett sexuális problémáról és az orvosi tudomány fáklyájával rávilágítani a nemi kérdés egész területére, melynek útvesztői és csapdái sok veszélyt rejtgetnek a nemi élet vonatkozásaiban tudatlan és tapasztalatlan ifjúságra.

Az új generáció fejlődését és egészséges fel-
növését biztosítjuk, tökéletesedését elősegítjük
akkor, hogyha a tanítás és nevelés keretében
tudással, alapos körültekintéssel, tárgyilagosan
és szeretettel alkalmazzuk a szexuál-pedagógia
tudományos és gyakorlati irányelveit.

Szükségesnek tartom már itt, a bevezetés-
ben szabatosabb meghatározást adni a szexuál-
pedagógiáról, annyival is inkább, hogy minden
félreértés vagy félremagyarázás elkerülhető
legyen.

*A szexuálpedagógia kifejezett célját és lé-
nyegét a következőkben körvonalazhatjuk:*

*A szexuál-pedagógia tulajdonképpen egy
profilaktikus módszer azoknak a különféle lelki
és testi bajoknak és zavaroknak megelőzésére
és elkerülésére, melyek az embert a nemi éb-
redéstől kezdve, egész élete folyamán a szexuá-
lis vonatkozásokban érhetik.*

A szexuál-pedagógia feladata tehát a pre-
ventio. Egyedüli célja megvédeni és megóvni
a serdülő gyermekeket bizonyos láthatatlan ve-
szedelmektől (korai szexuális csábítások, nemi
betegségek, onania, stb.), melyek őket a nemi
életük kifejlődése és megérése folyamán érhe-
tik és fenyegetik. A szexuálpedagógia tehát vé-
deni és óvni akarja a nemi dolgokban egészen
tájékozatlan és tapasztalatlan serdülő gyerme-
keket a reájuk leselkedő szexuális veszedelmek-
től. Ezért kívánja őket tájékoztatni és kiok-
tatni, hogy kellő időben tisztában legyenek a
szexuális vonatkozásokkal és vigyázzanak, vé-

dekezzenek az őket fenyegető veszedelmek és sexuális kísértések ellen.

Azok, akik ellenzői a sexualpedagógiai nevelésnek és oktatásnak, vagy félremagyarázzák, vagy nem ismerik a sex.-pedagógia igazi lényegét, célját és feladatát, amik a fent előadottakban világosan körvonalazva vannak.

A sex.-pedagógiai nevelés távol áll az erotikum szolgálatától, egyáltalán nem akarja a tudatlan serdülő gyermek sexualitását idő előtt felébreszteni, sem az érzéki gondolatokat benne felkelteni. Ellenkezőleg, védeni akar, kioktatni és visszatartani bizonyos túlkorai, időelőtti és meggondolatlan sexuális cselekményektől, melyek végzetes következményekkel járhatnak a serdülők egész későbbi életére.

A sex.-pedagógia gyakorlati alkalmazásához alapos ismeretek szükségesek. Mindenekelőtt megkívánatnak helyes pedagógiai érzék, gyermeklélektani tudás, individuál-pszichológiai ismeretek és a gyermekfejlődéstanra vonatkozó biológiai ismeretek. Csak mindezeknek birtokában töltheti be a sex.-pedagógia magas- és eredményes feladatát a gyermek- és ifjúsági nevelésben.

A sex.-pedagógiának tulajdonképpen a szülők kioktatásával kellene feladatát kezdeni, ami sokszor érthető akadályokba ütközik. A szülők ugyanis többnyire nem rendelkeznek sex.-pedagógiai előismeretekkel, melyek pedig nélkülözhetetlenek gyermekeik helyes nemi felvilágosításának megadásában. A sexualpedagógiának továbbá egy felnövekvő generáció kiokta-

tását is el kellene végezni, hogy majd ha ezek felnőnek és családot alapítanak és szülőkké lesznek, már bírjanak azokkal az előismeretekkel, melyekre a szülőknek nagy szükségük van gyermekeik nemi felvilágosításához.

A nemi felvilágosítás jelentősége.

Az ifjúsági nevelés pedagógiai építményének egyik legfontosabb alappillére a nemi felvilágosítás problémája. Az ifjúság testi fejlődésére és lelki kibontakozására a nemi felvilágosításnak van olyan fontossága, mint a napfénynek a növényekre. A tavaszi virágzásban pompázó gyümölcsfák csak akkor termelik ki a zamatos, érett gyümölcsöt, hogyha napfényben élhetnek. Az ember életének virágzó ifjú éveiben is szükség van napfényre, világosságra, felvilágosításra, útbaigazításra, vezetésre, hogy a testi és lelki fejlődés útjában felmerülő veszélyeket elkerülje és helyes, egészséges irányba tehesse meg az evolúció útját.

Különösen vonatkozik ez az ifjúság nemi életére, a nemi érés bekövetkeztére és a fejlődő ifjú években felmerülő eltévelyedések veszélyeire, melyek a nemi élet kibontakozásának útjában felmerülhetnek és létrejöhetnek.

Amiről 25—30 évvel ezelőtt nyíltan alig lehetett volna beszélni, az ma már egészen természetesnek látszó, az egyre fejlődő hypermodern korszak aktuális témája lett. Ez pedig a nemi felvilágosítás szüksége és fontossága.

Őszintén szólva, az ifjúság nevelése el sem képzelhető ma már a céltudatosan és komolyan alkalmazott nemi felvilágosítás megadása nélkül. A felnövekvő új nemzedék boldogulása, egészsége és jóléte függ ettől, s mintegy előfeltételét képezi annak, hogy az új generációból egészséges, erkölcsös emberek és majdan jó apák és anyák váljanak.

A nemi felvilágosítás célja az, hogy az ifjúság idejében megismerje a helyes életmódot, hogy tisztában legyen a nemi betegségek veszélyeivel és azoknak következményeivel. Továbbá, hogy tájékozva legyenek az ifjak arról, miként kerülhetik el és óvhatják meg magukat a nemi bajoktól. A nemi felvilágosítás célja kifejezetten profilaktikus jelentőségű. Alapjában véve a fejlődésben levő, tapasztalatlan és tudatlan serdülő gyermeket meg akarja védeni mindazon előre nem látható veszélyektől és ártalmaktól, melyek születésétől kezdve a kifejlődéséig körülveszik és fenyegetik.

Mindez tulajdonképpen a sexualpedagógia feladata, amely ma már a haladó modern idők folyamán az ifjúsági nevelést kiegészítő fontos és önálló fejezetté fejlődött ki és el sem képzelhető nélküle a helyes ifjúsági nevelés.

A sexualpedagógia ma már valóban hozzátartozik a gyermek és ifjúságvédelmi intézményekhez. A modern gyermeknevelés gyakorlati eredményeinek bizonyítéka szerint, a sex. pedagógia jelentősége egyre növekszik a preventív hatásánál fogva. A kultúrnemzetek úgyszólván mindenütt bevezették és alkalmazzák a

profilaktikus jelentőségű sex. pedagógiát az ifjúság sexuális nevelésében.

A nemi felvilágosítás célját közelebbről talán ekként körvonalazhatjuk:

1. Az ifjúságnak a nemi életre vonatkozó eddigi ismereteit helyes irányba kell terelni. Ügyszintén meg kell ismertetni az élettani nemi funkcióknak a fajfenntartásra vonatkozó összefüggéseit.

2. Meg kell ismertetni a serdülő ifjakat a nemi betegségek veszélyeivel és következményeivel. Ezeknek megelőzése és elkerülése céljából meg kell adni nekik a szükséges felvilágosítást.

A nemi felvilágosítás távolabbi célja az, hogy egy egészséges, erőteljes, a nemi kísértéseknek ellenálló ifjú nemzedéket neveljünk. Hogy miként végezzük e nemi felvilágosítás feladatát? Erre nézve a gyakorlati élet ad tanítást. Ebből az a tanulság vonható le, hogy a nemi felvilágosítás körültekintő feladatát meg kell osztani a szülők, az iskola, az orvos és a hitoktató között.

Elsősorban a szülők feladata az, hogy gyermekeiknek a nemi életre vonatkozó esetleg meglévő hibás és téves fogalmait rendezze, korigálja és helyes irányba terelje.

Az iskola feladata az, hogy a tanítás keretében kitérjen, megfelelő gyermekfejlődéstani tudással és individual-pszichológiai jártassággal a nemi életnek a fejlődő ifjúság életére vonatkozó jelentőségére.

A hitoktató feladata a valláserkölcsei nevelés és az ifjaknál a korai eltévelyedéseket ré-

szint megakadályozni, részint feltartóztatni és helyes irányba terelni.

Az orvos feladata, hogy megadja a szükséges felvilágosítást különösen az onanista műveletek káros következményeire, a nemi betegségek veszélyeire és azok ellen való védekezésre. Egyáltalán a sexuális hygiene ismertetése az ifjúsággal.

Miután pedig a gyermeklélektan ismeretei szerint a gyermekek és serdülő ifjak psychéje a részletkérdések ismeretére van beállítva, igen fontosnak tartjuk a sexualpedagógia egész komplexumának részletes ismertetését mindazok számára, akiknek hivatásszerű szerepük van az ifjúsággal való érintkezésben, a nemi felvilágosítás helyes megadásában.

A nemi felvilágosítás céljai.

A mai modern életet úgyszólván „átitatta” a sexualitás. A szerelem majdnem piaci áru lett. S talán mondhatni, hogy a modern életben bekövetkezett a szerelem devalvációja.

Az egész vonalon mindenütt, színházakban, mozikban, könyvekben, a cselekmény és esemény a sexualitás jegyében történik.

Az egyre tökéletesedő kultúrával előrehalad és terjed a felvilágosítás és művelődés, de ezzel egyidejűleg sok a mételyező anyag, az „erkölcsi üledék” is, mely inficiálhatja a serdülő gyermekeket és ifjúságot

Az egyre növekvő és tökéletesedő kultúra

viszonyaihoz alkalmazkodnia kell az ifjúsági nevelésnek is, ha sikeres eredményt akar.

A serdülő fiatalság lelkét, hogy a modern kor sexuális kísértéseinek ellenállhasson, be kell oltani és immúnissá tenni — prophylaxis és praeventio szempontjából — a megfelelő időben adott helyes nemi felvilágosítással.

A nemi felvilágosítást szükségessé teszik nemcsak a külső életkörülmények, de a serdülő gyermek ősi természete is, a vele született megismerés vágya.

Az iskola tudvalevően gyűlhelye, nagy rezervoírja a nevelt és neveletlen, az ártatlan és romlott, a naiv és túlkorán felvilágosodott gyermekeknek. Egyik gyermek könnyen inficiálhatja a másikat, nemcsak testileg, de lelkileg is. Különösen áll ez a nemi élet megnyilvánulásaira.

A nemi felvilágosítás a serdülő fiatal kor sexualitásának levezetésében nagyon fontos tényezőt jelent.

A nemi felvilágosítás célja, hogy a lehetőségig távoltartsuk az ifjúságot a nemi élet korai elkezdésétől. Célja továbbá megértetni az ifjakkal, hogy a nemi önmegtartóztatás előnyös az ifjú szervezet teljes kifejlődése és megerősödése idejéig. Éppen ezért a nemi abstinencia a fejlődő ifjúkorban nem káros, hanem előnyös az ifjak egészségére.

A nemi felvilágosítás távolabbi célja az, hogy megóvjuk az ifjúságot a nemi betegségekkel való fertőzések veszélyétől. Sokkal helyesebb a nemi felvilágosítást idejében megadni,

kellő módon, mint tudatlanságban hagyni az ifjakat, kitenni őket a titokzatosság csábításainak, melyek eltévelyedésekhez vezethetnek.

A nemi felvilágosítás részben az iskola feladata. Keresztülvitelét azonban még ma is nagyban akadályozzák a tradíció, az előítéletek, a feszélyezettség és elfogultság, melyek a tanárok és tanulók között fennállanak a nemi élet vonatkozásaiban.

A tanár a tekintélyét félti. A kisdíák a nagy titkát őrzi. Kölcsönösen tartózkodnak egymással nemi jelentőségű dolgokról nyíltan és őszintén beszélni. Nehezen képzelhető, hogy a diák elmondja a tanárának, hogy ő onanizál. Fél az esetleges megtorló büntetésektől, ezért inkább eltitkolja és hallgat.

Az iskolában a hitoktató az, akivel szemben a tanulónak kevésbé vannak gátlásai és őszinteséget érez iránta, hogy vele nemi dolgokról beszélgesse személyével kapcsolatosan.

A nemi felvilágosítás megadására, az említett okoknál fogva alkalmasabb a szülő, a hitoktató és az orvos.

A szülő azért, mert többet látja, többet foglalkozik a gyermekkel és így jobban megismerte szokásait és gyengéit.

Az orvos azért, mert tudományos tekintélyével több bizalmat kelt a serdülő gyermekben, hogy őszinte legyen hozzá és elmondja neki a nemi életének titkait és esetleges onanista ténykedéseit.

A hitoktató azért, mert tanulmányi előmenetelében nincs vele függőségi viszonyban és a

lelki atya magasztos hivatása bizalmat ébreszt az ifjúban.

Sexualethikai szempontból véve, a nemi felvilágosítás irányelve az lenne, hogy úgy a férfiak, mint a nők őrizték meg szüzességüket, érintetlenségüket a házasságig. Ennek gyakorlati megvalósítása a mai hypermodern korban bármilyen nehézségekbe ütközik, annyi azonban megvalósítható, hogy az ifjúság korai sexualitását megfékezzük, más irányba tereljük és levezessük. Ezáltal visszatarthatjuk a nemi élet korai megkezdésétől és a nemi betegségek fertőzőinak a lehetőségeitől.

A nemi felvilágosítás módjai.

Annak, aki a serdülőknek a nemi felvilágosítást megadni kívánja, — legyen az szülő vagy pedagógus — igyekezni kell „lelki kontaktust” is találni a gyermekifjúval, mert csak ez lehet alapja és biztosítéka a gyermeki lélekre gyakorolható befolyásnak, s főleg a bizalomkeltésnek.

A nemi felvilágosítás megadásánál — *conditio sine qua non* —, hogy az mindig diskrecióval történjen, a nyilvánosság kerülésével, négy szemközt. A serdülő gyermek szeméremérzetét tekintetbe kell venni és kímélni. Ez növeli a gyermek bizalmát, őszinteségét, ragaszkodását és szeretetét: az iránt, aki törődik vele és megadja neki, életének válságos, kétségek között vergődő, tudatlan korszakában a

nemi felvilágosítást. Felesleges a théátrális ünnepegyesség keresése. Nem szabad durván és tapintatlanul beszélni vele, mert ez bántja a serdülő gyermek érzékeny lelkét és szeméremérzetét. Egyszerűséggel, közvetlenséggel, komolysággal, szeretettel beszéljünk előtte mindarról, ami a nemi felvilágosításra vonatkozik. Szóljunk az értelméhez és igyekezzünk egyaránt hatni az érzelmi világára.

Nagyon lényeges kérdés, hogy mikor, hogyan és mennyit szabad és szükséges beszélünk a nemi felvilágosításra vonatkozólag?

Mielőtt a nemi felvilágosítás megadásához bármikor hozzákezdenénk, előzetesen igyekezzünk meggyőződni az illető gyermek értelmi fejlettségéről, óvatosan, diplomatikusan adjunk fel kérdéseket neki, hogy tájékozódjunk, hogy miket és mennyit tud már a nemi életre vonatkozó dolgokról?

Ha szerencsésen választjuk meg a hangnemet és az alkalmat, laimikor először akarunk vele beszélni a nemi felvilágosításról, akkor felkeltjük bizalmát. És ez nagyon fontos.

Vigyáznunk kell arra, hogy ne tegyünk a gyermeknek túlkorán olyan közléseket, melyekkel a sexuális kutató ösztönt idő előtt felbresztjük és annak tempóját siettetnénk. Nem szabad felesleges részletekkel izgatni. Fokról-fokra adagolva kell neki megadni a nemi dolgokra való tudnivalókat, hogy ideje legyen a közölteknek psychés feldolgozására és lelki megemésztésére. Ha felkeltettük már kezdetben a bizalmát és ő meggyőződött, hogy nem

vezettük félre, ha őszinték és tapintatosak voltunk hozzá, akkor bizonyos idő elteltével úgyszólván visszatér hozzánk kutató kérdéseivel.

Nagyon talál ide *Lessing* mondása:

„Igazat mondunk a gyermeknek, a nélkül, hogy idő előtt a teljes igazat megmondanék neki.”

Általában véve helyesebb, hogyha a gyermeket hagyjuk kérdezni, mert könnyebben tájékozódhatunk arról, hogy a nemi életről mit és mennyit tud már? Nincsenek-e titkai és elfojtásai? Nincsenek-e téves és hibás képzeletei? Nem nyomult-e már előtérbe lelki életében a korán felébredt sexuális kutató ösztön? Nincsenek-e már bizonyos sexuális élményei?

Mindezekhez megfelelően kell alkalmazni a nemi felvilágosítás taktikáját és módjait.

A serdülő ifjakat kétségek nyugtalanítják. Egész lényükben érzik, hogy a gyermekkori mesék és illúziók világa összeomlófélben van és egy egészen új fizikai világ épült fel körülöttük, amelybe bele kell illeszkedniük, testben, lélekben átalakulva és megváltozva.

Az ifjú ember a serdülő korszak kétségeiben szabadon csapongó fantáziával, tétova bizonytalansággal van eltelve a körülötte megváltozott környezetben és roppant vágyakozik arra, hogy környezetében valaki megértse és ahhoz bizalommal legyen. Ezt kellene mindig és különösen tudni a pedagógusoknak és ezért sohasem szabadna elmulasztani az alkalmakat, a serdülő gyermekekben közelebb férközni a lelkükhöz, felkelteni és ápolni bizalmukat. És

ezt aztán különösen felhasználni a nemi felvilágosítás megadására.

Sajnos, a szülők nagyrésze vagy nem tudja, vagy nem akar tudomást venni minderről. Pedig sokszor a gyermeküknek jövő boldogsága vagy balsorsa függ ettől.

A biológiai felvilágosítás lényege az, hogy már a nemi érés bekövetkezése előtt beszélhetünk a serdülő gyermeknek a megtermékenyülésről, a szülés folyamatáról, az ember oiólagrajveteléről a természeti törvények örökkévalósága és megváltozhatatlan rendje szerint. Mindez egyelőre elegendő.

A nemi életre vonatkozó fiziológiai összefüggések megmagyarázása később következik, a nemi érés pubertás-korszakának beálltakor. Erre azért van szükség, mert ez bizonyos szempontból védi a nemi éréssel kapcsolatos kétésegek idején az ifjakat a nemi veszélyektől, a sexuális csábításoktól és eltévelyedésektől.

Sohase mulasszák el a szülők vagy pedagógusok, amikor a nemi felvilágosításokat adják, a serdülő ifjúnak felhívni a figyelmét különösen arra, hogy a nemi érés korszakában megkezdett korai nemi érintkezések mennyire károsan hatnak a szellemi fejlődésre. *Korai érzéki kielégülések (akár normális, akár abnormalis módon) az erotikus fantáziát táplálják, a sexualitást növelik és a nemi kielégítettség érzése és elernyesztő hatása gátlásokat állít az ifjú ember psychéjében. Különösen abból a szempontból, hogy ambícióval, kitartó szellemi*

munkával, becsvággal eltelve igyekezzenek és küzdjenek magasabb célok elérésére.

A gyakorlati életből vehetjük erre a demonstratív példákat. Ha összehasonlítjuk azokat, akik már a serdülő években, túlkorán elkezdték a nemi kielégüléseket, azokkal, akik nemi abstinentiában éltek a növekvő és a fejlődő korszak befejezéséig, a mérleg az utóbbiak javára billen. Ezek többnyire jobban kifejlődtek szellemileg és ambiciózusabbak lettek a tanulmányi előrehaladásban és a különféle életpályákon elért karrierben.

A psycho-analízisnek egy közismert és gyakori megállapítása a „csekélyebb-értékűség” érzése. (Minderwertigkeitsgefühl.) Ez bizonyos gátlásokat jelent a lelki élet megnyilvánulásában. Gyökerei visszanyúlnak a gyermekkorra.

A gyermek, amikor ifjúvá serdül, lassanként **tudatára ébred, hogy „szellemi énje”** van és arra vágyik, — mintegy elvárja, — hogy környezete, a felnőttek is, megfelelően értékeljék az ő személyét. Ha környezetében, szülői részről nem talál megértésre, hanem csak közönyt, vagy ellenállásra, akkor elnyomja magában és a tudat alá raktározza el „ki nem elégült vágyait”. Elfordul a külvilágtól, bátor-talan, levert lesz és már korán kifejlődhet benne a reális élettel szemben való gyűlölet, az emberek jóságába és megértésébe vetett hitéből való kiábrándulás. Felnőtt korában aztán lépten-nyomon érezni fogja ennek a hátrányát, mert *a gátlások miatt* háttérbe szorul az élet harcában, a létért való küzdelemben és nem

tudja hiánytalanul megállni a helyét az életben.

Gondolnunk kell arra, hogy szülei követtek el sok mulasztást akkor, amikor alkalmuk lehetett volna, a nemi ébredés idején, felvilágosítást adni serdülő gyermeküknek, de nem tették.

Sexuális vonatkozások a kisgyermekkor, iskolásgyermekkor, a praepubertas és serdülőévekben.

A nemi ösztön fejlődésének különféle szakaszait különböztethetjük meg.

A kisgyermekkort számítjuk a 6 éves korig. Jellegetes erre az infantilis sexualitás megnyilatkozása különféle rithmikus mozgásokban és örömkeresésben, a nemi szervek fogdosásában s azokkal való játékában.

Az 5—6 éves korig a nemi érdeklődés differenciáltsága alig mutat eltérést fiúk és leányok között. Az iskolai élet megkezdése adja meg az impulzust az elkülönülésre.

Az elkülönösülésnek jellegzetes tünetei vannak.

A leányok tudatosabbak és subjectivebbek, érzékenyebbek, impressionistábbak és befolyásolhatóbbak, romantikára hajlamosabbak.

A fiúk szilajabbak és harciasabbak, tárgyilagossabbak és kitartóbbak, következetesebbek és akaratosabbak. A fiúk komolyabbak és gyakorlati munkára alkalmasabbak, míg a leányok-

ban sok a feltűnési viselkedés, a hiúság, a feületesség, a komolyabb munka nélkül való érvényesülési vágy.

A kisgyermekkorban, főleg fejlettebb gyermekeknél is megnyilvánulhat a gyermekkori sexuális feszültség a masturbációs műveletekben. Ez egy bizonyos fokú — ösztönszerű — örömforrást jelent a kisgyermeknek.

Az iskolás gyermekort a 6—11 évekbe számítjuk. Ebben az időszakban az ébredő nemi ösztön bizonyos fokú nyugtalanságot és belső feszültséget okoz, melynek levezetésére esetleg masturbáláshoz fordulhat. Ebben a korban a gyermekeknél nagy nyugtalanság észlelhető. Csintalan és pajkos a viselkedésük, örökös jövőjük és menésük összefüggésbe hozható az ösztönszerű nemi érzések ébredésével, fejlődésével, melynek levezetésében a testmozgásoknak is lényeges szerepük van, melyek bizonyos fokú örömmérségeket jelentenek a gyermeknek.

A serdülés előtti időszakot — praepubertas — a 11—14 éves korra vesszük. Ebben a korszakban kezdődik a differenciálódás a fiúk és lányok közt, ami megnyilvánul a testi és lelki elváltozásokban és elkülönülésben. A test feltűnően kezd nőni és átalakulni és kezdenek a másodlagos nemi jellegzetességek is kifejlődni, kibontakozni. Jellemző ebben a korszakban — fiúknál és leányoknál egyaránt — a psychés elernyedés, ami megnyilvánul közönyben, befolyásolhatóságban, a lelki ellenállóerő hanyatlásában, akaraterő gyengülésében, magánykeresésben, antiszociális viselkedésben, a tanulásra és szellemi munkára való képtelenségben.

Ugyancsak jellegzetes e korszakban az erkölcs-
telenségre és züllésre való hajlamosság.

A megfigyelések szerint a praepubertásos
korszak fiúknál később következik be, a leá-
nyoknál pedig egy évvel előbb. De mindkét
nembelieknél jellegzetes tünetekben nyilvánul,
melyeket nem hagyhatunk és nem szabad fi-
gyelmen kívül hagyni a sexuális nevelésben.

A kisgyermekkortól a serdülésig a sexuális
gondolkodás fejlődésmenete — a megfigyelések
szerint — különböző fokozatokat mutat.

Olykor már zsengekorú gyermekeknél fel-
tűnő fejlettségű, u. n. infantilis sexualitás is
figyelhető meg. Az ilyeneknek fantáziája te-
lítve van sexuális színezetű 'képzetekkel.

Más esetekben — a modern kor gyerme-
keinél egyre ritkábban — a serdülők a puber-
tás beállta után is, az ifjú években megőrzik a
naiv tudatlanságot a nemi dolgokra vonatkozó-
lag, melyek az „én”-ükkel, a lelki élet egyéni
fejlődésével és szellemi élettel való szoros ösz-
szefüggésekről alig bírnak tudattal.

*Sokszor megfigyelhető az is, hogy már a pu-
bertás előtti gyermek lelkileg egészen meg le-
het fertőzve, erkölcstelen, züllött, erotikus kép-
zetekkel és fokozott nemi vággyal, ami úgy-
szólván csillapíthatatlan önfertőzőési kielégülést
keres. Különös, hogy az ilyen esetekben kon-
trasztként megfigyelhetők sokszor a testi fej-
lődés visszamaradása. Az ilyen gyermekeknél
rendszerint kimutathatjuk a psychopathiás ter-
heltségi jelenségeket, melyek diszponálják a
gyermeket a (korai sexualitás kifejlődésére.*

A pubertás bekövetkezte fiúknál.

A pubertás korszakát csakugyan lehet kritikusan és válságosnak nevezni a serdülő ifjak szempontjából, mert tele van kétségekkel, nyugtalansággal és idegfeszültséggel. E válságos átmeneti állapotnak okozója a nemi éréssel együtt] áró testi és lelki evolúciós folyamat és amidőn ez végetér és nyugvópontra jut, akkor rendszerint már bevégeződik a nemi érés is.

Fiúknál a nemi érés korszaka a 13—14 évekre esik. A testi és lelki átalakulások jellegzetes tünetei észlelhetők. Kezdenek rajtuk és bennük kifejlődni a másodlagos nemi jellegzetességek. A hang érdekesebb lesz és férfias színezetű. A szőrösödés fejlődése megindul az arcon és a nemi tájakon. A genitáliák (nemzőszervek) fejlődni és növekedni kezdenek. Jelentkeznek az első pollutiók (éjjeli magömlések), erotikus álmokkal vagy azok nélkül. Élénken jelentkeznek az érzéki impressiók és erotikus képzetek.

Feltűnő és jellegzetes lelki átalakulás megy végbe a serdülő if jakon. A lelki érés kifejeződik a tudatra ébredésben, a kezdődő önértékelésben és az érvényesülési vágyban. Feltűnő náluk sokszor az „önérettültengés”.

A serdülőkorbelti fiú akarja és kívánja, hogy személyét már egyénileg értékeljék, külön emberi voltát elismerjék. Érvényesülési vágya kifejeződik különféle férfias allűrök fitogtatásában. Cigarettazik, bizonyos trágár, kétértelmű kifejezéseket használ, nőekkel szemben udvariatlan, olykor durva, lovagiatlan, nyers, sőt

goromba lehet. Ingerkedő viselkedésű. Feltűnési viszketegséget árul el. Különködik öltözködésben és viselkedésben. Mindezt elsősorban azért, hogy észrevétesse magát és viseletével feltűnjön, az ellenkező nem szemében.

A serdülő fiú alakja a hirtelen növés következtében megnyúlik, végtagjai formátlanok, mozdulatai esetlenek és szegletesek. Félsg mozduatai olykor mechanikus jellegűek.

A serdülőnél a lelki egyensúlyt többé-kevésbé veszélyezteti a „kisebbrendűségi” érzés. Ez ellen védekezik egész különködő viselkedésével.

Jellemző az éresi időszakba jutott serdülőkre, hogy türelmetlenek és rapszodikusak a gondolkodásban és viselkedésben. Az idegfeszültség folyton üzi-hajtja őket, jönni-menni, különbözö, olykor célszerütlen akciókat végezni és örökké tevékenykedni.

Sokszor elfogja a serdülő ifjút a világfájdalom, a kedélydepressió, a részvétlenség és közöny, az emberek örömevel és bánatával szemben. Elfogja őket sokszor a szomorúság, vagy konok hallgatagság, az apathia.

A szülőkkel, tanárokkal szemben ebben a korszakban sokszor engedetlenek, söt illetlenek, dacosak és olykor agresszivek is. Ingerlékenyek. Idegesek. Álmatlanok.

Sokszor megfigyelhető náluk az éresi korszakban a tanulásban való visszaesés. Figyelmüket koncentrálni nem tudják. Hanyagok. Szórakozottak. Szellemi tompultság vesz rajtuk eröt.

Keresik a magányt, szeretnek félrevonulni és egyedül lenni. Elfogja őket sokszor a kétségbeesés a jövő felett, melyet kilátástalannak és sötétnek látnak. Sokat gondolnak a megsemmisülésre, a halál Szépségére és az örök megnyugvásra.

Mindezt azonban egy napon felváltja az életkedv felébredése és az élniakarás vágya, a kitörő életöröm. S mindez akkor következik be, mikor a nemi érés átmeneti korszaka befejeződik.

A pubertás bekövetkezte leányoknál.

A serdülés időtartama sorsdöntő életszakaszt jelent a felnövő leányok életében is.

A serdülésben különböző időszakokat állapíthatunk meg a leányoknál is.

A serdülés első stádiuma, a fiziológiai serdülés. Ez alatt értjük a genitáliák kifejlődését és az ovariumok megérését. Mindez előidézi a genitáliák fiziológiai funkcióképességének megérelését.

A fiziológiai érés időtartama cca 1½—2 év, melynek végén bekövetkezik az első menstruáció. *Ez már a serdülés második stádiumát jelenti*, ami a leányoknál 12—14 évekre esik.

A harmadik stádiuma a leányok fiziológiai serdülésének a hormon elválasztással előidézett „libidinosus folyamat” és az ezzel lépést tartó lelki érés és alkalmazkodási időszak, ami tu-

lajdonképpen a „szerelmi érettség” bekövetkeztét jelenti. Ez leányoknál rendszerint a 18—20 évekre esik.

Ha közelebbről megvizsgáljuk a serdülés időszakának bekövetkeztét, konstatálnunk kell azt is, hogy a nemi érés szakasza, mint a testnek és psychének valóságos „forradalmi állapota”, nagyobb és feltűnőbb változásokat és megmozdulásokat idéz elő a leányoknál, mint a fiúknál.

A különböző leányotthonokban végzett megfigyelések szerint a nemi érés bekövetkezte előtt egy „*praepubertásos*” időszakasz van. *Erre jellemző egy bizonyosfokú passzivitás. Ez azt jelenti, hogy mielőtt a serdülő leányoknál a menstruáció bekövetkezne, ezt megelőzőleg 2—8 hónapnyi időre terjedőleg, úgyszólván minden aktivitásukat elveszítik. Éspedig úgy testi, mint szellemi vonatkozásban.*

A megfigyelések szerint a praepubertásos időszakban a serdülő kisleányok! aktivitása lecsökken, mondhatni megdermed. Testileg-lelkileg egyaránt. Nem érdeklődnek tanulmányaik iránt, nem tudnak figyelni, nem tudják gondolataikat koncentrálni. Feledékenyek. Közömbösek. Bágyadtak. Lusták. Hanyagok. Kedélyük rossz, deprimált. Akaraterejük a psychés gátlásoktól lecsökkent. Lelki ellenálló erejük legyengült. Könnyen hajlanak csábításokra. Keresik a romlott és züllött erkölcsű leányok társaságát, ami nagyon befolyásoló hatással van rájuk és így áldozatai lehetnek a bűnözésnek, főleg nemi szempontból. Szeretnek elkószálni, csavarogni az utcákon össze-vissza cél-

talánul. Sokszor elkerülik az iskolát is. Alig lehet őket fegyelmezni, mert spontán ellenkeznek mindennel, ami megfékezésükre vonatkozik. Dacosak és akaratosak. Egyszóval a passzivitásnak, a negativizmusnak úgyszólván összes jellegzetes jelenségei észlelhetők rajtuk.

A szülők olykor egészen kétségbeesnek a serdülő leányuknak ennyire feltűnően pathológikus jellegű viselkedésén. A pedagógusok is hajlandók züllöttségre és elvetemültségre magyarázni ezt a pubertás előtti megváltozott állapotot, ami pedig tulajdonképpen fiziológiai jelentőségű folyamat. Az érési folyamat előzménye. Jó mindent tudni a szülőknek és pedagógusoknak egyaránt.

Amidőn a menstruáció bekövetkezik, a praepubertásos idő passzivitása is — úgyszólván átmenet nélkül — megszűnik. A serdülő kislány kedélye megjavul, szellemileg újra élénk, friss, fogékony, a tanulásban előre halad. Keresi a többiek társaságát. Újból engedelmes lesz és hallgat szüleire és tanácsaira.

A praepubertásos passzív időszaknak egy karaszterisztikus jelensége, hogy a nemi élet jelenségeire vonatkozó „kutató ösztön” úgyszólván eruptív módon felszínre tör a serdülő leány lelki életében és vehemens, mondhatni fékezhetetlen érdeklődéssel van a szexuális jellegű dolgok iránt (fogamzás, szülés, menstruáció ect.).

A passzivitás időszakának magyarázatára elfogadhatjuk azt a fiziológiai ténytet, hogy a nemi szervek kifejlődéséhez sok energia szük-

séges s ennek elvonása a szellemi funkciók, a psychés folyamatok gyengülését eredményezi. Ez fiziológiai tény s ezzel számolni kell a serdülő leánygyermek nevelésénél.

Az említettek alapján a serdülés passzív időszakában a serdülő leányok fokozottabb ellenőrzést és felügyeletet igényelnek. Ez megszlik az anyák és iskola között. Az anyáknak okos tanácsaikkal távol kell tartaniok a káros behatásokat. Éberem kell örködniök serdülő leányaik egész viselkedésén és tapintatosan mindig közbe kell lépni az anyának, amikor tanácsra és felvilágosításra van szükség.

Tekintve, hogy a praepubertásos passzivitás időszaka a II—IV. középiskolai osztályokra esik, a tanszemélyzet feladatához tartozik, hogy a tanulmányi túlterheltségtől és megerőltetéstől a lehetőségig óvjuk a serdülő leányokat és a káros behatásoktól lehetőleg távoldartsák őket ebben az időszakban. A megfelelő nemi felvilágosítás megadásának jótékony hatása van a libidinosus gerjedelmek fékezésére és a pubertás-erotika levezetésére, illetve a női lélek érzelmi világának zavartalan fejlődésére.

Az onania «önfertőzés» káros hatása.

A sexualpedagógiának egyik legfontosabb fejezetét képezi az ifjúkori onania elleni védekezés, az erre vonatkozó helyes felvilágosítás megadásával.

Mondhatni járványszerű jelensége a serdülő gyermekornak az onania. Az önfertőzésre a gyermek magától is rájöhet, azonban az esetek többségében a gyermekek egymást tanítják meg erre. Mondhatni, egymást „inficiálják”. Vannak gyermekek, akik már egészen kicsi korban, 4—5 éves korban elkezdik az onaniát. Többnyire azonban akkor, amikor iskolába kerülnek és ott a gyermekek egymással érintkezve, rendszerint megtanítják egymást az önfertőzésre is. Sok gyermek erkölcsi megfertőzése, az onaniára való elcsábítása az iskolában történik meg. Sajnos, a leggondosabb szülői védekezés sem tudja elhárítani azt, hogy a rakoncátlan, neveletlen, romlott felfogású iskolapajtások ne érintkezzenek az iskolás légkörben a szelíd, romlatlan, jónevelésű, naiv és tapasztalatlan gyermekekkel és azokat rosszra ne csábíthassák. Egy vásott, koraérett, züllött erkölcsű gyermek úgyszólván egymaga inficiálhat 100 romlatlan gyermeket is. Olyan gyorsasággal terjed, mint a futótűz, epidemiaszerűen, onaniára csábíthatja az iskolatársak egész tömegét.

Ez ellen csak egy módon védekezhetünk. Ha idejében megadják a szülők a gyermekeiknek a testi és értelmi fejlettségi fokuknak megfelelő felvilágosítást. Sokkal jobb ha a gyermek a szülőtől hallja a valóságnak és igazságnak megfelelő felvilágosítást a nemi életről, főleg az onaniára vonatkozó dolgokat. Ekkor már jóelőre, mintegy vértézve van valamelyik vásott gyermektársának durva és hibás felvilágosítása, illetve csábítása ellen. Sokkal helyesebb, ha

a gyermek már előre tudja azt a „bizonyos dolgot”, amit felnagyítva és szenzációéhesen, s rendszerint tévesen, feltálat neki valamelyik iskolatársa.

Az onaniára vonatkozólag egységes álláspontot kell elfoglalni a szexuálpedagógiának. Semmiesetre sem szabad ma teret engedni annak az ultramodern és téves felfogásnak, melynek sajnos — bár csekélyszámú — hívei vannak az orvosok között nálunk is.

Tévesnek kell tartani azt a szórványos, túlmodern orvosi felfogást, miszerint a serdülő gyermekekre az onania gyakorlása semmi veszélyt nem jelent és mintegy természetes „biztonsági szelepnek” kell azt tekinteni, ami a nemi érés idején bekövetkező nemi gerjedelmek feszültségének „levezetésére” szolgál.

Szembe kell ezzel a téves felfogással helyezkedni az orvosi tapasztalatok és tárgyi bizonyítékok sokaságával.

Tudni kell, hogy az onanizmus sok energiaelhasználódással és veszteséggel jár és a gyakori természetellenes idegizgalom okozásával fokozott reakciót okoz a központi idegrendszeri tevékenységben, tehát a szellemi funkciókban. Fáradtság, kedélytelenség, depressió, főfájások, álmatlanság és ideges gyomorzavarok, a jellegzetes neurasthenias tünetek gyakran következnek be az onanistáknál előbb vagy utóbb.

Az onania nem csupán fiziológiai folyamat, de pszichikai élményt és erotikus eseményt jelent a serdülő ifjú lelkére.

Az onania különösen káros hatással van a gyermeki szervezetre testileg-lelkileg egyaránt.

A fejlődésben levő gyermeki szervezetnek minden életerőt a fejlődésre és erősödéssre kell fordítani. Érthető, hogy az onania, mely az életerő és energia elvonásával és pazarlásával s felesleges mesterségesen előidézett idegizgalmakkal jár, kétségtelenül káros hatást gyakorol a fejlődő szervezetre. De káros hatása van a lelki életre is, mert korán felkeltheti az erotikus fantáziát, a bujaságot, a ledér képzeteket és érzékiséget.

Érthető, hogy az onania súlyos psychés fertőzést jelent a gyerekekre, mert a tanuláshoz szükséges szellemi koncentrációképesseget megalazítja, ambícióját, munkakedvét, akaraterejét, becsvágyát gyengíti, lecsökkenti. Sőt olykor egészen felemészti. Különösen tönkretetheti a fejlődő gyermek erkölcsi teherbíró-képességét.

Az onania a növekvő ifjú jellem-fejlődésében is defektust okozhat. A hazug, kétszínű, alattomos, bosszúálló, megbízhatatlan, ingatag, jellemtelen emberek gyermekkori éveiben — legtöbbször — kianalizálható, hogy a serdülő években, sőt még későbbi években is szenvedélyes onanisták voltak.

A gyermekkori és ifjúkori önfertőzésnek, testileg és lelkileg sok szomorú áldozata lett már az élet hajótöröttje s ez kétségbevonhatatlan érv amellet, hogy sexualpedagógiának minden módot és lehetőséget el kell követnie, hogy *a gyermektjjak helyes, időszerű és okos felvilágosítást nyerjenek arra nézve, hogy az onania minden vonatkozásban káros hatású és hátrányos következményű az emberi szervezetre.*

Különösen az ifjú években egységesen kell

fellépni pedagógusoknak, szülőknek, iskolaorvosoknak, hittanároknak a gyermekkori onaniára vonatkozó nemi felvilágosítás kérdésében. Határozott és nyílt álláspontot kell elfoglalnunk végre arranézve, hogy az onania minden tekintetben káros és a gyermekeket idejében és megfelelő módon fel kell világosítanunk, hogy távoltartsuk és megóvjuk őket az önfertőzés gyakorlásától és annak következményeitől.

Természetesen leghelyesebb az, ha távol tudjuk tartani őket egyáltalán az onaniától, vagyis hogy azt el se kezdjék. Ez azonban ritkábban sikerül. Az esetek többségében a serdülő gyermekeknél már bekövetkezett az iskolapajtások által az onanista fertőzés. Ilyenkor legfőbb teendőnk, hogy leszoktassuk őket erről. Azonban ne menjünk túlzásba fenyegetésekkel, fenytésekkel, durva szidalmazásokkal és sértegetésekkel. Nem szabad elrémítő és szörnyű következményeket a falra festeni, mert ezzel még csak súlyosbíthatjuk az onania-izgalmakban vergődő szegény gyermek lelkiállapotát, aki úgyis szégyenteljesen érzi önmagában cselekedetének büntudatát.

Szeretettel, tapintatosan, megértő lélekkel szükséges szólnunk az onanista gyermekhez. Az eszéhez és értelméhez. Meg kell vele értetnünk, hogy a cselekedete saját magára nézve káros. Ártalmas következményű a növekedésére, kifejlődésére, tanulmányi előmenetére, szellemi életére. Könnyelmű cselekedeteinek káros következményeit pedig majd felnőtt korában is meg fogja sínyleni. Fel kell ébresztenünk benne lelkiismeretét és felelősségérzetét

önmagával és utódaival szemben. Mind ennek meglesz a gyermekre a kijózanító és fékező hatása az onania abbahagyására.

Különösen még hamarabb következik ez be, ha életmódjában bizonyos hygienikus szabályokat írunk elő. Be kell osztanunk a gyermek tanulmányidejét reggeltől estig, szükséges beszámoltatni őt szabadidejéről, hogy hol és kivel töltötte idejét, ellenőrizni kell őt, hogy kikkel érintkezett, hol járt és mit csinált?

Ajánlatos testgyakorlatokat, rendszeres szobatornát, gimnasztikát, mérsékelt sportokat végeztetni velük. Kívánatos az étkezésben is bizonyos diétás szabályok alkalmazása. Ajánlatos a kevés húsevés, fűszeres eledelek, alkohol, fekete-kávé, nikotin mellőzése, korai és könnyű vacsorák, este kevés folyadék ivása, kemény fekhelyen való alvás, mindig jobboldali fekvésben, könnyű takaró alkalmazása.

Mindez előnyösen fog hatni részben a nemi gerjedelmek csökkenésére és alábbhagyására, részben azok levezetésére és enyhítésére.

Fokozott figyelemmel kell ellenőrizni az önfertőzésre tévedt gyermeknek egész életmódját. Óvni kell őt különösen a koraérett és züllött gondolkozású, csintalan gyerekpajtásoktól, akik könnyelműségekre csábíthatják. Ellenőrizendők az olvasmányai. Kerülni és nem engedni az erotikus hatású filmek szemlélését.

Különösen fontos, — amit nem lehet eléggé a szülők figyelmébe ajánlani, — mennyire vigyázniok kell, hogy az ártatlan serdülő gyermek ne essen áldozatul a könnyelmű és züllött erkölcsű guvernantok, vagy kokett szobalányok

és cselédek csábításának vagy fajtalankodásának, amikre már sok szomorú példa van.

Fejlesztelnünk kell bennük az ethikai és valószínűs érzést. Az önbecsülést, a becsületérzést, a becsvágyat, az önérzetet és az önmagával szemben tartozó kötelezettségeket. Mindez nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az önfertőzés lejtőjére jutott gyermek visszanyerje önbizalmát, akaraterejét, önuralmát és tudatraébredését. Ezeknek birtokában majd ellenállni tud az onanizálás további kísértésének és leszokik arról idejében.

Ennek sikeres elérésére össze kell fogni — egyesült erővel — szülőknek, pedagógusoknak, hitoktatóknak és orvosoknak. Nincs helye itt maradi konzervatív észjárásnak, álszenteskedésnek, prüdériának és semmiféle struccpolitikának. Ez nem illemre vonatkozó kényes kérdés. Ez életbevágóan fontos kérdés a fejlődő gyermek jövőjére. Ennek érdekében igazán eltörpül és mellékes minden ürügy és kifogás, ami útjában állhat az onania leküzdésére szolgáló nemi felvilágosításnak.

Szükségesnek tartom még itt, az onaniával kapcsolatosan elmondani a következőket:

A serdülő onanizálásának különféle okai lehetnek.

Elsősorban a gyermeki lélekben levő ösztönös kérés.

Aztán a pubertás-években jelentkező gyakori álmatlanság ellen való védekezés, mint „hipnotikum”,

Aztán a kellemetlen érzésektől és „rossz hangulattól való szabadulás végett”.

Vagy pedig a szülőknek és egyéb hozzátartozóknak rossz bánásmódja miatti elkeseredésből való „vigaszkeresés”.

Az onania kimerítőleg hat testre és lélekre egyaránt. Tunyává és lustává teszi a serdülő gyermeket. Az onanistának az akarata successive elgyengül, ambíciója hanyatlik, munika kedve lecsökken. Az önuralomra és önfegyelmre való képesség is nagyon meglazul. Az onanista a szenvedélyének rendszerint ellenállhatatlan rabja lesz.

Érthető, hogy az onanista leszoktatása, szenvedélyének abbahagyása csak akkor sikerülhet, hogyha valóban szakszerű és radikális segítséget nyújtunk neki.

Az onaniáról való leszoktatás, az onania gyógyításához feltétlenül szükséges, hogy ne csak dietikus szabályokat írjunk elő és intelmeket a fűszeres ételektől, az alkoholos italoktól, dohányzástól, éjszakázástól, sexuális izgalmaktól, nemi excessusoktól való tartózkodásra, hanem psychés behatásokra is kell törekedni, hogy suggestiv hatással legyünk az onanistára, akit meg kell erősítenünk psychikailag is abban az elhatározásában, hogy akaraterővel ellenálljon az onania kísértésének és hagyja abba azt.

A nemi felvilágosításban, az onanista leszoktatásában, a szülők, pedagógusok, iskolaorvosok mellett feltétlen előnnyel bír az ifjúsági lelkipásztor, a hitoktató, akivel szemben sem előmenetel, sem fegyelem szempontjából nem érez

függőséget a serdülő ifjú és így psychés gátlás nélkül őszintén beszélhet előtte.

A nemi önuralom kifejtése a serdülőkben azért fontos, mert ez szellemi életére, egész lelki életének és jövőjének alakítására döntő hatással van.

A nemi felvilágosítás szempontjai a családban.

A nemi felvilágosításban a családnak főbenjáró szerepe van. A pedagógusok álláspontja szerint a gyermek nevelésében — mondhatni — legfontosabb szerep az anyának jut. Az anya szerepe e tekintetben talán fontosabb, mint az apáé.

Attól az időtől kezdve, amikor megszületik a gyermek, mindaddig, amíg felnő és emberré lesz, az anya foglalkozik vele a legtöbbit. Az anya figyelheti meg legjobban a gyermeki élet megnyilvánulásait, fejlődő gyermekének hajlamait és jellemének alakulását, melyekre a szerető anyai gondoskodásnak, nevelésnek és irányításnak döntő befolyása van. Hogy pedig az anyai nevelés hatásos és sikeres legyen, annak fontos előfeltétele, hogy egészen bírja gyermekének bizalmát és annak elvesztését soha se tegye kockára főleg azzal, hogy ne mondjon neki igazat és ne legyen őszinte gyermekével szemben.

Különösen vonatkozik ez a megállapítás a nemi felvilágosításra. Mikor a gyermek a pu-

bertás korszakába jut, vagy sokszor már a pubertás (nemi ébredés) beállta előtti időben, bizonyos kérdésekkel fordul az anyához a születésre nézve, illetőleg a nemi probléma bizonyos kérdéseire vonatkozólag, akkor az anyának őszintén kell válaszolnia a gyermekének. Természetesen annak érési és értelmi fokozata szerint. Miként várhat az anya őszinteséget a gyermekétől, amikor ő nem őszinte a gyermekéhez? Nem szükséges tehát a szokásos és sablonos gólyamesével mindig előállni a gyermekeknek, mert a modern-kor gyermekei ma már úgy sem hisznek a naiv gólyamesékben. Ha akadna is közöttük, aki elhiszi a gólyamesét, játszótársaitól korán értesül a valóságról a születés problémájára vonatkozólag. Vagyis, hogy a gyermeket nem a gólya hozza, hanem az anya szüli. Amidőn ennek tudatára ébred a kis társainak közléséből, rögtön megállapítja magában a gyermek, hogy az anya nem mondott igazat, félrevezette és ez alkalmul szolgálhat arra, hogy elveszítse bizalmát az anyja iránt.

A bizalom az igazi alapja annak, hogy ideális baráti viszony fejlődjön ki anya és leány között. Amelyik szülő nem áztatja gyermekét valótlanságokkal és naiv mesékkel, hanem a nemi életre vonatkozó kérdéseikre őszintén felelve, a természetes dolgoknak természetes magyarázatát adja, akkor soha sem veszti el iránta bizalmát a gyermeke és mindig szükségét fogja érezni annak, hogy a fejlődési évek testi-lelki válságaiban és viharaiban a szülői megértésben és gyámolításban keressen menedéket és nyerjen bátorítást.

A közhit szerint az a helyes, hogyha a leányt az anya, a fiút az apa világosítja fel. A valóságban ezt a felvilágosító szerepet jobban és könnyebben tölti be az anya, mint az apa. Az anya jobban ismeri fejlődő gyermekét, mert kicsi korától többet foglalkozik vele, mint az apa. Éppen azért a fiú is több bizalommal van az anyjához, mint az apjához, feltéve természetesen, hogyha az anya a gyermekével szemben való őszinte viselkedéssel, vele egy bizonyos „bizalmi légkört” megteremtett és azt mindig ápolja. Ilyen esetben még a fiú is több bizalommal fordul anyjához a fajfenntartásra és a teremtés misztériumára vonatkozó kérdéseivel. Az anya éppen ezért könnyebben és közvetlenebbül világosítja fel még a fiúgyermekét is, mint az apa, akinek részint „atyai prestige” okokból, részint a felvilágosítási problémához okvetlenül szükséges gyengédség és tapintat hiányából, nincs meg a nemi felvilágosítás elfogulatlan és helyes megadásához a megfelelő diszpozíciója. Az anya sokkal gyengédebben és sokkal megértőbben végzi ezt el mindkét nembeli gyermekével.

Hogy mikor érkezett el a nemi felvilágosítás ideje? Erre nézve csak az lehet az irányadó, amikor a fejlődésben lévő gyermek érdeklődni kezd a nemi probléma iránt és errenézve bizonyos kérdéseket kezd feltenni szüleinek. A testi fejlettség és értelmi fejlődés előrehaladásával rendszerint egybeesik a nemi érés, a serdülőkor kezdete. Ez teszi aktuálissá a nemi felvilágosítás időpontját.

Tulajdonképpen az a helyes, hogyha a gyermek megkapja a családban a szükséges felvilágosítást, a serdülés kora előtt. Ilyenkor kezd a gyermeki lélek nagyon érzékeny és impresszionista lenni, könnyen reagál a külső ingerekre, melyek a legkülönbözőbb hatásokat válthatják ki érzelmi világában. Az anyának türelmesnek kell lenni és meg kell várni az időpontot, amikor a gyermek megnyilatkozik és felvilágosítást kívánó kérdéseivel anyjához fordul. Hogyha a gyermek zárkózott és nem beszél érzelmeiről és gondolatairól, az anyának sem szabad forszírozni az idevonatkozó kérdéseket, mert ezzel csak még zárkózottabbá teszi gyermekét, hanem ki kell várni az őszinte megnyilatkozás idejét, amidőn majd kérdéseivel halmozza el a születés problémája iránt. Ez az időpont az, melyet a szülőnek okosan kell felhasználni a gyermeke felvilágosítására, hogy megmentse őt a bizonytalanság és kétségek közötti vergődéstől és ezek helyett biztonsági érzést adjon a gyermeknek.

A szülők legtöbbje érzi és tudja, hogy gyermekének nemi felvilágosítására nézve kötelezettségei vannak, szeretne is megfelelni a szülői kötelezettségnek és még sem tud mindig. Ennek különféle okai vannak. Legtöbbször hiányzik a szülőknek a biológiai tudásuk és ismeretük, s ezért nem tudják a nemi dolgokra vonatkozó biológiai és fiziológiai ismertetést megadni.

A szülők legtöbbje bizonyosfokú álszemérmert érez gyermekével szemben nemi dolgokról beszélni vele. Félti a szülői tekintélyt is. Ez gátlásként hat reá. E gátlást még inkább növelheti a serdülő ifjú agresszív, olykor tiszteletlen

viselkedése a szüleivel szemben. A gyermeke jövőjéért aggódó szülőnek azonban le kell győzni összes gátlásait és mindent el kell követnie, hogy megértéssel és elnézéssel legyen a serdülő gyermek különleges és rapszodikus viselkedésével szemben, legyőzzön magában minden gátlást a cél érdekében, hogy megadhassa gyermekének a helyes felvilágosítást.

Különös jelentőségű ez akkor, amikor elérkezett a serdülő gyermek életében az ú. n. „*onanista periódus*”. A szülők éberségére ilyenkor nagy szükség van, hogy figyelje és ellenőrizze a serdülőnek egész viselkedéseit és szokásait. Ellenőrzés szükséges úgyszólván az egész vonalon. Állandóan kell vizsgálni a gyermek fekhelyét, a lepedőn észrevehető esetleges nyomokat. A fürdőszobában, az illemhelyen való tartózkodás ellenőrzése szükséges. Vigyázni kell a játszópajtásokra, a zárt ajtók mellett velük, való együttlétekre. A gyermek fürdetése alkalmat adhat a szülőknek a nemi szervek megtekintésére. A gyermek bágyadt tekintetű szeme, a szem körüli karikák, az arc sápadt színe támpontot adnak rendszerint arra, hogy a serdülőnél bekövetkezett-e már az „*aktív onanista korszak*”.

Mit tegyenek a szülők ilyenkor?

Egyenesen nevelési „műhiba”-számba megy és sokszor végzetes hatású lehet a gyermek psyche jére, ha ilyenkor durva hibákat követnek el a szülők

Nem szabad ilyenkor a szülőknek felháborodni és félreverní a harangokat, sem megbotránykozó jeleneteket csinálni.

Nem szabad a tettenért onanista „bűnözők” felett „rögtönítélő szülői bíraskodást” tartani. Egyáltalán nem szabad családi botrányt rendezni és úgy beállítani a gyermek tettét, mint felháborító bűnt, amely megtorlást és szigorú büntetést érdemel.

Ha az onanizálási periódus már bekövetkezett, ezért a szülők legfeljebb maguknak tegyenek szemrehányást, mert bizonyos fokú mulasztás terheli őket gyermekük időelőtti felvilágosításának elmulasztása miatt. Azonban vegyük tárgyilagosan való ténynek azt, ami már úgyis megtörtént. Mindent el kell követnünk, hogy az önfertőzéstől leszoktassuk a serdülőt. Ez majdnem mindig sikerülni is fog, ha okosan és tapintatosan járunk el. Ezt az okosság diktálja. Nem szabad durván és brutálisan rájuk támadni, sem szidalmakkal illetni vagy gyalázni, sem megfenyíteni. Nem szabad a serdülő gyermeket önérzetükben megalázni és szeméremérezetükben megsérteni.

Úgy kell viselekedni a szülőknek, mintha észre sem vették volna az onanista stádium bekövetkeztét és úgy beszéljenek arról, mint egészen jelentéktelen epizódról, ami alig méltó említésre is.

Ezzel elérhetjük azt, hogy az onanista gyermek tudatában nem keltünk az onanizálással kapcsolatban különösebb hatást és feltűnést s így lelkileg is könnyebben hozzáférhetővé válik annak a rossz szokásnak az abbahagyására.

Gondolni kell a szülőknek ilyenkor a lélektani motívumokra. A „tilos”-nak mindig különös ingere van a serdülő ifjú lelkére. Ami el

van tiltva, az felkelti kíváncsiságát és különösebb vágyat érez iránta. Vonzerővel bír reá és a csábító ingernek nehezen tud ellenállni.

A serdülő ifjúban kezd kifejlődni az önállóságérzés. Nagyon érzékeny és önérzete szinte túltengő. Szidásokra, korholásokra dacos lesz. Utasításokat nem szeret és a tanácsok sértik az önérzetét. Csak azért se. Egy bizonyos lelki ellenállás, csökönység keletkezik benne a felnőttek dressurájával szemben. Meg van sértve, hogy a felnőttek parancsolgatni akarnak neki. Erre önként „ellenállással” reagál.

Mindezekre a psychés motívumokra gondoljanak a szülők és pedagógusok, akiknek elsősorban jut szerep az ifjúság nemi felvilágosításában. Különösen vonatkozik ez a serdülő onanisták leszoktatására.

A leszoktatás sikerében nagyon előnyös lélektani momentum is közrejátszik. Az onanista ifjak — a legtöbb esetben — az egész műveletet undorítónak és kellemetlennek találják előbbutóbb. Az onanizálási izgalmak nem hozzák meg számukra a kielégülést lelkileg. Visszahatással van reájuk és bizonyos fokú „bűntudatot éreznek” az onanizálások miatt. Az onanista ifjakban — épp az említett lelki okoknál fogva — megvan már kezdetben a hajlandóság, hogy abbahagyják az onanizálást és leszokjanak arról. Hogyha aztán ehhez még bátorítást és erősítést is kapnak a szülők vagy nevelők részéről, az elhatározás keresztülvitele könnyebb és az onaniáról való leszoktatás is sikeresebb lesz.

A pedagógusoknak gondolniok kell arra is,

hogy az iskolai tanulmányokkal való túlterhelés az idegrendszerben nagy feszültséget idézhet elő, ami a psychés ellenállóerőt csökkenti. Az erős testi munka a fizikum megerőltetésével jár. Éppen ezért mentesíteni kell a fejlődő ifjút a megerőltető nehéz testi munkától. Ellenben a mérsékeltfokú testgyakorlásnak előnyös hatása van az ifjú szervezetre, mert a testmozgás az izmok összehúzódásával bizonyosfokú fáradtságot okoz, ami eltereli és leköti figyelmét az érzéki vonatkozásokról és kikapcsolást jelent az erotikus képzetekből. Az erotikus fantázia fékezésére, a figyelem elterelésére alkalmas és előnyösen hat, a testet foglalkoztatja és fejleszti, önbizalomra vezet.

A lelki ellenállóerő fejlesztésében, aminek nagy szerepe van az onanista műveletek megfékezésére és azokról való leszoktatásra, nagyon segítségére lehetnek a serdülő ifjaknak a szülők és pedagógusok a kellő időben és tapintattal alkalmazott jóindulatú tanácsokkal és bátorítással. A serdülő ifjú sokszor felteszi magában és meg van benne az elhatározás, hogy leszokik és erősen ellenáll az onanista kísértéseknek. Ezért szükség van akaraterojének és ellenállóerejének megfeszítésére.

Mindig ajánlatos az onanista gyermeknél bizonyos diétás szabályokat is alkalmazni. Éspedig úgy az étrendben és megfelelő táplálkozásban, mint életmódban. Az anyagcsere folyamatok szabályozása mindig előnyös.

Mindent el kell követni a szülőknek az ellenállóerő fejlesztésére, hogy ezáltal sikeres

legyen az onanista kísértések legyőzése. Ha pedig ez nem sikerül és az akaraterő nem tud ellenállni az önfertőzési szenvedélynek, akkor a szenvedély áldozatának érzi magát az onanista és kifejlődhet lelkében a „kisebbrendűségi” érzéssel együtt az elkeseredés, mogorvaság, pessimizmus. *Éppen ez okoknál fogva az onanistának rendszerint kiegyensúlyozatlan a lelki élete. Világfájdalmas az egész életszemlélete. Élete pedig tele van elkeseredéssel, meg nem értéssel és sokszor embergyűlölettel.*

Nevelési irányelvek a szülőknek.

Az apák, különösen, akik már ifjúságukban keresztülmentek nélkülözéseken és küzdelmeken, gyermekeiket szeretnék mentesíteni mindazoktól a keserves ifjúkori küzdelmektől, amelyekben ők maguk átestek. Ezért igyekeznek a gyermekük életét szebbé és gondnélkülibbé, főleg a sexualis kísértésektől mentessé tenni. Az apák azonban rendszerint elfeledkeznek arról, hogy a serdülő gyermeküknek — bármennyire óvják az élet küzdelmeitől és bármennyire könnyítsék is az életüket — meg vannak az egyéni vágyai, az önmagukkal való küzdelmei, a nemi gerjedelmekből eredő kísértései és vétkei.

Nem ajánlatos a gyermeket „agyonnevelni” s eltiltani neki ártatlan szórakozásokat, mindent, amit szeretne. Ellenben ráerőszakolni mindazt, amivel ellenkezik és amit nem sze-

ret. Nagyon ráfekszik a gyermeki lélekre és ellenérzést vált ki lelki életében, ha a szülők eltiltják mindentől, amit kedve szerint szeretne csinálni és apró örömöket okozni neki.

A szülők tálán nem is tudják, hogy milyen sok hibát követnek el, amikor rákényszerítik gyermekükre az akaratukat mindenben és ezzel ellenállást váltanak ki a serdülő ifjú lelkében, aki már kíván valamennyi kis szabadságot.

Az is hátrányos íái fejlődő gyermekre, hogyha a szülői hermetice elzárják a vele egykorú kortársú másik nembeli gyermekektől, fiúkat a lányoktól, s a lányokat a fiúktól.

A koeduktatív nevelésnek és a koedukáció alkalmazásának és hatásának a modern nevelésben már sok híve van. Szerintük jó, hogyha már a serdülő gyermekek az ellenkező neműekkel is összejönnek és megtudják az élettani nemi különbségeket, melyek a női nemet a férfinemtől elválasztják. Azonkívül pedig már korán megismerik egymásnak a lelki vonatkozásait és lassanként tudatára ébrednek annak, hogy a különneműek tulajdonképpen lelkileg egymást kiegészítik és összetartoznak.

Sok félszegség, ügyefogyottság, esetlenség és gátlások kifejlődésének oka lehet az, ha a szülők a gyermekeket és serdülő ifjakat eltiltják és megakadályozzák abban, hogy egymással össze jöhessenek, beszélgessenek, szórakozzanak és játszanak. A modor, a fellépés a társadalmi érintkezésben, az ellenkező neműekkel szemben való fesztelen viselkedés, mindig meglátszik a helyes nevelésű gyermekeken. A

félénk, bátortalan, mogorva, ügyetlen, „gátlásokkal telt” emberek gyermekkori nevelésében bizonyára a szülők követhettek el hibákat, miknek következményeit azután megsínylik az ifjak felnőtt korukban és hátrányait megérik életük végéig — a nemek érintkezésében is.

A szülők okosan teszik, hogyha igyekeznek megismerni serdülő gyermekeiket. Éspedig nemcsak testi külsőségekből, hanem lelki tulajdonságait is, hajlamosságainak előnyös és hátrányos oldalait egyaránt. A gyermeket csak akkor lehet helyes irányban vezetni és nevelni, ha lelki dispositióit ismerjük és azokat figyelembe vesszük.

Nem szabad a szülőknek a serdülő gyermekeket mindig csak korholni és örökké szidalmazni. Nem szabad mindig csak a nevelés és idomításnak szigorúságát éreztetni vele, ellenben elismerő szavakat sohase szólani hozzá és sohase bátorítani őt. Ez helytelen. Lassanként üldözötteknek és számkivetetteknek fogják magukat érezni a serdülő gyermekek és gyűlöltté válhatnak előttük a családi otthon és szülői környezet. Vigasztalanok, elkeseredettek lesznek azért, hogy semmi megértést nem találnak a szüleiktől otthon. Éppen ezért másutt fogják azt keresni. Sok ifjúkori eltévelyedésnek és bűnözésnek ez is oka lehet.

Sexualpedagógiai nevelés.

A sex. pedag. nevelésnek nagy jelentősége van a növekvő ember karakterére és egész egyéniségére. A fejlődő gyermek nevelése különösen az idetartozó nemi felvilágosítás, elsősorban a szülők feladata lenne. A gyakorlatban azonban ennek sok akadálya lehet. Az élet hivatásában lekötött apák, a háztartási gondoktól elfoglalt anyák sokszor alig tudnak időt szakítani gyermekeiknek sexuális vonatkozású nevelésére, illetve a nemi felvilágosítással foglalkozni. Pedig ennek elmulasztása hátrányos és káros következményű lehet gyermekeik fejlődő életében.

Konstatálhatjuk őszintén azt is, hogy a mai kor szelleme a növekvő ifjakat túlkorán függetlenné kívánja tenni a szülői befolyás alól. A nemi felvilágosítást a serdülő ifjak korán megszerzik már előbb a társaiktól, többnyire már nincs is szükségük és nem is kérik a szülői tanácsokat, miket ósdinak, elavultnak tartanak az ő hypermodern felfogásuk mellett. Ha azonban mindez nem így lenne, akkor is akadályozza a sexuális nevelést, illetve a nemi felvilágosítást a szülők részéről az, hogy a legtöbb esetben maguk sincsenek tisztában a nemi felvilágosítás legelemibb kérdéseivel és módjával.

Tulajdonképpen az lenne az ideális, hogy az apák a fiúkat, az anyák a leányukat világosítsák fel a nemi kérdésről. Ez azonban a gyakorlatban csupán az esetek 10 %-ában vihető ke-

resztül. A szülők zsenírozzák magukat gyermekeikkel a nemi kérdéstről beszélni.

Érthető a szülők természetes elfogultsága gyermekeikkel szemben. A szülői szeretet a gyermekekkel szemben sokszor átcsap egyik végletből a másikba. A becéző szeretetből a korholó szigorúságba. Mindez akadályozza, hogy tárgyilagos elfogulatlansággal legyenek a gyermekekkel szemben. Főleg a nemi felvilágosítások megadására vonatkozóan. Ezt nagyon feszélyeztetnek, nehéznek, kínosnak tartják és az elfogultságuk megakadályozza azt, hogy tárgyilagosak legyenek gyermekeiknek nemi felvilágosításában. Szívesebben átengedik a szülők a nemi felvilágosítást az iskolának, az internátusnak, az ifjúsági papnevelőknek.

Amennyiben a szülők részint elfogultságból, részint tudatlanságból és hozzánemértésből, vagy részint álszeméremből nem tudják megadni gyermekeiknek a nemi felvilágosítást, egyet legalább mégis tehetnek. Jó példával járjanak elől a gyermekeiknek mindenben. A szülők részéről a jó példa a legjobb nevelési mód a gyermekekre.

Gondot kell fordítaniuk gyermekeik testi és lelki jólétére. A testápolás, tisztaság, a táplálás, az alvóhelyiség tisztántartása, a tanulmányi időbeosztás, a testgyakorlatok végzése, házonkívüli viselkedésnek az állandó ellenőrzése, mind fontos kérdések.

Különösen kerülendő, hogy a szülők gyermekeik jelenlétében mindazon témákat megvitassák, melyek a növekvő gyermekek érzéki-

ségét és erotikus fantáziáját idő előtt felkelthetnék.

Tulajdonképpen mindez alapját képezi a gyermekek sex. pedag. nevelésének. Fontos az őszinteség. Nem szabad a növekvő gyermekeket fantasztikus mesék beállításával félrevezetni, hanem meg kell mondani nekik az igazat. De kímélettel kell lenni mindenkor a gyermek veleszületett szeméremérzetére.

A nemi élet fizikai megnyilvánulása és az ahhoz fűződő erkölcsi kötelességek feltárása csak előnyös és jótékony hatású lehet a növekvő gyermeklélekre. Különösen fogékony a gyermek lelke a pubertás bekövetkeztekor. A nemi felvilágosításnak akkor van helye, mikor annak ideje és szüksége bekövetkezik. Éspedig a pubertás idején. Ilyenkor a gyermeki életben az érzelmi hullámzások mintegy belső kényszert okoznak aziránt, hogy a szüleikkel a nemi dolgokról is beszéljenek és felvilágosítást kérjenek. A szülőknek pedig meg kell könnyíteni a növekvő gyermekeik nehéz helyzetét, melyet a szeméremérzet, féltékenység és elfogultság idéz elő, főleg azért, mert félnek és bizalmatlanok amiatt, hogy beszélhetnek-e őszintén és milyen módon a szüleikkel a nemi kérdésről?

A szülőknek a megértő viselkedésükkel biztatást és bátorítást kell adniok, hogy bizalmat ébresszenek maguk iránt és gyermekeik félelem nélkül elmondják mindazt, ami a nemi kérdéssel kapcsolatban társaiktól vagy másoktól hallottak. Az ilyesmi aztán alkalmoszerűvé teszi azt, hogy a szülők megadják a helyes nemi fel-

világosítást, hogy kijavítsák az erre vonatkozó — esetleg társaiktól kapott — helytelen adatokat és hibás felfogást.

A szülők részéről megértés és elnézés szükséges a kamaszkorba jutott gyermekeik iránt — kiknél a fiúknál és leányoknál egyaránt — nemcsak testileg, de lelkileg is feltűnő változást idéz elő a pubertás bekövetkezése. A férfiak masculin, a nők feminin vonásokat vesznek fel. Leányoknál a növekvő lelki érzékenységet kímélni kell, fiúknál a harcias, csintalan modor iránt elnézéssel kell lenni. Különösen figyelemmel kell lenni a fiúknak s leányoknak egymás iránt megnyilvánuló és növekvő érdeklődésére. Nem szabad szigorú tilalmakkal perhorreskálni és eltiltani az egymás iránt megnyilvánuló érdeklődést, ellenben tapintatosan helyes irányba kell terelni.

A pubertásban a leggyakrabban jelentkező veszély az onania. Nagyon fontos a szülőknek e tekintetben ellenőrző megfigyeléseket tenni gyermekeik viselkedésére, főleg abból a szempontból, vájjon onanisták-e már vagy nem? Ez észrevehető a viselkedésükön, amire nézve különösen ajánlatos a fekhely és toalette ellenőrzése. Minden eszközt meg kell ragadni arra nézve, hogy a masturbálással felhagyjanak, amire nézve sokszor szükségessé válik az onanista társakkal való separálás vagy eltiltás.

A szülőknek gondolniok kell arra is, hogy a homosex. hajlamosság kifejlődésére sokszor előnyt és alkalmat ad, ha a fiúk sokat érintkeznek egymással, vagy pedig ha együtt alusznak. E tekintetben is nagy óvatosság szükséges a

szülők részéről. Ha a legkisebb gyanú is felmerülne haladéktalanul közbe kell lépni és megszakítani az egyneműek közötti további érintkezéseket és pajtáskodásokat.

Azonban mindenkor megértés és tapintat szükséges a szülők részéről a gyermekeik kamaszkorbeli kinövése iránt. Türelemmel kell irányítani egyre kifejezettebben jelentkező hajlamaikat. Főleg vallási, szociális irányban kialakuló felfogásukat, úgy az akaraterő kibontakozása, mint az erkölcsi felfogás fejlesztése szempontjából.

Érthető, hogy a szülők — vérbeli kötelékeknél fogva — elfogultak és elnézők gyermekeikkel szemben. Ezért nagyon helyes, hogyha a papok, tanítók és orvosok nem mulasztják el a kínálkozó alkalmakat, hogy a szülőket figyelmeztessék a nemi felvilágosításhoz szükséges kötelezettségeikre és magasztos feladatukra. Mindezekre megfelelő alkalmat nyújtanak a szülői értekezletek vagy pedig pedagógiai előadások.

Egészen különös és sajnálatos tény, hogy még a legképzettebb társadalmi osztálybeli embereknél is milyen nagy a közöny és az elfogult nemtörődömség a sex. ped. nevelés kérdéseiről. Ez érthetővé teszi és oka annak, hogy sex. ped. nevelés elsősorban az iskolákra hárul, pedig az iskolák kevésbé vannak hivatva erre, mint a szülők.

Az iskola hivatása tulajdonképpen a tanítás. A szülőké pedig a nevelés. Az iskolának, a pedagógusoknak, részint a tantárgyak túlzásfoltlósága, részint a tanulók nagy száma miatti idő-

hiány alig engedi, hogy a tanulók sex. ped. nevelésével is foglalkozzanak. *Ez ugyanis nem lehet tömegmunka, hanem csak individuális.* Ehhez pedig nincs elég idő. A szülőknek ellenben, akik a családi kör keretében állandóan és közvetlenül érintkeznek gyermekeikkel, több alkalmuk van a nevelésre és az ehhez tartozó sex. pedag. felvilágosítások megadására. S ennek dacára, a szülők részéről etekintetben nagy mulasztások történnek. Hanyagságból? Lelkiismeretlenségből? Közönyből? Tudatlanságból? Alszeméremből? Szülői tekintélyféltésből?

Talán azt mondhatnók, hogy az említettek mindegyikéből van egy jókora adag abban a „komplexumban”, mely kisebb-nagyobb nűanszokban majdnem minden szülőben kifejlődik a sex. pedag. nevelés, illetőleg a nemi felvilágosításra vonatkozó magatartásukkal kapcsolatban. Ez a komplexum bizonyosfokú gátlást jelent a szülők mentalitásában arra nézve, hogy gyermekeikkel elfogulatlanul beszéljenek a nemi felvilágosításról.

A sex. ped. álláspont szerint helyes és célszerű, hogy ha a szülők feladata mellé bekapcsolódik az iskola is a nemi felvilágosítás tekintetében. Helyes az ember származására vonatkozó ismertetés megadása, úgyszintén a nemi élet megnyilvánulására nézve a kellő felvilágosítás.

A sex. pedagógusok szerint ajánlatos az indirekt úton történő nemi felvilágosítás. Ennek lényege az, hogy az iskolában a tanulókkal ismertetni kell az élettani és megtermékenyítési folyamatokat, az egész organikus világ te-

rületére kiterjedve. A növények, alsóbb- és felsőbbrendű állatok világa és az ember megtermékenyítése és szaporodása itt lennének felemelítendőek és elmagyarázandók.

Az iskolai nevelésnek ki kell terjednie a történelmi, irodalmi és vallási nevelésre és mindenütt, ahol arra alkalom kínálkozik. Szükséges a tanulók lelki életébe beleplántálni az erkölcsi kötelezettségeket a nemi magatartásban. A követendő elv azonban mindenkor az legyen, hogy a sex. ped. nevelés mindig a tanulók érettségéhez és korához irányuljon és mindig különös tekintettel kell lenni a szeméremérezetre.

Mindez lényeges haladást jelent a régi pedag. felfogáshoz viszonyítva, amely az iskolai oktatás keretében elkerülni igyekezett az összes nemi vonatkozásokat és irányelvnek tekintette a nemi dolgokról lehetőleg nem beszélni és az egész nemi kérdést homályban hagyni.

Ma már nem vitás, hogy a tájékozatlanság, a tudatlanság több veszélyt és kisértést jelent az ifjakra, mint hogyha idejében felvilágosítást kapnak a nemi életre vonatkozólag.

A sex. ped. nevelés kezdetének időpontja és helye a pubertás bekövetkezte. A pubertásban a nemi felvilágosítást nem szabad elmulasztani az iskolában, részben, hogy ezáltal kikorrigálhassuk az esetleges hibás értesüléseiket, részben, hogy az igazságnak megfelelően megadjuk a nemi élettan ismertetését az ember származására és nemiségére vonatkozólag.

A tanároknak és tanítóknak megértéssel

kell lenniök a pubertásba jutott tanulók testi és lelki fejlődésbeli megváltozásának zavaraira. Szükséges a megerőltető szellemi munkában bizonyos kímélet, a csínytevésekkel szemben elnézés és a tanulásban esetleg mutatkozó ingadozások iránti megértés. A szellemi fejlődés és a megnyilvánuló hajlamok mindig tekintetbe veendők és megfigyelendők. A kamaszkorba jutott fiatalságot érdeklő nemi kérdés megvitatása a helyes irányba terelendő. Súly helyezendő a testápolásra, a friss levegőre, szabadban való testgyakorlatokra és kirándulásokra.

A tanulóifjúság bizalmát állandóan ápolni és ébren kell tartani. A züllésre és romlottságra hajlamos fiúkkal szemben megfelelő szigor és éber ellenőrzés ajánlatos, szükség esetén az eltávolítás is ajánlatossá válik az iskolából. A jóézésű és hajlamú fiúkkal szemben, még ha hibákat is követnek el és hogyha hanyatlást mutatnak is, az atyai elnézés indokolt. Különösen áll ez a nemi vonatkozásokra.

Természetesen a helyes sexualpedagógiai nevelés keresztülviteléhez szükséges előfeltétel a nevelők és a pedagógusok iskolázottsága és helyes előképzettsége. A tanító- és tanárképzésben nagyon fontos szerepe lenne tehát a jövőben a sex. pedagógia részletesebb tanításának. Az egyetemeken a tanárjelöltek sex. ped. előképzettsége kissé hiányos és bizonyos pótlásokra szorul. Szükséges az összes pedagógusoknak biológiai és pszichológiai alapon álló kiképzése, illetve ismeretek elsajátítása a nemi életre vonatkozólag.

A szülők elfogultak és elnézők gyermekeik-

kel szemben. Dacára, hogy sokat látnak és hal-
lanak, a nemi felvilágosítás elmaradásának hiá-
nyairól, a káros következményekről, a növekvő
ifjak korai zülléséről, mindezeknek dacára nem
tekintik intő példának, mondhatni süketek és
vakok lesznek, amikor gyermekeikre kellene
azokat vonatkoztatni, mert kényelmetlen és kel-
lemetlen nekik olyan „kényes kérdésről” be-
szélni, mint a nemi kérdés.

Az ifjúságra sex. ped. szempontból határo-
zott befolyást gyakorolnak a hivatott szemé-
lyek, mégpedig tanárok, tanítók, lelkipásztorok
és hitoktatók és az orvosok.

*Szükséges a szerepüket külön-külön kör-
vonalazni.*

A sexualpedagógia irányelvei az ifjúsági nevelésben.

*A felvilágosítás a védekezés egyik leghatha-
tósabb eszköze. Különösen áll ez a nemi beteg-
ségek elleni védekezésre. A kultúra fejlődésé-
nek tünete, hogy a felvilágosítás gondolata a
gyermeknevelésben egyre jobban érvényesül.
Vonatkozik ez különösen a gyermek serdülésé-
vel és növekedésének előrehaladásával kapcsola-
tos felvilágosítás és kioktatás megadására. Ez
tágítja a gyermek látókörét és megóvjá a ser-
dülő kor veszélyeinek kísértéseitől.*

*A régi nevelési rendszert a szigor és fegyve-
lem jellemezte. Az újkori modern nevelési mód-
szer a megértés és szeretet jegyében történik.*

Régen a szigorú tekintélytisztelet gátolta a gyermeknevelés munkáját. Ma már a szülői megértés megnyilvánulásának irányító szerepe van a nevelésben. Ez különösen kifejezésre jut a nemi felvilágosítás megadásának különféle törekvéseiben.

A sexualpedagógia kitűzött célja: egyéni és társadalmi.

Az egyéni cél az, hogy megóvja a serdülő gyermeket és növekvő ifjút mindazon veszélyektől, bajoktól és ártalmaktól, melyek a fejlődés ideje alatt reá leselkednek.

A társadalmi cél az, hogy testben és lélekben egészségesen fejlett új nemzedéket neveljünk a nemzetnek. Az igazi nemzetvédelemnek — végeredményben — sarkalatos pontja a serdülő ifjúság nemi felvilágosítása és a nemi betegségek elleni védekezés. Ezek biztosítják az új generáció egészséges kifejlődésének és megerősödésének, az evolúciónak az útját. Az újkori ifjúsági nevelésnek tehát részletesen és szakszerűen kell foglalkozni a sexualpedagógia problémájával és annak gyakorlati alkalmazásával.

A sex. pedag. lényege tulajdonképpen a profilaxis és preventio. Megelőzni és megóvni, megőrizni az embert azoktól a testi-lelki bajoktól és veszedelmektől, melyek a nemi érés bekövetkeztével a nemi életének aktivitása folyamán elérhetik.

A sex. pedag. alkalmazásának az ifjúsági nevelésben régebben sok akadályja volt. Az emberek előítélete, álszemérmes mentalitása, kon-

zervatív felfogása, a sex. pedag. kérdés fontosságának a megnemértése. Alkalmazását különösen akadályozta az a körülmény, hogy félremagyarázták és félreértették az egész sex. pedagógia lényegét és célját. De talán legfőbb akadályja volt alkalmazásának az, mert nagyon „delikát” természetűnek látszott az alkalmazási módja sok hozzáértést, továbbá sok türelmet és kitartást és emberszeretetet igényelt. Valóban sok pedag. érzék és gyermekpsychológiai tudás szükséges ahhoz, hogy helyesen, tapintattal és jó eredménnyel alkalmazzuk a sex. pedag. irányelveket.

Hogy ki végezze a sex. pedag. kioktatást? Ez a kérdés vitás még ma is. A szülők az iskola feladatának tekintik, az iskola a szülőktől várja. A szülők nincsenek felkészülve a nemi felvilágosítás és kioktatás szerepére, ezért inkább agyonhallgatják vagy elterelik^ gyermekeiknek a nemi életre vonatkozó kérdéseit. A pedagógusok felfogása szerint az iskola konzervatív intézmény és a konzervatív álláspont érvényesül a pedagógia, az etnikai felfogás, a gyermeknevelés egész területén. Mindez akadályt képez a tanár és tanuló közötti bizalmi atmoszféra kialakulására. Már pedig enélkül lehetetlen őszinte, közvetlen beszélgetés tanár és tanítvány között a nemi életre vonatkozó kérdésekről. A serdülő gyermek fél az esetleges büntetéstől és emiatt nem mer őszinte lenni tanárjához. A tanár pedig prestige-okokból nem szeret hivatalosan tudomást venni a tanítványokkal kapcsolatban a nemi élet vonatkozásairól. Amíg lehet, inkább szemethuny és agyonhallgatja.

Midőn azonban kitudódik valamilyen „sexuális botrány” (onania, nemi betegség etc.), akkor teljes szigorral kell példát statuálnia, ami azonban sokszor kettészellheti és tönkretelheti az el-tévelyedett és fel nem világosított tanítvány egész jövőjét.

Mi itt a helyes?

Kevesebb álszemérem és több megértő emberszeretet és felvilágosultság legyen végre a nemi kérdés kezelésében. Ez a helyes, modern álláspont.

Nézzük csak tisztán a tényeket és vizsgáljuk meg a statisztikai adatokat. Ezek azt bizonyítják, hogy már egészen korán, az elemista években megtörténik a gyermekeknek „egymás-közi” felvilágosítása, ami bizonyos psychés infekciót jelent már a 10—13 éves gyermekek elcsábítására és megrontására.

A nemi betegségek statisztikája szerint bármennyire hihetetlen, de már a 7—14 éves tanulók között eléggé nagy számban vannak, akik vérbajjal (lues) lettek megfertőzve. Továbbá igen nagyszámú közöttük a gonorrhoeas fertőzés is. *Az onanisták arányszáma pedig majdnem 80—90%.*

Mit bizonyít mindez?

Azt, hogy a modern gyermeknevelésben feltétlenül szükséges a sex. pedagógia irányelveinek alkalmazása, úgy a nemi felvilágosítás, mint a nemi betegségek elleni védekezés. A felvilágosult, modern kornak ez a követelménye és egyaránt a felnövekvő új generáció érdeke.

A serdülő gyermek felvilágosítására nézve

sok a vita a szülők és az iskola között. A szülők az iskolától kívánják, az iskola pedig a szülőktől. A pedagógusok álláspontja szerint az iskola feladata a tanítás és az iskolai tanulmányok annyira igénybeveszik a tanerőket, hogy úgy szólván fizikailag lehetetlenné teszik számukra azt, hogy 50—60 gyermekkel külön foglalkozzanak. A szülők nézete szerint pedig a sex. pedag. gyakorlati alkalmazása az iskola feladata és — szerintük — hozzátartozik az iskolai tanulmányokhoz.

Ma már *eldőlt* a vita a család és iskola között, mert megosztott szerepekben együtt működnek a serdülő gyermekek nevelésében és kiképzésében. Az iskola nemcsak tanít, hanem nevel is, a család pedig a nevelésen felül tanít is. És ez a helyes, hogy a szülők és iskola kiegészítsék egymást arra nézve, hogy a nemi dolgok felől nem szabad a gyermeket tudatlanságban hagyni. Ha felvilágosítjuk a gyermeket idejében, akkor nemcsak megszabadítjuk a serdülő kor különböző kísértéseitől, de a pubertás idején fellépő sok gyötrelmetől és sok aggodalomtól is megóvjuk. Mindezzel elősegítjük és megkönnyítjük számukra a testi és lelki fejlődés útját, úgy fizikai, mint erkölcsi szempontból a kiegyensúlyozott ember zavartalan kifejlődését.

Vitán felül áll ma már, hogy a nemi életben való tudatlanság és tájékozatlanság sokszor és könnyen vezethet a gyermek egészségének károsodásához, valamint lelki megrontásához és korai lezülléséhez.

Valláserkölcsei -ethikai szempontok és a nemi felvilágosítás.

Az egyház haladó és emelkedett álláspontja szerint foglalkozni kell mindazon kérdésekkel, melyeknek helyes iránya és vezetése kihatással van úgy az egyén, mint a társadalom jólétére. Idetartozik a nemi kérdés is.

Az egyházi felfogás szerint nem szabad a serdülő gyermeket tudatlanságban hagyni, mert ezáltal könnyen kiteszük a kísértés csábításának, aminek pedig ellenállni tudna, hogyha idejében kapja a nemi felvilágosítást a nemi életre vonatkozó különféle kérdésekre.

A pubertáskorral együtt járó sok izgalomtól, féltékenységtől és aggodalomtól szabadíthatjuk meg a serdülő gyermeket, hogyha megfelelő időben és tapintattal felvilágosítjuk a fejlődő nemi élet különféle vonatkozásainak jelentőségeiről.

Dacára a tradíció erejének és a konzervatív felfogásnak, ami általában a nemi élet kérdéseivel szemben megnyilatkozik, az egyház már rálépett a haladás útjára, kívánatosnak és szükségesnek tartja a nemi felvilágosítást. Természetesen ebben fontos szerepet szán elsősorban a valláserkölcsei alapnak. *Meg kell alapozni és fejleszteni kell a serdülő ifjú morális érzékét. Távoltartani a könnyelmű, erkölcstelen életmódtól, a rossz példáktól, az erkölcstelenségre csábító és kísértő alkalmaktól.*

Az egyházi álláspont kívánalma szintén az,

hogy a gyermeknek tapintatosan meg kell mondani az igazságot, ami a természetes nemi élet működésére és jelentőségére vonatkozik. Csak ez tudja felébreszteni a serdülőben a bizalmat, ami nagyon fontos előfeltétele a sexuális nevelés lehetőségének. Ajánlatos az ifjak előtt a nemi kérdést, mint természetes dolgot tárgyalni, mert ezzel letompítjuk a titkolódzás vonzóerejét és növeljük az ellenállóerőt a nemi eltévelyedések, sexuális kísértések és kicsapongásokkal szemben.

A mai egyházi felfogás szerint, megfelelő felvilágosító, morális neveléssel emelni kell a serdülő gyermek önbizalmát, ápolni az érzésvilágát, fejleszteni benne az akaraterőt és ambíciót.

Az egyháznak a megértő szeretetéhez az ifjúsági nevelésben szükséges még a családnak és iskolának együttes működése, ami részleteiben kiegészítője egymásnak. Az eredmény azonban közös. A serdülőkori nemi kísértések útvesztőiből, a csábításoknak és kísértéseknek ellenállni tudó kiegyensúlyozott ember lesz, akinek egészsége, testi és lelki jóléte biztosítéka az egyéni boldogulásának, továbbá a társadalom és nemzet jólétének és egészséges fejlődésének.

A felvilágosítás és tudás valóban legyőzhetetlen fegyvereket adnak a serdülő ifjúságnak és ez biztosítékát jelenti egy egészséges új generáció kifejlődésének. Ez pedig szilárd talpkövet képezi a társadalomnak és a nemzetnek.

Sexuáletikai nevelés és felvilágosítás.

A pubertás bekövetkezésekor a serdülő gyermeki érezni kezdi, hogy vonzódik a másik nemhez. Az ébredező nemi élet rejtélyeit szeretné megismerni, betölti egész lényét a felvilágosítás és megismerés vágya: hogyan keletkezik az ember? miként jön a világra? milyen misztikus körülmények idézhetik elő mindezt?

A belső elválasztási (endokrin) mirigyek működése által termelt hormonok felélesztik a nemi ösztönt, amely nyugtalanítani kezdi, egész lényében megváltoztatja, fantáziáját erotikus gondolatokkal tölti meg. Tájékozatlanul és tanácstalanul áll önmagában, szeretné, ha a benne végbemenő testi és lelki változásra felvilágosítást és magyarázatot kapna. Nem tudja, hogy kihez forduljon. Szeméremérezete, félénksége visszatartja. Az ébredező nemi ösztönét alig tudja lefékezni akaratával s miután a normális nemi kielégülésének útjába — zsenge koránál fogva — úgyszólván leküzdhetetlen akadályok gördülnek, a rendellenes nemi kielégüléshez, az onaniához menekül és az esetek sokaságában csakugyan onanistává lesz.

Ennek káros következményei a serdülő gyermekén kisebb vagy nagyobb mértékben az öröklési terhelttség szerint nemsokára jelentkezhetnek, önmagával való meghasonlás, akarat-elernyedés, életkedv elvesztése, gondolatkoncentráció hanyatlása miatt a tanulásban való visszaesés a következményei a serdülő gyermek

onanista műveleteinek, melyek következményeként bizonyos fokú undor, szégyen és megvetés fogja el önmaga iránt, önvádlások fogják el, részben mert szégyenteljesnek tartja az onanista műveleteit, részben titkolódnia, bujkálnia kell, egyre ismétlődő önfertőzési műveletei miatt. Elvesztheti önbizalmát, életkedvét, meghasonlik önmagával, céltalannak látja az életet. Mindez magyarázatot ad olyan tragikus esetekre, amidőn a serdülő gyermek öngyilkos lesz. Az onania miatti lelki küzdelmekben a serdülő gyermek önmagát emészti s amennyiben fennáll nála bizonyos pathologikus terheltség, könnyen kifejlődhetnek nála psychoneurosisok, a hibás képzetek miatt hypochondrias kényszerképzetek, depressziós állapotok és egyéb psychotikus jellegű kóros lelki állapotok.

Sokszor előfordul, hogy a serdülő ifjú aa onanista műveleteken kívül titkos nemi kielégülésekhez fordul. És pedig többnyire prostituáltknál keresi azt, aminek következményei lehetnek különböző venereás fertőzések. Ez aztán váratlanul súlyos defektust jelenthet a serdülők életében.

Az előadottakból önként adódik, hogy aa idejében megadott nemi felvilágosításnak nagy jelentősége van a serdülők életében. Itt a szexuális nevelés jön elsősorban számításba. Ebben főszerepe van az orvosnak, különösen az iskolaorvosnak.

Nagyon fontos, hogy már a pubertás bekövetkeztekor a serdülőnek elsősorban tisztult erkölcsi fogalmait legyenek a nemi élet vonatkozása-

sairól. Fontos, hogy kompetens oldalról, az orvostól hallják meg a serdülők azt, hogy a nemi élet korai megkezdése, vagy túlzott és gyakori vagy rendellenes kielégítése káros és végzetes lehet a serdülő gyermek egész életére. Igen fontos, hogy a sexuális nevelést, a felvilágosítást mindig etnikai és valláserkölcsi alapra fektessük. Ez alkalmas lesz a korai sexualitás letompítására és lefékezésére.

A sexuálethikai felvilágosító nevelésnek nagy szerepe van a serdülők lelki életének fejlődésében és jellemének kialakulásában. Csak így lesz képes arra, hogy a nemi ösztönt fékezni tudja és a nemi abstinenciát, az önmegettartóztatást úgy tekintse, hogy az reá nézve lelkileg-testileg csak előnyös lehet, hogy testileg frissebb, erősebb, lelkileg pedig üdébb, szellemileg fogékonyabo lesz.

A sexuálethikai nevelés és felvilágosítás meg fogja értetni a acrdülő ifjakkal, hogy úgy az onanista műveleteknek, mint korai sexuális kielégüléseknek s így a velük járó erős érzéki izgalmaknak káros következményük lehet:

1. a lelkiéletre, a jellem kialakulására;
2. a tanulásban való előhaladásra;
3. a nemi betegségekkel való fertőzésekre.

A nemi felvilágosítás helyes megoldásában úgyszólván karöltve szerepelnek a valláserkölcsi, etnikai, orvosi és higiénikus szempontok.

A sex. etnikai szempontok szerint fiúk és leányok őrizték meg a nemi életben az érintetlenségüket és tisztaságukat a házasságig.

A nemi felvilágosításban a sex. Ethikai

szempontok alkalmazása odairányul első sorban, hogy a felnövekvő ifjúság, fiúk és leányok, éljenek önmegtartóztató nemi életet mindaddig, amíg tanulmányukat befejezve egzisztenciához jutnak, megnősülhetnek és családot alapíthatnak.

A sex. ethika tanítása szerint a nemi önmegtartóztatás — abstinencia in Venere — a fejlődő és felnövekvő szervezetre inkább előnyös hatású, mint káros.

A szervezet kifejlődésére, felépítésére és megerősödésére, az ifjú években folytatott onanista izgatásoktól mentes, szüzies, tiszta életmódnak feltétlenül előnyös hatással van. Ezt bizonyítják az ellenőrző vizsgálatok és megfigyelések.

Különböző időszakok a nemi felvilágosításra.

A mai modern időkben már eldöntött kérdés, hogy íái szülőknek milyen fontos hivatás-szerű szerepük van a serdülő gyermekeik felvilágosításában.

Közfelfogás szerint az a helyes, hogy a fiút világoítsa fel az apa, a leányt pedig az anya. Helyesen talán ezt akként formulázhatnánk, hogy az apának és lányának együttes feladata és szülői kötelessége a gyermekük nemi felvilágosítása. Éspedig legjobb, ha közülük az végzi a felvilágosítást, aki legtöbbet foglalkozik a gyermekkel, s így jobban ismeri. Ezért job-

ban is bírja a bizalmát, a lelkéhez is közelebb van a serdülő gyermeknek. Az említett indokok magyarázzák és teszik érthetővé, — az esetek többségében — hogy a fiút világosítsa fel az apa, a leányt pedig az anya.

A családban a nemi felvilágosításra nézve megkülönböztethetünk három szakaszt.

Az első időszak, amikor a gyermek öt-hat-éves korba jut. A veleszületett megismerés vágya kifejezésre jut az érdeklődésében az iránt, hogy miként jön világra az ember és a kis gyerekek honnan jönnek? Ilyenkor, ebben a korban, még megelégszik azzal a sablonos szülői felelettel, hogy a kisgyereket a gólya hozza.

A második időszak, amidőn bekövetkezik a nemi ébredés, a pubertás korszaka, ami a fiúknál 13—14 év, a lányoknál a 12—13. esztendő. Ilyenkor már jelentkeznek az első nemi gerjedelmek, amelyek sok nyugtalanságot és izgalmat, idegfeszültséget váltanak ki a serdülő gyermek psychéjében. Fiúknál jelentkeznek az első éjjeli pollúciók (magömlések), lányoknál pedig bekövetkezik az első havi vérzés (menstruáció). Ezekre a jelenségekre biológiai magyarázatot kell adni a serdülő gyermeknek, lehetőleg már a pubertás bekövetkezte előtt, mert jobb, ha előre tudják, hogy milyen tünetek bekövetkeztét várhatják, mint hogyha semmit se tudnak és megijednek, sőt sokszor egészen kétségbe eshetnek és megrémülnek, hogy milyen szokatlan és különleges változásokat észlelnek szervezetükben. Ha előre tud-

ják, megnyugosznak és nem ijednek meg. Ha azonban nem tudják, megijedhetnek, kétségbeeshetnek a pubertás tüneteitől, melyek egyébként természetes fiziológiai jelenségek a nemi ébredés beköszöntekor. (Menstruáció, éjjeli magömlés, erekciók, növekvő nemi gerjedelmek etc.)

Ebben a kiorban célszerű, hogy a szülők mellett az iskolaorvos felvilágosító szerepe is előtérbe nyomuljon. Az orvos beszélhet már az önferőződés jelentőségéről és rendszerint káros következményeiről. Az orvos felvilágosító szerepét erősen alátámasztja tudományos és hivatásbeli tekintélye. A nemi kérdés titokzatos és misztikus jellegét erősen letompítja, hogyha a nemi érés bekövetkeztének jellegzetes tüneteit tudományos formában magyarázza meg az orvos, mint természetes biológiai jelenségeket. Azonban mindig csak annyit szabad és kell mondani, amennyit a gyermek értelmi fejlettségénél fogva megérthet.

A harmadik időszak a kamaszkor, ami rendszerint a 15—16 éves korban következik be. Ilyenkor már meg kell ismertetni a serdülő ifjút a nemi kérdéssel. Különös tekintettel arra, hogy a nemi szervek funkcióinak milyen szerepük van, mi a rendeltetésük a fajfenntartásban? Különösen utalni kell ebben a korban az ifjagnál arra, hogy zavartalan testi és lelki fejlődésük és megerősödésük érdekében nem kell sietniök a nemi élet megkezdésével. Sokkal helyesebb, ha várnak, míg fejlődésük befejeződik és megerősödnek, felnőtt korukig.

Fontos ebben a korban kiterjeszkedni a nemi élet megnyilvánulásának morális és etnikai vonatkozására, főleg arranézve, hogy felkeltjük bennük felelősségérzetüket a családalapításra és az egészséges utódok nemzésére vonatkozólag.

Ugyancsak elengedhetetlen a szülők és orvos részéről, hogy felhívják a kamaszkorba jutott ifjak figyelmét a különböző nemi betegségekre és a nemi bajokkal való infekciók veszélyeire. Rá kell mutatni itt az orvosnak, hogy az egész szervezetre milyen káros és egészséget veszélyeztető hatása lehet a nemi betegségeknek. Meg kell nekik mondani, hogy milyen veszélynek teszik ki magukat, ha könnyelmű meggondolatlansággal engednek a nemi csábításoknak és a korai ifjú években elkezdve a nemi életet, a kéteshírű nőktől és prostituáltaktól különféle nemi fertőzéseket kaphatnak. Ez végzetes lehet egész jövőjükre.

Mindezen eshetőségeknek idejében való megbeszélése bizonyára erősen fékező hatással lehet a sexualis csábításokkal szemben az ifjak nemi gerjedelmeinek levezetésére.

Szülők szerepe a nemi felvilágosításban.

A szülőket nagy felelősség terheli gyermekeikkel szemben a nemi felvilágosítás megadásának szempontjából. A szülők többnyire nagyon feszélyezettnek érzik magukat és igen kényes

kérdésnek tekintik serdülő gyermekeiknek nemi felvilágosítását s éppen ezért sok hibát és mulasztásokat követnek el. Mindennek káros következményeit pedig a gyermekeik sínylik meg. Fontosnak és szükségesnek tartom ezért orvosi szempontból objektíven megvilágítani a szülők szerepét a nemi felvilágosítás terén.

Tévednek a szülők, ha azt hiszik, hogy a nemi felvilágosítás nem rájuk tartozik, hanem az iskolára és pedig a tanárookra, tanítókra, továbbá az orvosokra és hittantanárookra. Valóban nagyrészt ezekre is tartozik, azonban elsősorban a szülők nincsenek mentesítve a nemi felvilágosítás megadása alól. Sőt, nélkülözhetetlen j szerep vár rájuk.

A szülőknek ma már revideálni kell a konzervatív álláspontot, mely abból indul ki, hogy régen, mikor még ők gyermekek voltak, ők sem kaptak nemi felvilágosítást senkitől, mégis felnőttek. Felvilágosította őket az élet, az adott alkalmak, nem kímélte meg őket az élet a fiatalkori könnyelműségektől, a szerelmi kalandok következményeitől, nemi betegségektől, mégse történt különösebb bajuk. Áttestek az ifjúkori viharokon és eltévelyedéseken s mégis felnőttek, meglelt emberekké váltak, boldogultak az életben.

Ez így, védekezési szólamnak, szépen hangzik a szülők részéről, azonban még sincs igazuk. Elsősorban a szülőknek mindig igyekezniük kell, hogy a gyermekeiket megóvják azoktól a hibáktól, tévedésektől és kellemetlen tapasztalatoktól, amelyekben a serdülő korban maguk is túlestek.

Gondolnunk kell a szülőknek továbbá arra, hogy régen mások voltak az életviszonyok, más volt az erkölcsi felfogás és az emberek életrythmusa és egyéni kultúrája. És különösen mások voltak az ifjúsági nevelés szempontjai.

A föld forog. Az idők változnak. Változik a világ és az emberek. Más idők járnak ma, mint régen. És ez különösen vonatkozik a sexuális problémára és ezzel kapcsolatos ifjúsági nevelésre.

Nézzük közelebbről a hibákat, miket a szülők; a nevelés terén elkövetnek?

A szülők két végletbe esnek. Vagy semmit se engednek meg gyermekeiknek vagy pedig mindent hagynak nekik és nem törődnek gyermekeik sexuális vonatkozásaival.

Hiba, amikor a szülők úgy nevelik gyermekeiket, mint az üvegházi növényt, friss levegő és napfény nélkül, óvják mindentől. Nem engedik nyitott ablaknál aludni, nem engedik hideg vízben fürödni, nem engedik barátaival sétálni, nem engedik kisleányok társaságába, velük beszélgetni, vagy táncolni. Tehát úgyszólván megfosztják őket minden mozgási szabadságtól. Ellenben örökös figyelmeztetések, korholások, szemrehányások, utasítgatások, szidások, parancsolgatások azok, amikkel gyermekeiket örökké elhalmozzák abban a hiszemben, hogy mindez hozzátartozik a helyes gyermekneveléshez. Tévednek. Legtöbbször ugyanis épp az ellenkező hatást éri el a *túlzigorú* nevelési módokkal.

Amikor a szülők rákényszerítik akaratukat gyermekeikre, akkor rendszerint a dacot fej-

lesztik ki benne. A serdülő ifjak már némi szabadságra vágnak s ha a szülők teljesen megfosztják őket ettől, akkor megkeresik a serdülők azt maguktól, de titokban, még hazugság árán is. Íme az elfojtott és elnyomott szabadság nyomán a szülők rövidlátása rákényszeríti gyermekeiket a hazugságra is és a tilos utakra. Mindez károsan hathat a későbbi jellemkialakulásra.

Ha a szülők gyermekeik minden lépését Argus-szemekkel figyelik és ellenőrzik, ha nem engedik őket saját szemeikkel nézni, saját füleikkel hallani a dolgokat, hogyha folyton csak agyonterhelik szigorú kötelezettségekkel, tanulási feladatokkal és az örökös hajszában, a szigorú nevelésben mindennel agyonfárasztják gyermekeiket és nem engedik őket még gondolkodni sem, akkor mindezeknek káros reakciója lesz a serdülők psychés életére. A szülői otthont úgy fogják tekinteni, mint fogházat és magukat pedig rabnak. A serdülő gyermek a túlszigorú nevelési módokat nem tűri sokáig, fellázad magában azok ellen s mély szakadék képződik lelkileg szülők és gyermekei között. Miként lehet akkor szó közöttük bizalomról? Miként várhatnak a szülők őszinteséget, ragaszkodást, bizalmat, a szülői tanácsok megfogadásának készségét, amikor örökös korholásokkal, kifogásokkal vagy szidalmakkal elidegenítették maguktól gyermekeiket és úgyszólván pokollá tették számukra az otthont? Bennük az elnyomottság és számkivetettség érzete miatt lassanként „kisebrendűségi érzés” fejlődik ki. De kifejlődhet bennük successive az emberek, a társadalom

elleni gyűlölet, ami nagyon befolyásolhatja a felnövésükkel kifejlődő hitetlen és forradalmi életfelfogásukat.

Mindez, amit fentebb elmondtam, a szülők és gyermekeik közötti hibás nevelési viszonyról, szoros összefüggésben van a nemi felvilágosítással.

A nemi felvilágosítás helyes megoldása a szülők és gyermekeik között kifejlődött bizalomtól függ. A serdülő gyermeki lélek olyan érzékeny, mint a Mimóza. A Mimóza kis fűrtjei a viharban, hidegben összehúzódnak, a napfényben pedig kinyílnak. A gyermeki lélek is a durvaságra összecukódik és elzárkózik a szülei részéről jövő benyomásoktól. Ellenben szép szavakkal, gyengéd bánásmóddal, megértéssel, méltányos belátással, közvetlen baráti hangon elérhetik a szülők céljaikat arra nézve, hogy gyermekeik előttük őszintén megnyilatkozzanak és meghallgassák a nemi felvilágosításra vonatkozó szülői tanácsaikat és útbaigazításait.

Hiba az — erre ismételten rámutatunk —, midőn a szülők következetesen távortartják egymástól a különbözőnemű serdülő gyermekeket és ifjakat és így lehetetlenné teszik azoknak egymás közötti közvetlen érintkezését és ártatlan szórakozásaikat. A pubertáskorba jutott serdülők már úgyis kezdik sejteni, hogy ellenkező nemű lények is vannak a világon és bizonyos sejtelmes vonzódást kezdenek irántuk érezni. A serdülők a pubertásban már itt-ott társaiktól vagy a felnőttektől hallani kezdenek a nemi vonatkozású különbségekről, melyek a

fiúk és leányok között vannak. A nemi kíváncsiság kezd bennük ébredezni. Küzdelmes és izgalmas vívódások között vergődnek s bizonytalanságban vannak, mert nem tudják az igazat és a valóságot a nemek közötti különböző vonatkozásokról. Ez nyugtalanítja őket.

A pubertásnak ez az a lélektani időpontba, amidőn a gyermekeik bizalmát és ragaszkodását bíró szülők — mint mentőangyalok a kétségek közötti elkárhozandóknak — meghozhatják a vigaszt és világosságot gyermekeiknek. Röviden és okosan megmagyarázhatják nekik a nemek közötti különbségeket, azoknak élettani rendeltetését, az ember teremtését és világrajövetelét, egyszóval mindazt, ami a serdülők ébredő nemi kíváncsiságát érdekli és kielégíti, miáltal egy bizonyos nyugvópontra hozza a nemi vonatkozások körül homályosan kialakult képzeleteket.

A szülők praedestinált rendeltetése, — mint akik napról-napra maguk előtt látják gyermekeiket s azoknak fokozatos testi-lelki fejlődését ellenőrizhetik —, hogy serdülő gyermekeiknek, mindig a megfelelő alkalmas időben, az értelmi fejlettségi fokaikhoz képest, megadják a nemi felvilágosítást a nemek különbségéről és rendeltetéséről, a fajfenntartásról. Néhány szép allegorikus történetet és hasonlatot is lehet felhőzniük a madarak, a pillangók, az állatok, a növények és virágok életéből. Ezzel kielégítettük érdeklődésüket egyidőre és megnyugtattuk őket. *A szülők a felvilágosítást ne csinálják titokzatosan, beszéljenek előttük közvetlenséggel, hogy a gyermek ne tartsa a nemi kérdést va-*

lami misztikus titoknak, hanem természetesnek. Ez által a szüleitol hallottak benne természet-tudományi ismeretté válnak, melyeknek tudata megnyugtatta.

Meg kell érteni végre a modern szülőknek, hogy a nemi felvilágosítás kérdése elsősorban nevelési kérdés. A gyermekek nevelése pedig valóban a szülők szép és magasztos feladata. A lelkiismeretes és felvilágosult szülőknek ezt a feladatot valóban teljesíteniük kell és nem szabad maguktól elhárítani és átengedni ezt a feladatot a pedagógusoknak és az orvosoknak. Legalább is egy bizonyos időpontig nem. És pedig amíg beköszönt és megkezdődik náluk a pubertás, a „nemi átalakulás” kora.

A nemi ébredéskor bekövetkező élettani változáskor a fiúknál és leányoknál jelentkező fiziológiai jelenségek (pollució, menstruáció) megmagyarázása is elsősorban szülői feladat. Meg kell ismertetni velük röviden és nagyjában a nemi szervek egészségtanát s ezzel kapcsolatosan figyelmeztetni kell a serdülőket a genitáliák izgatásainak (onaniána'k) káros hatására és hátrányos következményeire.

A szülők ezzel nagyjában befejezték a nemi felvilágosításban való szerepüket. S ettől kezdve az orvos kapcsolódik be a nemi felvilágosításba, akinek szerepét részletesen körvonalozzuk.

Apák és anyák ne felejtsék soha, hogy lelkiismereti kérdés számukra a nemi felvilágosítás helyes megoldása. Félre kell tenniök az elfogultságot és álszemérmet, le kell győzni minden konzervatív felfogást, csupán arra kell gondol-

niok, hogy az általuk idejében adott felvilágosítással felvértezik, visszatárhathják és megmenthetik gyermekeik jövőjét a szexuális csábításoktól és kísértésektől.

Hiba a szülők részéről a másik végletbe esni. Vagyis amikor túlságos liberálisan és hypermodern felfogással úgyszólván mindent szabadon megengednek gyermekeiknek. Az amerikai nevelési rendszer szerint a gyermeknek mindent szabad. Nem is korlátozzák őket úgyszólván semmiben. Gátlások nélkül azt tehetik, amit akarnak. Ennek a nevelési módszernek a növekvő gyermekek lelki alakulására sok tekintetben valóban hátrányos hatása lehet.

Helytelen a szülőknek az a nevelési módja, amikor növekvő gyermekeiket túlságosan szabadjára engedik. Ha elkényeztetik és a rendszeres tanulás rovására sok szórakozást, növekvő fiúknak leányokkal, leányoknak fiúkkal való felügyelet nélküli gyakori együttléteket, táncokat, együttes kirándulásokat, melyek a szülői házon kívül töltött éjszakázásokkal is kapcsolatosak, dohányzást, alkoholt, éjszakai kimaradásokat engedélyeznek. Vagy pláne mennyire helytelen, mikor a szülők még annak is szemet hunynak, ha az alig felserdült fiatal fiúk a házi nevelőnővel, vagy szobaleánnyal bizalmaskodnak. Sőt, a szülők olykor tudatosan előmozdítják és alkalmat adnak a növekvő fiúknak, hogy korai nemi életet kezdjenek.

Téves a szülőknek az a felfogása, hogy egy 15—16 éves fiatal fiú, már a természet rendeltetése szerint nemi életet kezdhet. Eltekintve attól, hogy az ilyesminek gyakori nemi fertőzé-

sek lehetnek a következményei, de orvosi szempontból is hátrányosak a korai nemi izgalmak az ifjú szervezet fejlődésére testileg, lelkileg egyaránt. — Továbbá a tanulmányokban való visszaesés, a figyelem koncentrálása, a tanulás és fegyelem lazulását is eredményezni szokta az ifjagnál a korán megkezdett nemi élet.

A jellemalakulásra pedig igazán hátrányos lehet, amikor a serdülő ifjak nem érezvén hátuk mögött a szülői ellenőrzést, kényük-kedvük szerint azt teszik, amit akarnak s amit megkívánnák, mindenbe belekóstolnak. Az élvezetek kelyhét is korán megízlelik. Érthető, hogyha a serdülő ifjak túlkorán felnőtteknek érzik magukat, amihez pedig még hiányzik a testi kifejlődésük és szellemi érettségük, amidőn még nem tudják megfontolni tettük következményeit, akkor korlátok nélkül vethetik magukat bele a könnyelmű szórakozásukba, az érzéki örömök keresésébe, az éjszakázásokba és esetleg olyan könnyelmű cselekedetekbe, amikkel aláássák egészségüket és tönkreteszik egész jövőjüket.

A mindennapi életben számtalan szomorú ifjúsági dráma igazolja az elmondottakat. Ezért a szülők gondoljanak mindig arra, hogy a gyermeki nevelés terén elkövetett hibák és mulasztások szomorú következményei legtöbb esetben az ő mulasztásaik és szülői lelkiismeretüket terheli. Ez jusson mindig eszükbe, hogy a gyermekeik nevelésében ne essenek egyik végletből a másikba, hanem igyekezzenek betartani a mérsékletet és az arany középutat.

Az orvos szerepe a nemi felvilágosításban.

Úgy a nemi felvilágosításban, mint a sexualis nevelésben az orvosnak nélkülözhetetlen szerepe van. Sőt. A tapasztalatok alapján azt állíthatjuk, hogy az ifjúság sexualis nevelése úgyszintén a kellő időben alkalmazott nemi felvilágosítás kérdése az orvos közreműködése nélkül el sem képzelhető.

Régen az ifjúság sexualis nevelése elsősorban pedagógiai és etnikai alapon történt. Ma már a sexualis nevelés tulajdonképpen hygienikus kérdés. Ez pedig az orvosi tudomány körébe tartozik. Az orvos természettudományi képzettségénél és szakszerű ismereteinél és orvosi hivatásának tekintélyénél fogva — par excellence — diszponálva és hivatva van arra, hogy a tanuló ifjúság sexualis nevelését irányítsa és abban hathatósan közreműködjön. Ebben elsősorban a biológiai felvilágosítás és a preventív kioktatás visznek lényeges szerepet.

Az élettani felvilágosítás a kellő biológiai ismeretek alapján történik. Éspedig a nemi élet jelenségeinek és megnyilvánulásainak ismertetésével. A preventív kioktatás tulajdonképpen a nemi élet veszedelmeinek, a venereás fertőzések, a nemi bajok ismertetésével foglalkozik. Az élettani felvilágosítást tulajdonképpen el kellene végezni minden növendéknél az iskola falai között, még íá tankötelezettség ideje alatt.

A nemi életben való tudatlanság, a tájéko-

zatlanság hátrányt jelent és káros hatású a serdülőkre és növekvő ifjakra nézve, mert nincsenek felvértezve a mindennapi életben lépten-nyomon jelentkező sexuális kísértésekkel szemben.

Az élettani felvilágosítás elejét veszi és le-tompítja a serdülő gyermekek ébredő kíváncsi-ságát és nyugtalan érdeklődését a sexualitás kora megnyilvánulása iránt. Ha idejében kellő tájékoztatást kapnak a serdülők a sexu-ális dolgokról, akkor már jóérzésben megóvat-nak és felvérteztenek az időelőtti, könnyel-műen és korán megkezdett nemi élet kísértései és veszedelmeivel szemben.

Természetesen igen nagy jelentősége van az ethikai alapon és vallásos elveken történő sexuális nevelésnek. Azonban ezeknek karöltve kell háládnok az orvos által végzett biológiai felvilágosítással és preventív kitanítással.

Régen, amikor majdnem minden családnak megvolt a házi-orvosa, aki a család bizalmasa és barátja is lévén, ismerte a családnak minden egyes tagját a gyermekkortól kezdve, igen sok alkalma nyílt arra, hogy a gyermeket és a serdülő ifjakat a nemi élet jelenségeire nézve megfelelően kioktassa s közben pedig a szü-lőket is felvilágosítsa a nemi életre vonatkozó kérdések ismertetésével. Ma már a házi-orvosi intézmény úgyszólván megszűnt. Az orvosok nem visznek a család életében olyan bizalmas és baráti szerepet, mint azelőtt. A különböző betegbiztosító intézetekben végzett kollektív kezelések, a szakorvosi rendszer nem igen ad

alkalmat, főleg pedig időt, hogy foglalkozni lehessen részletesen és behatóbban a biológiai felvilágosítással és preventív kitanítással.

A biológiai felvilágosítást tulajdonképpen azoknak kellene elvégezni, akik a gyermekekkel állandóan és hosszabb időn keresztül érintkeznek. Ezek elsősorban a szülők. Aztán az iskolai tanerők, íá pedagógusok.

Sajnos, a szülők — ezt szándékosan ismételtén hangoztatni kell — a mai felvilágosodott idők dacára, még mindig nem rendelkeznek a kellő és alapos biológiai ismeretekkel, hogy gyermekeiknek a megfelelő felvilágosítást megadhassák. Azonkívül túlzottan szemérmesek és telítve vannak konzervatív előítéletekkel, melyek miatt feszélyezve érzik magukat és idegenkednek attól, hogy gyermekeikkel a nemi élet intimitásairól beszéljenek és nekik objektív felvilágosítást adjanak. Modern szülők a mai idők rohanó életviszonyaiban még idővel se bírnak arra nézve, hogy a gyermekeikkel intimen foglalkozzanak íaj nemi élet megnyilvánulásának különböző kérdéseire vonatkozólag. Szívesebben átengedik a szülők a felvilágosítás munkáját a tanárnak, a tanítónak, a nevelőnek és különösen elsősorban az orvosnak. Főleg kényelmi szempontból.

Az orvosok, főként mint iskolaorvosok tehetnének sokat, ha több idővel rendelkeznének és kevesebb gyermek tartozna a hatáskörükbe. De így is hivatásuk magaslatán állnak és mindent megtesznek arra nézve, hogy a pedagógusoknak megadják ía sexuál-hygiénére vonatkozó orvosi ismereteket és ezáltal közvetve moz-

dítják elő a gyermekek és serdülők biológiai felvilágosítását.

Az orvos aktív szerepe tulajdonképpen akkor kezdődik, amikor a serdülő ifjakkal megadja a nemi élet veszedelmeire, a venereás fertőzésekre, a nemi betegségekre vonatkozó felvilágosításokat és figyelmeztetéseket. *Ezt a preventív felvilágosítást az orvosnak mindig kellő időben, pubertás bekövetkezése után kell megadni.* Ajánlatos ezt már a középiskolai években elvégezni és ezzel lehetővé tenni, hogy az ifjú a csábításoknak és kísértéseknek ellenálljon, és őt a nemi élet korai megkezdésétől visszatartsa. Nagyon ajánlatos, hogy a női középiskolákban is megadják a serdülő leánytanulóknak ezt a preventív felvilágosítást az orvosnők, természetesen a szeméremérintés és a valláserkölcsi szempontok különös tekintetbevételével.

A szexuális nevelésnek, az élettani és preventív felvilágosításnak eredményei igen előnyösen fognak mutatkozni különösen tekintetben, hogy a serdülő ifjúság kellő időben megismerje a nemi élet megnyilvánulásának jelenségeit, a venereás betegségekkel való fertőzések lehetőségeit. Ezáltal kellő ismereteket szerez arra nézve, hogy a nemi élet túlkorai megkezdése, amikor a fiatal növekvő szervezete testileg-lelkileg fejlődőben van, káros és a nemi betegségekkel való fertőzések lehetősége miatt veszélyes. Így tehát a nemi csábítások, kísértések és fertőzési lehetőségekkel szemben már megvan a kellő lelki ellenálló ereje.

Az iskolaorvos feladata a sex. pedagógiai nevelésben.

Az iskolaorvos az időnkénti orvosi vizsgálatok alkalmával közvetlenül érintkezik a tanulókkal és így alkalma van megnyerni azok bizalmát. Ez a bizalom nyitja meg az őszinteség zsilipjeit a tanulóknak az orvossal szemben. A kifejlődött bizalom és őszinteség közvetlen lelki kapcsolatot szerez a serdülő tanulók és az orvos között. Lassanként feltárják előtte a tanulók bajaikat, féltve őrzött titkaikat s különösen az onaniával kapcsolatos önmagukkal való küzdelmüket. Ezekből a bizalmas közlésekből az orvosnak alkalma lesz meggyőződni a tanulók sexuális ismereteiről. Ezekhez méri aztán orvosi tanácsait.

Az orvosnak a nevelő munkája kiterjed a tanulók életmódjára különösen atekintetben, hogy naponta megfelelő gimnasztika, testgyakorlás, különféle sportok is foglalkoztassák őket tanulmányaik közben. Mindez alkalmas, részint a sexuális gondolatok elkerülésére és elterelésére, részint a sportokkal járó egészséges kifáradás és elbágyadás nyugodt alvást biztosít.

Az iskolaorvos feladatához tartozik az is, hogy megfelelő orvosi tanácsaival távoltartsa az ifjakat a szeszestől, a szenvedélyes dohányzástól, az izgató szórakozásoktól, a pikáns olvasmányoktól. Mindezek a sexuális csábítások eszközei és a kísértéssel szemben való ellenállást gyengítik. Ezért kerülendők.

Az iskolaorvosnak keresni kell az alkalma-

kat a szülőkkel és pedagógusokkal való személyes érintkezésekre. A szülőket jótanácsokkal kell ellátnia, hogy miként ügyeljenek napról-napra a gyermekeik életmódjára, a nekik megfelelő jónevelésű iskolatársakkal való barátkozásokra és megfelelő szolid szórakozások engedélyezésére. A pedagógusoknak, tanároknak, tanítóknak pedig orvosi minőségében adhat őszinte tanácsokat a tekintetben, hogy a fejlődő gyermek fokozott érzékenysége és önérzet túltengése miatt legyenek óvatosak és tapintatosak a csínytevők vagy pedig sexuális vonatkozásokban elkövetett eltévelyedések, helytelenségek vagy hibák miatt alkalmazott korholásokban, büntetések alkalmazásában. Sokszor a jóindulatú elnézésnek, a méltányos belátásnak, a megértő megbocsátásnak mélyebb és eredményesebb, hatása lehet az if jakra, mint a túlszigorú, könyörtelen és kíméletlen, goromba vagy megszegyenítő megtorlásnak. Ez a tanács vonatkozik a szülőkre, akik könnyen hajlandók gyermekeik sexuális eltévelyedéseit züllöttségnek bélyegezni, pedig sokszor — elsősorban — sajátmagukat kellene hibáztatni azért, mert gyermekeiknek nem adták meg, mint szülők, a szükséges nemi felvilágosítást és így tudatlanságban, tájékozatlanságban hagyták őket a nemi élet kísértéseivel szemben.

Az orvos felvilágosító munkájának feltétlenül vannak bizonyos irányelvei, melyeknek elmulasztása úgyszólván műhibaszámba megy.

A felvilágosításnak individuálisnak, egyéni-nek kell lenni. Lehetőleg mindig bizalmasan, négy szemközt történjen, ilyen alkalomkor az

orvosnak mindenekelőtt tájékozódnia kell, hogy a serdülők mit és mennyit tudnak már a szexuális élettel kapcsolatos tevékenységről. Ha etekintetben már téves képzetei alakultak ki, igyekezni kell azokat korrigálni, megfelelő tárgyilagos magyarázatokkal helyes irányba terelni. Érthetően és világosan kell megértetni — korukhoz és fejlettségükhöz mérten — a nemi életre vonatkozó tudnivalókat. Mindig csupán annyit, amennyi szükséges. Kérdéseire adjunk röviden, általa könnyen felfogható és megérthető válaszokat. Csak így érhetjük el a felvilágosító orvosi munka célját azáltal, hogy a serdülők a nemi életre vonatkozó felvilágosításokat megkapván, ellenállni tudnak a nemi kísérteéseknek.

Az iskolaorvosnak nagy tudással és körültekintéssel, tapintattal és sok tapasztalattal és az ellenőrzése alá tartozó serdülő ifjaknak alapos megismerésével kell ellátnia a nemi felvilágosítás munkáját. Sohasem szabad többet mondania, mint kell. Főleg különösen fontos, hogy a felvilágosítás megadására mindig kellő alkalmat kell megválasztania. Túl kell tennie magát sokszor a konzervatív előítéleteken és szülői elfogultságukon. Csak a kitűzött célt kell tekintenie abban a tudatban, hogy orvosi hivatásának! legszebb tényét gyakorolja minden egyes esetben, amidőn a helyes felvilágosítás megadásával sikerül egy-egy ifjút kellő időben nemesebb és tisztultabb szexuális felfogásra bírni.

A nemi szemérmesség.

Ne mulasszák el a szülők a gyermekeikben már a praepubertas időszakában a nemi szemérmesség ápolását megkezdeni. Nemi szemérmesség vele születik az emberrel és lényege abban fejezhető ki, hogy az ember a nemi részeket és nemi vonatkozásokat elrejteni igyekszik.

A nemi szemérmesség jellegzetesen nyilvánul meg az — ellenkező neműekkel szemben. A pubertás idején kezd fellépni. A nemi szemérmesség mintegy alkotó részét képezi emberi énünknek.

A szülőknek mindig ápolni kell azokat a lelki motívumokat, melyek, a nemi szemérmesség elmélyítésébe szolgálnak.

Az igazi szemérmességgel szemben áll a prüderia, az álszeméremkedés, a tettető és színleges szemérmesség, ami szokszor megnyilvánul a modern kor embereinek viselkedésében olyan esetekben, mikor csupán színlelni akarja és mutatja a szemérmességet, hogy ezzel az emberekben azt a benyomást keltse, hogy szeméremérzete mennyire tiltakozik minden kétértelmű sikamlósáag vagy frivolitás ellen.

Igyekeznii kell a szülőknek a serdülő gyermeket természetességre nevelni a nemi dolgokban. Nem szabad és helytelen előttük undorítóknak és utálatosnak feltüntetni sem a nemi szerveket, sem a nemi dolgokat, nehogy tápot adjanak a nemi életben bizonyos psychés gát-

lások kifejlődésére, melyek aztán pathológikus következményeket okozhatnak.

Az ifjúsági nevelésben lényeges szerepe van a „fantázia gondozásnak”. A sexuális nevelés szempontjából különösen fontos ez. Igyekeznünk kell fékezni a serdülő ifjak zabolátlan, gyúlékony és túlfűtött fantáziáját. Ezért az egész életrendüket akként tanácsos beosztani, hogy a komoly tanulmányi idő megfelelő pihenőkkel legyen felváltva. Távol kell őket tartani a lustálkodástól, a semmittevéstől, az erotikus olvasmányoktól, pornográf képek szemléletétől. Ugyanis mindezek nagyon elősegítik az erotikus fantázia túlburjánzását, ami — tudvalevően — az érzéki csábításokat és a léha, erkölcsstelen életre való hajlamosságot nagyon ébreszti, élénkíti, előmozdítja és megkönnyíti.

Az internátusi nevelés jelentősége a sex. pedagógiában.

Nevelés szempontjából legideálisabb álláspont az, hogyha a gyermeknevelés a családi légkörben történik. Ha a szülők! napról-napra állandóan szemük előtt látják fejlődő gyermeküket, megismerik hajlandóságait, képességeit, szokásaik előnyös oldalait, vágyakozásait, hibáit, stb., mindig megvan az alkalom, hogy közbelépjenek és neveléssel, jó szóval, figyelemzetetésükkel korrigálni igyekezzenek a hibákat. És mindenekelőtt szeretettel és féltő gondossággal foglalkozzanak gyermekeik nevelé-

sével. Mikor azonban az életviszonyok miatt a tanintézet távolabb esik a szülői otthonától, olyankor kénytelenek a szülők gyermekeiket idegen családoknál, vagy internátusban elhelyezni, hogy tanulmányaikat folytathassák. *A pedagógusok álláspontja szerint az internátust nevelés előnyösebb, mint az idegen családoknál való elhelyezés.*

Az internátusban a tanuló gyermekek állandó felügyelet és ellenőrzés alatt vannak. Az internátusi vezetőség felügyel a rendszeres tanulmányok elvégzésére, a magaviseletre. Különösen a valláserkölcsei nevelés szemmeltartására helyez nagy súlyt. Az internátusi nevelésnek előnyös hatása van a társadalmi életre való nevelésben. A serdülő fiúk már korán megtanulhatják vezetőiktől, hogy az élet a létért való küzdelmet jelenti, s fel kell készülni arra, mire felnőnek, hogy megállják helyüket pályájukon az életben.

Természetesen az internátusi nevelés sikerét nagyban befolyásolja az internátusi vezetők és munkatársainak egyénisége. Hogyha ezek hivatásuk magaslatán álló képzett pedagógusok, akik megértéssel, türelemmel és szeretettel foglalkoznak az internátusi növendékekkel, akkor ezekben felkeltik a tanulni igyekvést, a munkakedvet, a becsvágyat, hogy egymással mintegy vetélkedve igyekezzenek a tanulásban előrehaladni. Sajnos azonban előfordulhatnak olyan esetek, hogy az internátusi tanár ideges, rideg, közömbös a növendékek iránt, nem foglalkozik velük kellő türelemmel, sőt

indulatos velük szemben, nem törődik a tanítványok érzékenységével és növekvő önérzetével, hanem erőszakosan rájuk akarja kényszeríteni akaratát. Ilyen esetben kihívja a növendékek dacos magatartását, ami (kiindulópontja lehet a növekvő fiúknál kifejlődő jellembeli elferdüléseknek.

Az internátusi nevelésnek rovására szokták írni azt, hogy könnyen megvan a lehetőség az onaniára, tekintettel a növendékeknek a közös hálótermekben való együttalvására. Itt azonban megvan a megfelelő ellenőrzés. Ugyanis az internátusban éj szálkánként inspekciós hálótermi felügyelet van, ami lehetővé teszi a növendékek ellenőrzését egész éjjel, amidőn csoportosan a hálóteremben alusznak.

Egyes internátusokban újabban már „cellarendszert” is alkalmaznak. Ez tulajdonképpen hófehér, tágas cellaszerű hálófülkékből áll, melyeket jól lehet szellőztetni. A cellák mindegyike külön ajtókkal van ellátva, úgy azonban, hogy az ajtók kívülről bezárhatók, belülről azonban bármikor kinyithatók (pl. mikor az illető növendék a cellából éjjel kimegy), de újra aztán belülről nem zárható be. Ennek a rendszernek az az előnye, hogyha a növendék hálófülkéjéből éjjel kimegy, akkor arról tudomása lesz az internátusi hálóteremben alvó felügyelő tanárnak is, aki kérdőre vonhatja az illetőt. Ha aztán bizonyos éjszakákon ugyanazon hálófülkék növendékei ugyanazon időben belülről felnyitják ajtóikat és kimennek celláikból, az internátusi felügyelőnek rögtön

gyanússá válhat az illető növendék magatartása és meg van az alkalom a beavatkozásra. Az ilyen rendszerű hálófülkék bevezetése az összes internátusokban ajánlatos volna a 13—16 év közötti növendékek részére. A megfigyelések szerint ez az az időszak, amidőn a serdülők életében bizonyos átmeneti homoszexuális jelenségek mutatkozhatnak.

Az internátusi vezetőségnek nemcsak arra van gondja, hogy a növendékek szorgalmasan végezzék tanulmányaikat és erkölcsileg is kifogástalan magaviseletet is tanúsítsanak, de gondot visel a kedélyvilágukra is. Gimnasztika, sportok, frissítő és szórakoztató játékok, hideg vízben való fürdés, együttes séták, egyáltalán helyet kapnak az internátusi nevelésben, melyek jó hatással vannak a ikedélyükre, annyival is inkább, mert változatossá teszik az egyébként zárt internátusi életet.

A helyesen keresztülvitt internátusi nevelésnek igen jelentős szerepe van az ifjúsági nevelésben, mert különösen alkalmul szolgál arra is, hogy a növendékek a megfelelő időben már a nemi ébredés kezdetén nemi felvilágosításban részesüljenek. Nagyban támogathatják ezt a munkát az internátusi hitoktatók: és lelkészek, akiknek papi állásuknál fogva alkalmuk van a serdülő növendékekkel bizalmasan elbeszélgetni és őszinte megnyilatkozásaik alapján nekik a szükséges nemi felvilágosítást megadni.

Az internátusi nevelésnek megvannak a kialakult lélektani problémái, melyeknek ismeretével és szemmeltartásával mindig ered-

menyes munkát lehet elérni a serdülő növendékek nevelésében és lelkiéletüknek fejlesztésében és kialakításában.

A testgyakorlás és a sport szerepe a sex. pedag. nevelésben.

A testnevelésnek a növekvő ifjú testi és lelki fejlődésében jelentős szerepe van. A testnevelés célja az emberi egészség védelme. És pedig azért, hogy fejleszti az emberi szervezetet, növeli és fokozza ellenállóképességét. De előnyösen kihat a lelki tulajdonságok fejlődésére, a munkabírás fokozására, a kitarítás növelésére és a lovagias jellem fejlesztésére. Az ókori antik világban szállóigeként mondták: „Ép testben, ép lélek!” Ennek megvalósításában elsőrendű szerepet játszik a helyesen, észszerűen és módszeresen alkalmazott ifjúsági testnevelés.

A testnevelés a testkultusz ápolásával az ifjakat tisztaságra, rendre, fegyelemre és különösen önfegyelemre szoktatja. A különböző versenyzési módszerek pedig növelik az ambíciót és becsvágyat az egymással való vetélkedésre, egymás legyőzésére, túlszárnyalására. És különösen alkalmasak egymás megbecsülésére és a lovagias erények fejlesztésére.

A rendszeres testgyakorlásnak, a különféle sportoknak azonban van az ifjúság sex. pedag. nevelésében egy más fontosabb jelentősége is, A módszeres és céltudatos testnevelés igen

alkalmas a serdülő ifjú években egyre növekvő sex. feszültség levezetésére, az erotikus fantázia fékezésére, a nemi vágy letompítására.

A rendszeres testnevelés állandóan foglalkoztatja az ifjaknak testét és lelkét, igénybe veszi és leköti figyelmét és érdeklődését, elbágyasztja és kifárasztja és mindezek által eltereli gondolatait a nemi életről, a sex. kísértésekről, az erotikáról.

Különösen ebből a szempontból van jelentősége a sex. pedag. nevelésben a rendszeres testgyakorlatoknak és a különféle sportoknak. Hatásos tényező, — mondhatni a villámhárító szerepét viszi — a nemi élet minél későbbi megkezdésének kitolásában. Azonfelül pedig az önfegyelmzés növelésével előnyösen fejleszti az ifjú egyéni ellenálló erejét a sex. kísértésekkel szemben. Megfigyelések igazolják, hogy a serdülő ifjak, a pubertás bekövetkezte után gyúlékony erotikus fantáziával bírnak! és a sex. impulzusokra könnyen reagálnak a korai masturbálás (önfertőzés) megkezdésével. Miként a tavaszi napfénytől hevülő virágos mezőre az időnkénti kiadós májusi eső, akként hatnak lehűtőleg és megnyugtatóan az ifjú évek feszültségére a gimnasztika és a sportok. Lehűtik, levezetik és elterelik az ébredező nemi vágyat és az erotikus gondolatokat. A nemi kísértések legyőzésére ellenállóbbá és erősebbé teszik az ifjakat.

Az alsó- és középiskolákban a testnevelés rendszeres alkalmazásában — a múltéhoz viszonyítva — lényeges előrehaladás konstatálható,

azonban a mai pedag. oktatásban a tanrend beosztása, az elméleti tananyag még lényegesen túlsúlyban van a testnevelés és sportok alkalmazása felett. Pedig az ifjú, fejlődő szervezetnek nagy szüksége volna ezekre, melyek fejlesztvén egész testi kondícióját, egészségesebbé, erősebbé, szívósabbá tesznek.

A testgyakorlásnál a sportnak, a különféle módszereknek van ezenfelül még más előnyös hatásuk is az ifjakra. A dohányzás, a szeszes italok, a nemi izgalmak, a rendetlen életmód, az éjszakázás, mind megannyi inkompatibilis ellensége a sportnak és testgyakorlásnak. S már ezért is jó alkalom az ifjak távoltartására a különféle narkotikumoktól és a szervezetre károsan ható tényezőktől, melyek a sporteredményeket is hátrányosan befolyásolják.

A testgyakorlásnak és a különféle sportoknak i— tekintettel, hogy fejlesztően hatnak a serdülő ifjak testi és lelki fejlődésére; tekintettel, hogy alkalmasak a testre kártékony tényezők (alkohol, nikotin stb.) távoltartására; tekintettel, hogy a sex. feszültség levezetésére, az erotikus fantázia elterelésére alkalmas tényezők: nagyon ajánlatos lenne, ha az illetékes pedagógiai, illetve miniszteriális tényezők az eddiginél sokkal nagyobb szerepet biztosítanának számukra. Ez csak előnyére szolgálna annak, hogy a felnövekvő ifjúság testben és lélekben megerősödve az új generációnak valóban díszére legyen.

Koedukációs nevelés problémája.

Amikor az iskolákban, nevelőintézetekben a fiúk és leányok együtt tanulnak, illetve együtt tanítják és nevelik őket, ezt koedukációs nevelési rendszernek nevezzük.

A koedukáció egyes külföldi országok tanintézeteiben ma már gyakorlatilag is be van vezetve, mindazáltal a modern életfelfogás dacára, a koedukációs nevelés gyakorlati kivitele ma még problematikusnak tekinthető.

Minden probléma után maigy kérdőjelek vannak. Viták, vélemények, pro és contra. Így van ez a koedukációval is. Vannak lelkes hívei és vannak dühös ellenzői. Az érvek és ellenérvek harcából szokott kialakulni mindig egy problémának gyakorlati jelentősége és értéke.

Miután a koedukáció kérdése a szexualpedagógia keretébe tartozik, szükségesnek tartom itt ezzel is foglalkozni.

Vessük fel a főkérdést: Mennyi haszon és mennyi kár származhat a koedukációs nevelésből?

A koedukációért síkraszállók azt a nézetet vallják, hogy ha már a korai serdülő évektől kezdve összeengedik és együtt tanítják a fiúkat és lányokat, akkor ezek napról-napra látván egymást, összeszoknak, megtanulják egymást jobban megismerni, egymás hibáit és erőnyeit megérteni. Mind ennek pedig döntő kihatása van egymás megbecsülésére.

A koedukáció — az érte rajongók szerint — alkalmas módszer arra is, hogy a fiúknak a

leányokról, a leányoknak a fiúkról kialakuló felfogása, mondjuk mentalitása, a valósághoz híven, helyes megvilágításban történik. Nem fognak a fiúk a lányokban csak „angyalokat” és nem fognak a lányok a fiúkban csak „ördögöket” látni. Ha együtt nevelődnek és már a korai években összeszoknak, nem fognak számukra laz ellenkező neműek exotikumot és erotikumot jelenteni.

A koedukáció hívei továbbá azt is állítják, hogy a fiúk és lányok együttes nevelése igen alkalmas a jó modor kialakulására. Éspedig a fiúk részéről gyengédség, udvariasság, mérséklet, lovagias érzés a lányokkal, mint nőekkel szemben és a lányok részéről pedig megbecsülés, egyéni értékelés, megértés és alkalmazkodás a fiúkkal, mint férfiakkal szemben.

Azt is állítják a koedukáció hívei, hogy az együttes tanulásban a fiúk és lányok között érvényre jutnak az egyenlő jogok és egyenlő kötelességek, melyek már a korai ifjúságtól kezdve megszabnák a férfi és nő viszonyát. Ezek szerint a koedukáció a modern korban a női emancipációnak egyik hathatós segítőtársa lenne a férfi és nő egyenjogúsítási törekvéseiben és elismerésében.

A koedukáció kialakíthat az egymással összeszokott fiúk és lányok között egy bizonyos „pajtási” viszonyt. Vagyis, amidőn a fiúk a lányokkal együtt tanulnak, együtt játszanak és sportolnak, akkor egymásban nem az erotikus lényt, vagy a sexuális partnert, mondjuk nem a „nemiséget” nézik és érzik, hanem egy

„jó pajtást”, lakit megszoknak, megszeretnek, akivel örömben és bánatukban együtt vannak, mint — „nemiség nélküli” jó baráttal.

A koedukáció híveinek érvelése után meg kell hallgatni az ellenzőinek is az ellenvéleményét.

Szerintük a koedukációs nevelés káros hatású lenne a fiúk és leányok lelki tisztaságára, erkölcsi érzésére és egész szellemi életük fejlődésére. Az egymással való együttes nevelés egy állandó veszélyes érintkezési felületet jelentene a nemi kísértésekre, a sexuális csábításokra, melyek már a praepubertásban egyébként is könnyen megzavarják a fiúk és leányok lelki egyensúlyát. Az első sexuális impulzusok már jelentkezni szoktak a pubertás bekövetkezése idején. A sexuális motívumok könnyen termékeny talajra találnak a serdülőknek rendszerint gyúlékony erotikus fantáziájában. A sex. kísértések motívumai, miként az erotikus hatású képek és szobrok, obscén, érzéki vonatkozású könyvek, szerelmi jelenetek, a fiúknak és leányoknak egymással való együttléte könnyen kiválthatják az érzékiséget, melynek legyőzésére a serdülő fiúkban nincs meg a kellő erkölcsi ellenállóerő és könnyen felkelti bennük az erotikát.

Érthető ezekből az ellenérvelőknek álláspontja, amely károsnak, sőt hátrányosnak tartja a különeműek állandó együttlétét, az együttnevelést, főleg azért is, mert a fiúk és leányok korai érintkezése már túlkorán felkeltheti bennük a sex. impressiókat, melyek

könnyen megzavarhatják, és pedig hátrányosan — a tanulmányi előhaladást és a lelki egyensúlyt. Fiataloknál hiányos a logikai meggondolás, gyengék a morális gátlások, sőt legtöbbször hiányzik náluk a kellő nemi felvilágosítás és mindez oka lehet a korai sex. csábításoknak.

A koedukáció ellenzői azt is felhosszítják, miszerint semmi előnyös dolog nem származik abból, ha a különeműeket már túlkorán összeengedik és együtt nevelik. Korán kezdik meglátni és keresni egymásban a „nemi különbségeiket”. A másnemű lényt. Ez pedig alkalmas a korai érzékiség felélesztésére, ami nagyon megzavarhatja mindkét nembeli ifjúnak egész lényét, főleg lelkileg. De különösen veszélyes mindkét nembeli fiatalságra, hogy a serdülő fiúknak és lányoknak együttes tanulása alkalmas motívumokat jelenthet korai onanizálás megkezdésére. Ez tudvalevően a serdülőknél a pubertás utáni időkben bekövetkezendő sex. feszültség levezetésére a leg-egyszerűbb és leggyakoribb mód. Az onania erotikus lángjának élesztésére szolgál a serdülőknél már az ellenkező nemű lény látása és megkívánása is.

A koedukáció ellenzői szerint veszélyes a serdülő fiúkra a velük egykorú lányokkal való együttlét már azért is, mert a leányoknál — a természet szerint — korábban kezdődik a nemi érés, mint a fiúknál. Egy 14 éves leány, már nőnek érzi magát és nőiesen is kezd viselkedni beszédben, társalgásban, öltözködés-

ben, modorban. Míg a vele egykorú 14 éves fiú még csak a kamaszkorban lévő gyerek-számba megy. Egy kamaszkorú fiú egy testileg is szépen fejlődő és gracilis termetű kislányban már nem a tanuló pajtást nézi, hanem a kívánatos nőt, mint erotikus lényt tekint, akinek közelléte nyugtalanítja és korán felkeltheti érzékiségét.

A növekvő leányok szempontjából pedig azért is veszélyes a koedukációs nevelés, mert a fiatal leányok psychés élete és fantáziája, érzelmi világa, különösen a 13—17 éves korukban, túlságosan sokat foglalkozik a fiúkkal és a velük való szerelmi vonatkozásokkal. Értethető, hogy!a növekvő leányok érzelmi világára és korai érzékiségének felkeltésére a serdülő fiúkkal való együttlétek olyan hatással lehetnek, mint az olaj a tűzre. Sok ifjúsági tragédia igazolja az életből, hogy milyen szomorú következményei lettek már az ilyesminek.

Felhozzák még azt is a koedukáció ellenzői, különösen a pedagógusok közül sokan, hogy a koedukációs nevelés hátrányos hatású a tanulásra és iaz iskolai fegyelemre. A fiúk és leányok együttes nevelése bizonyos kialakuló „plátói liaisonokat” eredményeznek könnyen a fiúk és leányok között. Ami azt jelenti, hogy többet foglalkozván az egymással kapcsolatos motívumokkal, mint a tanulással és igyekezettel, miután a fejüket betölttenek az ébredező érzéki gondolatok, kisebb lenne a figyelmük a tanítási órákon, az igyekezetük pedig a tanulásra lényegesen hanyatlama, mert a korai

szerellem megzavarná a lelki egyensúlyukat és sem a figyelemkoncentráció hanyatlása, sem a tanulást biztosító memorizálás gyengülése nem lennének alkalmasak a zavartalan tanulásra. Nem a tananyag lenne fontos számukra, hanem sokkal fontosabb lenne az, hogy Stefi, vagy Stefánia, Béla vagy Bella, hogy néz ki ma, milyen ruha van rajta s miket suttogott a tanítási óra közben a pad alatt és milyen szerelmes verset írt a lánykához az ifjú lovag?

A koedukációs nevelés kritikusai szerint a mai modern életben a serdülő ifjúság így is sok alkalmat keres és talál arra, hogy a különeműek társaságában összejöjjen. Strandfürdők, evezés és a tennisz, jégpálya, tánciskola, turisztika, sportok etc., mind megannyi lehetőséget nyújtanak arra, hogy a fiúk a lányokkal összejöjjenek és egymással foglalkozzanak. A tapasztalat szerint ezeknek az időnkénti közös együttlétüknek is sok flirt és szerelmi hevület, sok nyugtalanság és sok ideges álmatlanság lesz a következménye. Elképzelhető, hogyha a fiúknak és lányoknak összejövetele — gátlásmentesen — úgyszólván mindennapos, úgy könnyen érthető a sex. csábítások és kísértések veszélye, ami velejárhat a koedukációs nevelési rendszerrel.

A nemi érés fiatal éveiben a serdülő gondolatvilágában a főhelyet az ellenkező neműekre vonatkozó kíváncsi és vágyteljes gondolatok foglalják el. És pedig elsősorban a nemi élettel kapcsolatosan. A fiúk túlsókat gondolnak a lányokra, viszont a lányok a fiúkra. Ha pedig

koedukatív módon nevelnék őket és állandóan együtt lennének, még többet foglalkoznának egymással, még többet érdeklődnének és izgulnának egymás iránt, a rendszeres lecke-tanulás és az iskolafegyelem rovására.

A megfigyelések szerint a korai sex. impulzusok többnyire túlkorán kiváltják a fiúkban a férfias érzéseket a masculin vonásokat, a szabadság utáni vágyat, a szülői fegyelem alóli felszabadulási és függetlenítési vágyat, a lányokban pedig a jellegzetes női vonásokat: a hiúságot, piperézkedést, a tetszeni vágyat, az anyák befolyása alóli felszabadulást, az extravaganciáit, az emancipációs törekvést, a saját tetszése szerinti egyéni életet 'élni akarást és szembeszállni a társadalmi előítéletekkel.

A koedukáció ellenzői felhozzák érvként azt is, hogy a fiuknak és lányoknak állandó együttléte bőséges kínáló alkalmakat szolgáltat sex. kísértésekre és egyik hátrányos eredménye lehet, hogy a serdülő fiúknál és lányoknál túlkorán aktualizálódik a sex. probléma. Ez aztán nagyon előtérbe helyezi az ellenkezőneműek iránti érdeklődést és háttérbe szorítja az igyekezetet és szorgalmas tanulást. Már pedig ez a létalapja az ifjúság jövő életének.

Az ellenkezőneműeknek állandó együttnevelkedése és együttléte — a koedukáció hívei szerint — különösen alkalmas arra, hogy le-tompítsa, elfojtsa az egymás iránti nemi vágyat és a fiúk a lányokban, a lányok pedig a fiúkban nem a nemi lényt látják és érzékelik, ha-

nem az anthropológiai embert. Szerintük a koedukációs nevelés egyik előnyének számít többek közt az is, hogy a napról-napra való állandó együttlét megfosztja a fiúkat és leányokat az egymás felől táplált hamis illúzióktól, a fantasztikus képzelgésektől egymás érenyeire vonatkozólag s a leányok és fiúk kifejlődő reális életszemlélete nem fog a leányokban csupán „ideális költői lényeket” s nem fog a férfiakban csupán „napkeleti hercegeket” keresni.

Nehezen érthető, hogy mindez mennyiben indokolná a koedukációs nevelés helyességét? Miért kell megfosztani az ifjakat már túlkorán a tavaszi ábrándképektől, a szivárványszínes illúzióktól? Miként a tavaszi idényt jellemzik a virágnylás, a napfény, a madárdal, a kék égen úszó báránfelhők, épp úgy szüksége van az ifjúságnak a fantasztikusan képzelt ábrándképekre, az illúziókra a különműveknek egymásra való nemi vonatkozásokkal kapcsolatban. Az élet viharai úgylis szétfoszlatják előbb-utóbb a felnőtt ifjak ábrándképeit, csalódások és kiábrándulások letörlik a felnőtt emberek életének palettájáról a legszínesebb illúziókat is.

A koedukáció ellenesei felhosszák érvként azt is, hogy a folytonos együttlét és együttnevelés olyan hatást gyakorolhat a különművekre, mint az éhes emberekre a kirakatba tett válogatott ínycsok falatok szemléltetése. A látvány nem csillapítja, de növeli az étvágyat. Ugyanúgy vannak a fiúk és lányok a serdülő korban való állandó együttlétük idején. A korai

sexualitás a nemi feszültséget növeli és a sex. kísértéseket aktiválja.

A sex. pedagógiának és sex. etikának egyik legfontosabb célja, hogy a felnövekvő ifjakat távoltartsa a nemi kísértésektől és ránevelje őket a morális alapokon felépülő lelki tisztaságra. Ez teszi aztán lehetővé, hogy ránevelje az ifjakat az önfegyelemre és nemi önmegtartóztatásra egészen felnőtt, meglett korukig.

Igen könnyű eldönteni, ha felállítjuk az alternatívát, hogy mi a helyesebb? Együtt nevelni a fiúkat és leányokat és ezáltal az állandó érintkezésben alkalmat adni sex. kísértésekre és csábításokra? Vagy pedig az eddigi jól bevált pedagógiai szisztéma szerint külön-külön tanítani és nevelni a fiúkat és leányokat és ezáltal az iskolában kizárni a sex. kísértések lehetőségét is.

Rezümálva az elmondottakat, itálán leszűrhetjük konklúzióként a következőket:

A koedukáció hívei és ellenzői vitájában az ellenzők érvei vannak túlsúlyban és meggyőzőbbek — orvosi szempontból is.

A koedukációs nevelési rendszernek több hátránya lenne, mint előnye. Az elmondottak alátámasztják ezt az álláspontot.

A koedukációs nevelésnek, az ultramodern felfogás szerint se lenne a serdülő if jakra jó eredménye. Az alsó- és középfokú iskolákban semmiesetre sem. A koedukációs tanuláshoz azonban az egyetemi oktatásban megvan már a létjogosultsága és gyakorlati jelentősége. Az egyetemi ifjak már majdnem felnőtt emberek, a nemi élet vonatkozásaival többnyire tisztában vannak, öntudatosan és tisztán látják a külön-

neműek közötti nemi kapcsolatokat és a nemi kísértéseket könnyen legyőzik józan felfogással és önmegtartóztatással. Mindez biztosítékul szolgál arra, hogy a komoly tanulmányokat nem tévesztik össze a sex. vonatkozásokkal.

A koedukációs nevelési módszer lényegesen belevág az ifjúság nemi problémájába és sok vitának kell még lefolyni pro és contra, hogy kialakuljon egy olyan tisztult álláspont, amely megoldja a koedukáció szisztematikus gyakorlati alkalmazását.

A nemi felvilágosítás kérdése különböző iskolákban,

A sex. pedagógiai irányelvek alkalmazása, illetve a nemi felvilágosítás kérdése aktuális az összes serdülő korban lévő ifjúságnál. Nem szükséges ezt külön kategóriák szerint tárgyalni, miután az irányelvek majdnem ugyanazok. Ezek szerint a nemi felvilágosítást szükséges volna megadni mindazoknak a serdülő ifjaknak, akik a legkülönbözőbb iskolákba járnak.

Budapesten lévő iskolák között felemlítendőek:

Felsőkeresk. iskolák, iparostanonc-iskolák fiúknak és lányoknak, kereskedőtanonc-iskolák, községi, mezőgazdasági középiskola, női háztartási iskola, polgári fiú- és leányiskolák, árvaházak, gyermekotthonok, testnevelési főiskolák.

Mindezekben az iskolákban és intézetekben

fokozott gonddal és figyelemmel, valamint nagy ellenőrzéssel kell lenni a serdülők sex. pedagógiai nevelésére és felvilágosítására. Ez iskolák hallgatóinak valóban nagy szükségük volna időnként és rendszeresen az egészségügyi óvintézkedések ismeretetésére, *miután azok a serdülő fiúk, akik ezekben az iskolákba járnak, nagyjából már kikerülnek a szülők nevelése és ellenőrzése alól.* Kissé szabadabban élnek, közülük sokan engednek a sex. csábításoknak és a prostituáltaktól sokszor szerezhetnek nemi infekciókat. Nagyjelentőségű tehát számukra, hogy az illetékes iskoláikban kioktatást, felvilágosítást kapjanak a nemi életről, a nemi betegségekről, a korán elkezdett nemi élet hátrányairól és a nemi túlzások veszélyes következményeiről. *A kellő nemi felvilágosítás sok fiatal fiút észre fog téríteni, hogy elkerülje a könnyelmű, erkölcstelen, feslett életet élő, léha társaságot.*

A kamaszkorba jutott fiatalok, akik már kikerülnek szüleik gyámkodása alól és az iskola falai közül s valamilyen szabad foglalkozású pályára mennek, hajlamosak a könnyelműségre és meg gondolatlanságra. A sex. kísértéseknek és csábításoknak könnyen áldozatul esnek. S valóban nagy szükségük van arra, hogy megkapják a nemi felvilágosítást a sex. problémáról és azokról a hygienikus profilaktikus szabályokról, melyeknek betartásával megóvhatják egészségüket a különböző nemi betegségektől.

A sexualpedagógia alkalmazása az ifjúsági nevelésben.

Az ifjúsági nevelésben a sexualpedagógiai alapismeretek és irányelvek alkalmazásának és a nemi felvilágosításnak ma már fontos, mondhatni nélkülözhetetlen szerepe van.

Miután már több, mint három évtizede foglalkozom a sexológia és sexualpathológia körébe tartozó betegségek gyógykezelésével, megfigyelésével s idevágó szakirodalmi tudományos kérdések tanulmányozásával, orvosi meggyőződésem az, hogy az ifjúsági nevelés, a nemi felvilágosítás, illetve a sexualpedagógia alkalmazása nélkül nem teljes. Ha valóban azt akarjuk, hogy a felnövekvő ifjúságunkból testileg, lelkileg egészséges, erős új generáció fejlődjön, akkor helyet kell adni a sexualpedagógiának is az ifjúsági nevelésben.

Talán hasonlatként lehetne mondani, hogy miként fiatal gyümölcsfákat gondoznia és ápolnia kell a kertésznek, hogy a férgek a csemete gyökereit össze ne rágják, minek következtében csenevész

növésű lesz a fa és silány a gyümölcse, így volna az is, ha az ifjúsági nevelésben nem alkalmazzák a sex. pedag. irányelveit.

A serdülő ifjakat idejében és módszeresen kell felvilágosítani a nemi kérdésről, koruknak és fejlődésüknek megfelelően, lépésről lépésre, hogy ellenállni tudjanak a sexuális kísértéseknek, melyek a növekvő korban úgyszólván mindenütt leselkednek rájuk.

Orvosi megfigyeléseim alapján — a masturbálásban (onania, önfertőzés) látom a korai veszélyt, ami kihatással lehet káros következményeiben az ifjúság testi és lelki fejlődésére.

Egyáltalán nem osztom egyes orvosok felfogását az onaniáról arra nézve, amidőn annak a modern orvosi felfogásnak igyekeznek híveket toborozni, hogy az onania egészen jelentéktelen és teljesen veszélytelen átmeneti sex. kilengés az ifjúság ébredező nemi életében és, szerintük, a serdülő ifjak csak onanizáljanak, ez mintegy biztonsági szelepül szolgál a sex. feszültség levezetésére. Később maguktól úgysis abbahagyják.

Ez tévedés. A praxis egészen mást mond. A korai ifjúévekben az onanizálással kapcsolatos izgalom nagy mértékben igénybeveszik az egész központi idegrendszert. Ezért érthető, hogy a korai sexuális izgalom az idegcentrumok megerősítését, az ifjú szervezetben még kifejlődésben levő központi idegrendszer nagyfokú leromlását és ki-

merültségét eredményezhetik, aminek következményei aztán a későbbi években jelentkezhetnek a férfiak nemi életében. Sokkal nagyobb számban, mintsem gondolnók.

A hosszú praxis ideje alatt orvosi rendelőmben megfordult sex. path, betegek ezreinek kikérdezése, vizsgálata alapján konstatálnom kell, hogy a sex. funkciózavarok, ejaculatio praecox, impotentia psychica, psychoneurosisok, sex, neurasthenia, sex. abberrációk keletkezésében és kifejlődésében, az ifjú években — kellő nemi felvilágosítás hiányában tudatlanul — korán elkezdett, mértéktelenül folytatott masturbálás vitte az aetiológiában az orosz-lánszerepet. Ezek a betegek őszintén bevallották nekem, hogy a túlkorán — olykor már 7—8 éves korban — elkezdett masturbálást ők játéknak és rossz szokásnak tekintették. Részint maguktól jöttek rá, azt sem tudták, hogy mi az, csupán kéjkielégülési módot láttak benne, részint mint gyermekek egymást tanították s nem láttak abban semmi veszélyt, ha naponta többször is csinálták. Olykor akár éveken át. *Azt is bevallották, hogy nemi felvilágosítást nem kaptak sem szüleiktől, sem az iskolában, sem az orvostól. Senkitől.*

Mindez bizonyíték amellett, hogy az ifjúkori masturbálás problémáját nem szabad lekicsinyelni és fölényes nemtörődomséggel veszélytelennek tekinteni. De a másik végletbe se szabad esni. Nem

kell meghúzni a vészharangot. Nem szükséges megijeszteni és elrémíteni az onanistákat, sem pedig drákói szigort alkalmazni ellenük. Szükséges ellenben, kellő időben, megfelelő preventív felvilágosítással elejét venni az onanizálás bekövetkeztének. Ha pedig az ifjak viselkedéséből az onaniára gyanús jeleket veszünk észre, közbe kell lépünk, hogy megfelelő módon leszoktassuk őket. Nem szabad őket megfenyegetni, se megszégyeníteni. Az eszközhöz kell szólnunk. A szeméremérzetük megkímélésével igyekezzünk velük megértetni és felvilágosítani őket az esetleges későbbi káros következményekről szervezetükre.

Hereditär (öröklésileg) terhelt származású, ú. n. neuropatha alkatú egyéneknél a korai sexualitás tüneteit figyelhetjük meg. Nem szabad elfelednünk, hogy hibás, elkényeztetett neveléssel vagy pedig testi fenyítésekkel az ideges gyermekben korai sexualitást kelthetünk fel. Nagyon fontos a profilaktikus nevelés, mert ezzel kiküszöbölhető a gyermek fejlődésére károsan ható tényezők nagy része, miáltal korigálhatjuk az öröklésileg világrahozott terheltséget és a neuropatha alkatot. Különösen az ilyen származású ifjakat kell óvni a masturbálástól, miután egyéni ellenálló erejük egyébként is gyengébb lévén a kísértésekkel szemben, a korai rendellenes nemi izgalmak hatására könnyen kifejlődhet bennük az »onania hypochondrica«. Vagyis amidőn onanista kényszerképzetek behatása alatt

még felnőtt korban is, évtizedeken át rabja lehet az onanista műveleteknek.

A hypochondrias onanisták tele vannak félelemmel és aggodalommal. Hiányzik az önbizalmuk. Pathológikusan fejlett erotikus fantáziájuk behatása alatt úgyszólván éjjel-nappal csak erotikus gondolatokkal foglalkoznak. Úgyszólván képtelenné válnak bármely komoly munkára, úgy a tanulmányaik folytatására, mint élethivatásuk betöltésére.

A pszichiátriai megfigyelések szerint a rendellenes nemi izgalmak, a mesterséges önkielégülések (onania), jellegzetes nyomokat hagynak az onanista férfiak és nők egész lelki életében, főként jellemük kialakulásában. Orvosi szempontból beszélhetünk úgyszólván egy különleges »onanista jellemről«.

Orvosi praxisomban végzett megfigyeléseim szerint az onanista jellemet karakterizálják a következő tényezők:

Hallgatagság. Önmagába zárkózottság. Magányt keresés. Szórakozottság. A felfogóképesség (percipiálás) meglazulása. Gondolatkoncentráció hanyatlása, miután fantáziája úgyszólván állandóan az onanista műveletekkel foglalkozik. Intrikára, kétszínűségre, hazudozásra való hajlamosság. Bizonytalanság. Határozatlanság. Kapkodás és habozás az akarat elhatározásban. Álmatlanság. Kontemplatív világnézet kifejlődése.

Szükségesnek tartok itt felemlíteni néhány orvosi megfigyelést annak az álláspontnak igazolására, hogy az ifjúkori masturbálás nem veszélytelen, hanem ellenkezőleg, a következményeiben nagyon sokszor káros hatású lehet.

A masturbáció a nemi rendellenességek között a leggyakrabban előforduló mesterséges sexuális művelet.

A serdületlen korban elkezdett és mértéktelelenül folytatott, túlzásba vitt masturbálás a nemi szervek abnormális úton való mechanikus túlingerlők enységét jelenti, aminek hatása a még fejletlen nemi szervekre, az egész nemi életre káros hatású, amennyiben a sexuális funkciókat szabályozó idegpályák reflexbeidegzésében a gyakori és fokozatos izgalmi állapotok kifáradást, időelőtti kimerülést eredményezhetnek.

A masturbálás a szellemi funkciókat gyengíti, a fizikai képességeket ügyetlenné teszi. Az onanistáknál az abnormális nemi izgalmak megbontják a nemi élet funkcionális egyensúlyát. Gyakran kiválthatnak mindkét nembeli ifjagnál bizonyos »psychés perverzitást.«

Az onanistát a titokban végzett gyakori mesterséges izgalmak által okozott testi és lelki meg rázkódtatások miatt az önvádlások, lelkitusa, bűntudat állandóan nyugtalanítják. Onanistáknál gyakori jelenség a »bűntudat-érzés« mellett az »alacso-

nyabbrendűségű érzés» is. A neurotikus hypochondrias hajlam nagyon termékeny talajként szolgál a különböző neurosisok kifejlődésére.

A nemi élet működési zavarainak előidézésében, a nemi élet aberrációinak kifejlődésében az oroszlán-részt az onania foglalja el. Idegorvosi praxisomból, megfigyeléseimből és spec, tapasztalataimból levonom azt a megállapítást, hogy az onania, mint a sex. tevékenység abnorm, megnyilvánulása, a korai serdülő években elkezdve, rányomja jellegzetesen káros és szomorú következményeinek bélyegzőjét egyaránt a férfi és nő életére.

Az arányszámot illetőleg azt tapasztaltam, hogy 1000 bet eg közül, akik sex. zavarokban szenvedtek, amidőn elbeszélték betegségük történetének keletkezését és előzményeit, 900őszintén bevallotta» hogy a nemi ébredés (pubertás) éveiben már korán onanizálni kezdett, 100 pedig elhallgatta vagy pedig, túlságos szemérem-érzetében, letagadta.

Ez a megfigyelés azt igazolja, hogy a későbbi években keletkező sexuális zavarok kórelőzményében 90%-ban szerepel az ifjúkori mértéktelen masturbálás is.

<i>Mindezek, amiket vonatkozólag itt kissé azt látszanak igazolni, dett onanista műveletek</i>	<i>az ifjúkori masturbációra részletesebben elmondottam, hogy az ifjúkorban elke- zegt általában nem veszély-</i>
--	---

telenek. S éppen ezért nekünk orvosoknak küzdenünk kell ellenük.

Mint minden jelentős dolog megoldása, alapjában véve, igen egyszerű, csupán a részletekben komplikált és nehezen megvalósítható. Különösen vonatkozik ez a nemi felvilágosításnak, illetve a sex. pedagógiának alkalmazására az ifjúsági nevelésben.

Főkérdés jelen esetben, hogy ki végezze el a nemi felvilágosítást?

Ne felejtjük el, hogy a tanuló ifjúság tömegét a falusi gyermekek és ifjak teszik ki. Ezek többnyire egyszerű földművelő kisgazdák és munkások gyermekei. Ma még alig várható, hogy a falusi nép gyermekeinek az egyszerű szülők, a modern irányelvek szerint, megadják a nemi felvilágosítást. Két okból. Elsősorban szeméremből és szülői tekintélyféltesből. Másodsorban és főleg azért nem, mert ők maguk sincsenek tisztában azzal, hogy miként kezdjék? Mit és mennyit mondjanak a gyermekeiknek? És egyáltalán, hogy mi is az a sex. pedagógia? Legyünk tehát tisztában azzal, hogy a serdülők otthon ritkán kaphatnak szüleiktől fenti okokból nemi felvilágosítást.

Dehát kitől és hol kapjanak? Az iskolában? A tanítóktól? A sex. pedag. nem hivatalos tantárgy. Ma még fehér hollószámba megy az a falusi iskola, ahol a tanítók nemi felvilágosítást adnak a

tanulóknak. Pedig a pubertás határához közeledő ifjaknak nagy szükségük lenne valami tájékoztatásra és helyes felvilágosításra, annyival is inkább, miután a falusi és mezei életben gyakran lehetnek szemtanúi különböző állatok, (a lovak, a tehenek, a tyúkok, a kutyák etc.) nemi életének, ami spontán felkeltheti bennük a nemi kíváncsiságot és a masturbálási vágyat is.

Ha tehát most végigmegyünk az elmondottakon, azt látjuk, hogy a serdülő ifjú nem kap felvilágosítást se otthon a szüleitől, se az iskolában a tanítótól. Kihez forduljon tehát? Ki tudja őt felvilágosítani és ezáltal megóvni a sex. veszélyektől, különösen az ön fertőzési kisértésektől?

Véleményem szerint csak az orvoshoz fordulhat teljes bizalommal. Benne lehet minden reménye. Az orvost az állásának tekintélye, a köteles orvosi titoktartás és biológiai ismeretei predesztinálják erre a feladatra.

Az orvosra vár az úttörő munka, a nemi felvilágosítás, a sex. pedagógiának az ifjúsági nevelésben való alkalmazására. Az orvosnak kell az alapot lerakni az ifjúság sex. nevelésének megoldásához.

Az orvosnak a szülőkön kell kezdeni a nemi felvilágosítás kérdésének ismertetését. Tehát a szülőket kell elsősorban felvilágosítani és szellemi fejlettségükhöz mértén kitanítani a teendőkre. Ez kissé nehézkesen fog menni, mert a szülők maradi

gondolkodásúak főleg pedig elfogultak gyermekeikkel szemben. De mindegy. Valahogy el kell kezdeni. Már ez is jelentős eredmény, ha a szülőket rá lehet venni arra, hogy rendszeresen elmenjenek a szülői értekezletre és ott végighallgassák az orvos előadását az ifjúság nemi felvilágosításáról. Az orvosnak fel kell hívni a szülők figyelmét különösen arra, hogy a serdülők onanizálásának milyen jellegzetes tünetei vannak, s ha ezekből valamit észrevesznek és szegyenlenék magukat a gyermekekkel beszélni, akkor legalább szóljanak azonnal az orvosnak, a gyermekeiket pedig küldjék el az orvosi rendelőbe, hogy az orvos beszélhessen velük esetről-esetre.

Szerintem a korán elkezdett és rendszeresen folytatott onanista műveletekre mintegy diagnostikus jelentősége van annak, ha a serdülő ifjagnál bizonyos idő óta feltűnő változás észlelhető úgy szellemi magatartásban, mint magaviseletben. Mikor azt lehet észlelni, hogy az ifjú határozatlan, félszeg, levert, zavart, szórakozott, feledékeny, nehéz felfogású, tunya, lassú, zárkózott, szűkszavú, alattomos, két-színű, hazudozó, ingadozó, csüggedő, dacos, indulatos etc., akkor elsősorban mindig arra kell gondolni, hogy a korán megkezdett és túlzott onanizálási izgalmak idézhetik elő és részben okozhatják a

fent leírt érzelmi és jellembeli tulajdonságokat, melyek többnyire karakterisztikus vonásai az — onanista jellemnek.

Az orvosnak azonban nemcsak a szülőknek kellene megadni a »Szülők értekezletén« vagy a »Szülők iskolájában« gyermekeik nemi felvilágosításához szükséges előismereteket, de törődnie kellene a serdülő ifjakkal is. Ajánlatos volna, hogy az orvos, a 15 éven felüli serdülő ifjakkal — természetesen külön a fiúknak, külön a leányoknak — egészségügyi előadások címén, bizonyos időközökben felvilágosító előadásokat tartson a nemi életről, az önfertőzés és annak káros következményeiről, továbbá az egész nemi életre vonatkozó higiénikus szabályokról.

Meggyőződésem, hogy az ilyen értelmű szakszerű, komoly orvosi felvilágosító előadások nagy hasznára lehetnek az ifjakkal arra nézve, hogy legyőzzék a szexuális kísértéseket vagy pedig ha már onanisták, akkor észretérjenek és abbahagyják.

De látok egy távolabbi üdvös eredményt is. Ha ezek az ifjak majd már felnőnek, meglett embereké válnak s a fiúkból apák, a lányokból pedig anyák lesznek, akkor ezeknek már a fiatal éveikből származó sex. pedag. iskolázottságuk van a nemi

felvilágosítás és a sex. pedag. kérdéseiről és a gyermekekkel ők majd sokkal közvetlenebbül és öntudatosabban fognak beszélni e kérdésekről — gyermekeik nagy hasznára.

Összefoglalva az előadottakat, szerintem a sex. pedagógiának az ifjúsági nevelésben való alkalmazási sorrendje tehát ez lenne:

1. Az orvosok az egyetemeken tartandó néhány hetes tanfolyamokon szakszerű kiképzést kapjanak a sex. pedagógia és ethika alapismeretiről és azoknak gyakorlati alkalmazásáról az ifjúsági nevelésben.

2. A sex. pedagógia, különösen a nemi felvilágosítás irányelveiről és gyakorlati alkalmazásáról szakszerű ismereteket szerzett orvos tartson falukon az »Egészségházban«, városokon az iskolákba összehívott »Szülői értekezleteken« úgynevezett »Szülők iskoláját« az apáknak és anyáknak a nemi élet alapvető kérdéseiről.

3. A szakképzett orvos vonja be ismertető előadásokba a tanítókat, nevelőket, pedagógusokat és ***ismertesse velük orvosi szempontból a sex. pedagógia irányelveit, a nemi felvilágosítás módjait.***

4. Az orvos vonja be a hitoktatót, a papot is, hogy ő is tartson előadásokat a szülőknek a szülői

értekezleten a nemi kérdésről, a sexualis nevelésről valláserkölcsi szempontbői.

5. Az iskolákban időnként külön órákon hirdetve, úgy az orvos, mint a hitoktató pap tartsanak előadásokat a 15 évnél idősebb fiúknak és leányoknak, külön-külön csoportokban, a nemi kérdésről, a sex. pedagógia céljának ismertetéséről, a nemi felvilágosításról.

Mindaz — meggyőződésem szerint — komoly lépéseket fog jelenteni arra, hogy az ifjúsági nevelésben is alkalmazhatók legyenek a nemi felvilágosítás, illetőleg a sex. pedagógia irányelvei, aminek üdvös eredménye érezhető lesz közvetlenül az ifjak testi fejlődésében és lelki tulajdonságainak előnyös kibontakozásában.

Mindazoknak, akiknek az ifjúsági nevelésben aktív részük van, meg kell tanulni jól és alaposan a szerepüket. A sikert csak az fogja biztosítani. Le kell vetni az előítéleteket, a konzervatív felfogást, az álszemérmeket, át kell törni az összes gátlásokat, csak a kitűzött nagy célt kell nézni, mely hivatva van egy egészséges új generációt felnevelni. Ez még az érdekeltek részéről minden fáradságot és áldozatot, mert a végeredményben — a nemzet ügyét szolgálja.

Összefoglalás.

Orvosi tanácsok és irányelvek a sex. pedag. nevelésben.

Egészséges utódok csak egészséges szülők-től származhatnak. Eugenetikai szempontból orvosilag tehát meg kellene akadályozni azt, hogy beteg férfi vagy beteg nő házasságot kös-senek. Különösen vonatkozik ez az idegbe-tegekre, kiknek utódai felett mindig ott lebeg az átöröklés, a születésileg pathologikus terhelt-ség Damokles kardja.

Az orvosnak oda kell hatnia, hogy a világra született ideges gyermek neveléséhez a szülők-nek megadja az irányító elveket. Fel kell téte-leznünk, hogy sok esetben a házastársak utódai születésileg terhelve vannak egy bizonyos pa-thologikus diszpozícióval. *Mindent el kell tehát követnünk orvosoknak, hogy felhívjuk a figyel-mét a szülőknek, nevelő személyzetnek, peda-gógusoknak mindazon momentumokra, melyek hivatva vannak a szunnyadó öröklési terhelt-séget még kibontakozása előtt letompítani.*

A szülők nevelő befolyása a gyermekekre, úgyszólván már az első naptól fogva kezdődik. Az újszülöttnek az ingerek hozzáférkőzését is adagolnunk kell. Nyugalmukat nem szabad za-varni, csak ha muszáj. Kerülni velük minden himbálást vagy heves mozdulatot. Hirtelen lá-tási és hallási inger kerülendő. Egyáltalán min-den inger, mely az érzékekre hat, legyen gyen-

géd. Különösen áll ez születésileg idegességgel terhelt gyermekekre. A testierők gyarapodásával növekedni fog az ellenállóképesség is.

A gyermek lassú növekedésével vigyázni kell a diétás táplálkozására, a fürösztésekre, mindazon óvintézkedésekre, melyek távoltartják a növekvő gyermek szervezetére káros tényezőket. Különösen vonatkozik az intelem az ideges szülőkre, gyermeküket „agyonbecéző” anyákra, akik főképp elsőszülött gyermeküket a végletekig elkényeztetik. Mindent elnéznek és megengednek neki. Túlzásba viszik a táplálását, aminek eredménye az ideges gyermeknél a túlingerlékenység fokozása. *Az anyai „majomszeretet” a gyermeket elkényezteti, elpuhultan neveli s nem lehet aztán csodálni, hogy születésileg terhelt, idegességre hajlamos gyermekek-nél korán kiburjánóznak az ideges tünetek. Álmatlanság, nyugtalanság, ingerlékenység, makrancosság, korai onanizálás — mind következményei lehetnek. De menjünk sorjában.*

Különösen nagy méreg idegességre hajlamos gyermekek-nél az alkohol, ami a sexualitas korai kifejlődését mozdítja elő. Ugyanez vonatkozik feketekávéra, teára, korai gyermekéveken. Puha, meleg ágy és dunyha, meleg takaró kerülendő. Testi fenyítés korai sexualis érzéseket kelthet. Ártalmas a gyermeket felébredés után fekvé hagyni és ágybantartani. Ágyfekhelye lehetőleg kemény legyen, könnyű takarók, karok mindig takarón kívül. Különösen kerülendő, hogy a gyermekek közösen aludjanak egy ágyban.

Fontos a gyermek mindennapi mosdatása. *Az anyák ezt végezzék maguk és sohase bízzák nevelőkisasszonyokra, vagy dadákra, akik — mint számtalan eset igazolja — a fiatal gyermekeket a fürösztés vagy mosdatás alatt onaniás célokra és coitus-kísérletekre használták fel.* Sőt több esetet tudok magam is orvosi praxisomból, *amidőn 9—12 éves fiatal gyermekek fertőzést kaptak a nevelőkisasszonyoktól vagy kisebb testvérük mellé alkalmazott dadáktól.*

A gyermekek ne közösen keressék fel az illemhelyet, mert a tapasztalat szerint ez gyakran onanizálás céljából történik.

Ágy és fehérenemű gyakran megvizsgálandó, ami a szülőket figyelmessé teheti, hogy a masturbáció folyamatban van-e már? Felvilágosítás időpontjára legjobb, legalkalmasabb a pubertás bekövetkeztének ideje előtt úgy fiúknál, mint leányoknál (az első menstruáció ideje). Erre részletesebben szeretnék kitérni. Nagyon fontos kérdés.

Szülők és tanítók — viribus unitis.

A növekvő gyermekek életének két fő színtere van. Egyik a szülői házban, másik pedig az iskolában játszódik le. A családi otthonban *a szülőknek kell őrt állani* a fejlődő gyermek testi és lelki jólétére, különös tekintettel a pubertáskor kibontakozó nemi életére. Az iskolában *a tanítókra és tanárookra hárul a feladat.*

sőt kötelesség, a tanulóknak a maga idejében megadni a szükséges nemi felvilágosításokat.

Nem lehet eléggé hangsúlyoznom, hogy a sexual-hygienikus és a sexual-pedagógiás felvilágosítást a gyermekeknek és ifjaknak megadni *a szülőkre és pedagógusokra (tanítók, tanárok, nevelők) egyaránt háruló mulaszthatatlan feladat, sőt lelkiismeretben kötelesség.*

Mint tudjuk, a mai orvostudomány első és legfontosabb célja *a preventio és prophylaxis.* Vagyis megelőzése bajoknak hygienikus rendszabályok alkalmazása által. A sexual-pedagógiának kettős feladata van. Az egyik, *lehetőleg elhárítani a masturbáció bekövetkeztét* fiatalkorú gyermekeknél. A másik feladat pedig az, hogy a már korán kifejlődött nemi ösztönt le-tompítani és bekövetkezett *onaniát megszüntetni.* Különösen pedig *megóvni és visszatartani a felnöttebb ifjakat a nemi élet korai megkezdésétől.*

Hogy pedig úgy a szülők, mint tanítók és tanárok, megadhassák a gyermekeknek és ifjaknak a szükséges és hasznos sexual-pedagógiai felvilágosításokat, annak van egy nagyon lényeges előfeltétele. Tudniillik *mindenelőtt nekik maguknak is tisztában kell lenni az ember nemi életének szabályaival és fiziológiai törvényeivel.* Meg kell állapítanom, hogy sexual-pedagógiai ismeretek szempontjából *a tanítókra és tanárookra fontosabb feladat és kötelesség hárul, mint a szülőkre.* A szülőknél, különösen kevésbé művelt alsóbb néposztályokban, hiányzik a kellő értelem és intelligencia, különösen

pedig a gyermekkel és ifjúval szemben szükséges elfogulatlanság a sexual-pedagógiai nevelés és felvilágosítás megadására. Ellenben ebből a szempontból sokkal fontosabb szerepet játszik az — iskola.

Nyugodtan lehet azt is mondani, hogy a *serdülő ifjúság nevelésének kardinális ütközőpontja a sexualpedagógia*. Másként nem is várható a mai ifjúság erkölcsi felfogásának emelkedése és különösen erkölcsi ellenálló erejének a sexualis kísértések és csábításokkal szemben való növekedése és megerősödése. *A sexualpedagógia nemcsak a helyes és őszinte nemi felvilágosítást akarja megadni az ifjúságnak, de megedzi és erősíti erkölcsi ellenálló erejében az erotika, a ledérség, könnyelműség és erkölcs-telenséggel szemben.*

És most gondoljunk csak arra, hogy a sexualpathológia statisztikája szerint, *a növekvő ifjúságnak több mint a fele, sőt majdnem 90%-a onanizál, az önfertőzésnek a rabja*. Úgy-szintén az ifjak nagy része már a serdülő években, *túlkorán nemi életet kezd, sőt nagyon sok esetben különféle nemi betegségeket is szerez*. Mindennek milyen káros következményei lehetnek az ifjak fejlődésben levő testi és lelki képességeire egyaránt!

A haladó modern idők sarkalatos követelménye lenne, hogy az egész tanszemélyzet miniszterális felsőbb rendelkezés; folytán, magasabb iskolai hatóságok útján megfelelő oktatást és ismereteket szerezzen, úgy a szemináriumok, tanítóképzők, mind az egyetemeken tartott

megfelelő kurzusokon — melyeknek megtartását és látogatását mindkét részről kötelezővé kellene tenni — a sexualis-hygiéne és sexualis-pedagógiáról. Úgyszintén tud. szakemberek, a sexual-pathológiában képzett specialista orvosok és kiváló pedagógusok közreműködésével megszerkesztett könyvben kellene összefoglalni és közkézre adni az ifjúság nemi felvilágosításának alapismereteit. Továbbá ezzel összefüggően a szülők részére külön kellene esti előadásokat tartani, megismertetve velük a nemi élet szabályait és fiziológiai törvényszerűségeit, különösen pedig megadva nekik a szükséges útbaigazításokat a gyermekek és ifjak nemi felvilágosítására vonatkozólag.

A gyermekek nemi felvilágosítására a szülői házban fontos és felelősségteljes feladat hárul a szülőkre. A szülői nevelésnek már a gyermekévekben oda kell irányulni, *hogy a növekvő gyermek nemi élete normális keretek között fejlődhessen ki.* Ebből a célból óriási fontosságuk van a gyermekekre az észszerű táplálkozás, öltözködés, testüknek edzése különféle tornákkal és szabad sportokkal. Lelkileg pedig hatni kell rájuk, hogy kifejlődjön bennük a munkakedv, az akaraterő, önfegyelmzés és jellemzi-lárdság. *Minderre különösen nagy szükség van ma,* midőn a modern kultúra megnyilvánulása főképpen a nagyvárosi életben, minden téren a sexualitást szolgálja s a korai és abnormális nemi élet felkeltésére igyekszik.

A nemi felvilágosítás ideje és módja.

De hogyan és miként kezdjék a szülők a gyermek nemi felvilágosítását? Helyes irányelv csak egy lehet. *Teljesen szakítani végre a naiv gólyamesékkel.* A mai gyermek előtt már hiába titkolódnak a szülők a nemi életre vonatkozó jelenségekre, hiába akarják beadni a dajkamesét, hogy a gyermeket a gólya hozza. Amint a gyermek kikerül a családból és iskolába kezd járni, az iskolatársaitól úgyszemint megtudja, hogy a gyermeket nem a gólya hozza, hanem az anyja szüli. A gyermek ekkor rögtön ráésszel, hogy szülei félrevezették a gólyamesével s ez egyszerre bizalmatlanságot kelt szüleivel szemben. Ellenben rendkívüli módon felcsigázza fantáziáját, mert kezd előtte titkos és érdekes lenni az „egész nemi kérdés”. Elképzelhető, hogy a kis játszópajtások és iskolatársak milyen naiv elképzeléseket beszélnek el egymásnak a gyermek keletkezéséről és az egész nemi életéről. *Mindez pedig a kíváncsi és féktelen gyermekfantáziát nagyon felizgatja, ami a nemi ösztönt korán felébresztheti és nagyon gyakran vezet a gyermek életében korai onanizáláshoz.*

Kérdem most, mi jobb? Az őszinteség vagy titkolódzás? Mint hivatása magaslatán álló lelkiismeretes orvos, a szülőknek csak egyet tanácsolhatok. Becsületos őszinteséggel világossítsák fel gyermekeiket *kellő időben és megfelelő alkalommal.* Nagyon fontos és éppen

ezért különösen hangsúlyozom a „megfelelő” *időt és alkalmat.*

Tehát mikor és hogyan történjék a szülők részéről a gyermek felvilágosítása?

Mindenekelőtt megmondom a szülőknek őszintén *a rideg valót*, amit a sexual-pathológia külföldi kiváló tudósainak statisztikája kétségtelenül igazol, hogy *a mai ifjúságnak majdnem 90%-a onanizál.* Nagyon érdekelt engem a kérdés, hogy speciálisan Magyarországra vonatkozólag az ifjúság onanizálására vonatkozó statisztikai adatok iránt hova és kihez fordulhatnék felvilágosításért? Felkerestem ez ügyben egy jezsuita atyát, a sexualpsychológiának egyik kiváló magyar tudósát, aki készségesen rendelkezésemre bocsátotta ezen orvosi könyvemben való tudományos feldolgozás végett idevonatkozó értékes és megbízható adatait. Leközlöm a kapott adatokat sokaknak okulására és tanulságára. Főleg azoknak, akiket a kérdés érdekel.

A jezsuita atya 7580 serdülő (13—18 éves) fiúval, 11.136 négyszemközti beszélgetésből és circa 6000 hozzáintézett tanácskérő levélből merítette értékes és megbízható adatait.

A jelzett négyszemközti beszélgetések az utolsó 8 évről valók. Csaknem kivétel nélkül katolikus diákokról van szó, Erdélyből, Csonka-Magyarország városaiból s Budapestről.

A jezsuita atya megfigyelései szerint a kat. magyar fiúk 20%-a onanizál vagy onanizált 14 éves korig. Tehát egyötöde.

Ha 13—14 éves korban szülők vagy ifjúsági

lelkipásztorok felvilágosítják az onanizálás veszélyes és kárhozatos voltáról, az illető ifjú azután (14 éven felüli években) ritkán lesz onanistává, vagy ha lesz, csak átmenetileg.

Ha nem világosítják fel őket az ifjúsági lelkipásztorok, a 15—16 éves korban felszökik az onanizáló fiúk száma 80—90%-ra.

Átlag ifjúsági lelkipásztorok vezetése alatt álló kat. fiúk 15—16 éves korban jóval 50% *alatt* onanizálók. Ezek százaléka, további vezetés folytán, állandóan javul. A teljesen megjavultakból kerül ki azoknak nagy százaléka, akik a házasságukig vagy *életük végéig (papok, szerzetesek)* távol tudják magukat tartani a nemi érintkezéstől. Ma is.

A 16—18 éves kat. fiúk lelki gondozás esetén csak 10%-ban élnek nemi életet s 5—10%-ot azok képeznek, akik ilyesmit *egyszer* megpróbálnak, de aztán felhagynak ezzel az étellel. A többi gondozott 18 éves koráig nem ismer nőt.

18 éven felüliekre pontos adatai nincsenek.

Az onanizálás óriási elterjedését az ifjúság között nem lehet letagadni, mert szomorú tény. Naiv elfogultság a szülők részéről, ha azt hiszik, *hogy pont az ő gyermekük nem onanizál.* Apák és anyák nagyon hajlamosak gyerekes illúziókban ringatni magukat, hogy kisfiáik vagy kisleányaik, akik gyermekded boldog örömmel kergetik tavaszi kikeletkor a pillangókat, anyagi tisztaságukban „még csak gondolni sem tudnak” sexualis dolgokra és fogalmuk sincs

romlatlan kedély világukban az egész nemi életről.

És mit bizonyít az orvosi tapasztalat? Az ilyen gyermekek már régen rabjai lehetnek az onanizálásnak, melyre többnyire társaiktól, olykor maguktól jönnek rá, sok esetben a nevelőkisasszonyok, a bonne, gourvernante, dadák vagy szobalányok csábítják el őket túlkorán és már fejletlen korban megkezdenek a nemi életet, sőt nemi bajokat is kaphatnak. *Gondoljanak csak mindezekre a szülők és lelki erőt fognak kapni ahhoz, hogy előítéleteiket, álszemérmüket félretéve, bátran nézzenek végre szembe a nemi kérdéssel.*

A szülőknek a gyermeket természetességre és elfogulatlanságra kell nevelniök. A nemi ösztön és a nemi élet jelentőségeit nem szabad úgy feltüntetni előttük, hogy az valami szégyenteljes és titokzatos dolog. *Ellenkezőleg, meg kell nekik magyarázni, hogy a nemi ösztönt az Isten oltotta a földi emberbe és annak magasztos feladata, hogy az ember utódairól, így a fajfenntartásról gondoskodjon.*

Nem szabad a szülőknek rögtön kétségbe esni és szívdobogást kapni, ha például gyermekeik társaságában múzeumba vagy képművészeti kiállításra mennek és egyszerre olyan képhez vagy szoborhoz érnek, amely meztelen aktot vagy szobrot ábrázol, § évégből rögtön elfordítatják gyermekeik fejét, hogy azok valahogy meg ne lássák.

Készséggel helyt adok itt a tiszteletreméltó papi véleménynek arra vonatkozólag, hogy a

gyereket és a serdülőt ne vigyék szülők vagy nevelők olyan helyre, hol meztelent lát. Főleg nem képtárakba, képkiallításokra s a mai modern korbéli bizonyos színházi és filmelőadásokra. Ha azonban a velük levő gyermek véletlenül (pl. utcán vagy téren) meztelen szobrot látna, úgy tegyenek, mintha mi sem történnék. *Általános pedagógus vélemény idevonatkozólag az, hogy meztelen képek vagy szobrok nem valók serdülő szemé elé, mivel a gyermek ezeket legtöbbször nem művészi, hanem sexualis érdeklődéssel szemléli. Az onanistának pedig az ilyesmi, mint erotikum, új fantázia-táplálék, melyet siet felhasználni erotikus „céljaira”.*

Mindig csak attól függ egyébként, hogy a felnőttek milyen nézőpontból állítják be a dolgokat a gyermekeknek. A kultúrátlan, primitív népeknél Afrikában felnőttek és gyermekek, férfiak és nők meztelenül járnak, ők azt magától értetődő, természetes dolognak tartják s abszolúte nem izgatja érzéki fantáziájukat a — „meztelenség”.

A gyermekekre a meztelenség a pubertás bekövetkeztéig egész természetes dolognak látszik. Most aztán a pubertás bekövetkeztével, amidőn a növekvő gyermek életében egyébként is nagy forrongás tör ki, egyszerre azt látja, hogy szülei titkolódnni kezdenek, a meztelenséget úgy fiúknál, mint leányoknál befedik, intik őket, hogy nem illik és nem szabad meztelenséget még csak látniok sem, mindez felkelti a serdülő gyermek „kíváncsiságát”, tudni-

vágyát és érzékiségét, mert minden jelből, ahogy a felnőttek vele szemben viselkednek, azt sejti és látja, hogy a „nemi élet csakugyan valami titokzatos dolog kell hogy legyen”. *A szülőknek ez a titkolódzása tehát rendszerint kiváltja a gyermeknél a sexualis kíváncsiságot, az érzéki gondolatokat és a veszélyt, amely az onanizáláshoz, vagy a nemi élet korai megkezdéséhez vezet.*

Alkalomszerű felvilágosítás.

Az okos szülők a gyermek nemi felvilágosítását *mindig alkalomszerűen* teszik. Mindenkor szeretettel kezeljék ezt a kérdést és mondják az igazat gyermekeiknek. *Psychológiai szempontból* nagyon helyesen teszik a szülők, ha *a gyermekek alkalomszerű kérdéseire adott válaszoknál* összehasonlító példákat beszélnek a nagy természetből, az állat- és növényvilágból. Talán nem felesleges, ha néhány példával megvilágítjuk ezt a kérdést.

Azt kérdezheti például egy alkalommal a gyermek a szülőtől, hogy honnan jön a gyermek a világra? Erre nagyon találó a szülő válasza, ha ezt mondja:

— Mint a falevél a faágakon kinő a fából, mint a pillangó kibújik a lárvából, úgy történik az a gyermekkel is. Az anyában termékenyítették meg.

A gyermek további kérdése lehet, hogy hát a testvérkéje miként jött a világra? Erre nagyon megnyugtató a gyermekre a szülőnek ilyen válasza:

— Tudod-e, kis fiam, hogy a kis macskák hogy jöttek a világra?

— Igen — mondja a gyermek —, az anyja szülte őket.

— Na látod, fiacskám, az embernél is így van. Testvérkédet is, téged is az anyád szült.

Vagy lehet felhozni hasonlatként a madarakat, melyek a tojásukból kelnek ki és szüleik táplálnak, míg felnőnek.

Fejlettebb gyermekeknek már lehet példákat felhozni a magasabbrendű emlős állatok származásából. El lehet mondani, hogy ezeknek tojásai (petéi) megtermékenyülnek a nőstény állat belsejében, annak melegétől fejlődik ki mint embryo, melyet az anya vérkeringése táplál, amíg megszületik és születése után az anyja táplálja és szoptatja. Éppen úgy mint az embert.

Nagy gondot kell fordítani *a szülőknek a gyermekeik észszerű táplálkozására*. Főirányelv legyen az, hogy a növekvő gyermekek kosztja inkább több vegetabiliát (főzelék, gyümölcs, tej, tejtermékek, stb.) és zsiradékot tartalmazzon, húst és fűszereket keveset. Ügyelni kell a gyermek rendes emésztésére. Obstitációkat kerülni. Nemi ébredés idején különösen kerülendő, hogy este sok folyadékot igyon a gyermek, mert a vizelet kiválasztása következtében *telt hólyag erekciókat és polluciókat okozhat*. Különösen figyelmeztetni kell a gyerekeket és serdülőket a vizelet és ürülék, mint természetes szükséglet, mindennapi rendszeres időközökben való kiürítésének fontosságára. Nemcsak este

és reggel, de főleg nyáron onanistáknál ebéd után s forró nyári délutánokon. Fontos az is, hogy a fiú hanyatt ne feküdjön s főleg 14 éves kortól bő alsó és felső nadrágokat kapjon, lehetőleg nadrágzsebek nélkül.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a szülőknek, hogy milyen *káros és veszélyes, ha gyermekeiknek alkoholt adnak* s ahhoz már kicsi koruktól kezdve mintegy „hozzászoktatják”.

Ezt az alkoholkérdést csupán sexualis szempontból tartom szükségesnek itt megvilágítani.

Az alkohol és a nemi ösztön.

Az alkohol és a nemi ösztön között — tudományos vizsgálatokkal megállapított és kimutatható kölcsönhatás van. Kis adag alkohol izgatja, nagy adag alkohol pedig bénítja, gyengíti és csökkenti a nemi ösztönt, illetve a sexualis centrumokat. Most igen egyszerűen elképzelhetjük, hogy ha a növekvésben levő gyermeki szervezetnek bármilyen kismértékű alkoholt — azonban állandóan — adunk, úgy ez a nemi ösztönre való izgató hatása következtében időelőtti, túlkorai nemi érettséget vált ki. *A korán felébresztett nemi ösztön az alkohol állandó izgató hatása következtében nemi tevékenységre készíti a növekvő gyermeket,* ami vagy onanizálásban, vagy a nemi élet korai megkezdésében nyer kielégülést. A növekvő gyermekek között *nagyon elterjedt onanizálásban* — statisztikai adatok szerint — *óriási mértékben és arányában szerepel, mint előidéző ok, az alkohol, melyet az illető gyermekeknek a tudatlan szülők derűre-borúra nyújtanak a napi étkezésekhez.*

Vannak vidékek az országban, ahol az egyszerű nép, a parasztasszonyok pálinkával itatják már az apró gyermekeket, hogy ezek jobban aludjanak. De sokszor adnak pálinkát a paraszt szülők a serdülő fiúknak és lányoknak abban a tudatban, hogy a pálinka „erőt” ad és jobban tud az ember tőle dolgozni és jobban bírja a munkát.

De romboló hatása van az alkoholélvezetnek a felnőtt ifjúságra is, mert jellem és akaratgyengeséget, testi és szellemi visszafejlődést eredményez, a józanságot aláássa, mértéktelen és gyakori nemi tevékenységet követel s hatványozza a nemi betegségekkel való megfertőzés veszélyét, melyre leggyakoribb alkalom az alkoholos mámor. Arról pedig ne is beszéljünk, hogy milyen óriási veszélyt jelent felnőtteknél az alkohol, amely mérgezőleg hat az ivarmirigysejtekre, az ondószálakra és petére s így az alkoholos mámorban fogamzott gyermek már terhelten jöhet a világra. Nézzük csak meg az alkoholisták degenerált gyermekeit, akik között sok a gyengeelméjű, epilepsziás, szellemileg fogyatékos és különösen jellemző rájuk a bűnözésre való hajlamosság.

A krónikus alkoholizmus pedig felnőtteknél a gondolkozó képességet, az erkölcsi ellenálló erőt, az összes szellemi működéseket csökkenti, a potenciát lerontja és nagyon sok esetben a nemi élet terén nemcsak perverz nemi tevékenységre vezethet, de a szeméremelleni bűntettek (vérfertőzés, sodornia, sadista műveletek etc.) gyakori előidézője is lehet.

Mindezekből világos, hogy a *szülőknek nem*

szabad adniok gyermekeiknek alkoholt egyáltalában. Ellenben okvetlenül fel kell gyermekeiket világosítani már idejében, hogy az alkoholnak milyen romboló és káros következményei lehetnek az emberi szervezetre.

A nikotin hatása a nemi életre.

Az alkohol mellett beszélnünk kell még egy másik szerről, amely a gyermeki szervezetre nagyon mérgező hatású lehet. És ez a nikotin.

A nikotin erős méreg a szívre, tüdőkre, emésztő szervekre, s különösen mérgező hatású a központi idegrendszerre. Káros behatással van a nikotin a pajzsmirigyre, továbbá az ivarmirigyek funkciójára. Különösen káros a nikotin fejlődésben levő fiúk és leányok szervezetére. Állatkísérletekkel igazolható, hogy fiatal házinnyulak vagy tengerimalacok bőre alá nikotint fecskendezve, e fiatal állatok ivarmirigyei fejlődésben visszamaradnak sokkal inkább, mint a velük egykorú állatok ivarmirigyei. A kísérleti állatok üzekedési vágya nikotintól csökken, s amennyiben az állat teherben van, nagyon sokszor következik be abortus épp a nikotin mérgező hatásától.

A kiváló bécsi gynekologusnak, *Hofstätter professzornak*, igen érdekes kísérletei vannak arra, hogy *nőknél a dohányzás — a nikotin hatása által — erős izgalmat okoz a petefészkekben s ennek következtében fokozott nemi vágyat.* Hosszú és szenvedélyes dohányzás pedig *a petefészkek kimerüléséhez vezet, ami rendet-*

len menstruációkat, vagy azok korai elmaradását eredményezi — legalább 75%-ban.

Dohányzó fiatal nők, a rendetlen menstruációkon kívül, korán öregszenek, mellük elfonnyad, megpuhul, bőrük petyhüdt lesz. *Szenvedélyesen dohányzó asszonyoknál a fenti okok miatt sokszor van menstruáció-zavar, sőt gyakori a sterilitás.*

Szenvedélyesen dohányzó férfiaknál gyakori a nemi élet működési zavara, főleg a potencia-gyengülés. Arról pedig ne is beszéljünk, hogy a dohányzásnak milyen káros hatása van az illető szellemi életére, a központi idegrendszerre gyakorolt mérgező hatás következtében.

Tudva az ártalmakat, melyeket a nikotin idéz elő az emberi szervezetben, igazán észszerű és okos dolog, ha megszívlelik a szülők és pedagógusok. *Akik tehát a nikotin káros következményeinek tudatában legalább felvilágosítják gyermekeiket, a növekvő ifjakat, a dohányzás ártalmairól és teljes meggyőződéssel lebeszélhetik őket a dohányzásról.*

Könnyelműség, sőt bűn a szülők és pedagógusok részéről, ha gyermekeiknek, a növekvő ifjaknak megengedik a dohányzás bármilyen formáját. *Az alkoholon kívül alig van még egy másik szer, mint a nikotin, amely károsabb és rombolóbb hatást idézne elő úgy a gyermeki, mint a fejlődő és kifejlett emberi szervezetben.* Még egy fontos észlelet és megállapítás. Az onanistáknál a nikotinmámor melegágya a bűnnek. A finomabb ópiumos cigaretták ilyen arányú hatása 2—3-szorosan fokozott.

A dohányzás egy rossz szokás, mely káros

szenvedélyéül válhat az embernek. A nikotin tartós mérgező hatása a szervezetre akarat nélküli eszközévé teheti az embert. Ez pedig azt bizonyítja, hogy a nikotin nemcsak az emberi szervezetre testileg fejti ki mérgező káros hatását, *de lelkileg is bénítólag, mondhatni demoralizálóan hat*, akaratgyengeséget, energiacsökkenést, önuralom és ellenállóerő gyengülést eredményez. Érthető ezekből, hogy a sportembereknek miért egy fontos irányelve — amit majdnem mindig be is tartanak —, hogy a trenirozás ideje alatt kerülni kell nikotint, alkoholt és sexualis izgalmakat egyaránt.

Egyéb tudnivalók — szülőknek.

Kávé és teára vonatkozólag az a véleményünk, hogy kis gyermekeknek egyáltalán ne adjunk, növekvő gyermekeknek csak nagyon hígítva. Különösen ne adjunk ideges gyermekeknek, akik sexualis szempontból egyébként is izgékonyabbak. Gondoljunk csak arra a veszélyre, hogy minden csésze kávé vagy tea háttérében mindig meghúzódhat — az onaniára való kísértés ördöge.

Az étkezésre vonatkozólag nagyon fontos és észszerű szabályként kell betartania a szülőknek, hogy *a gyermekeiknek este lefekvés előtt keveset adjanak enni és csak könnyen emészthető táplálékot*. Telt gyomor és nehezen emészthető táplálék nyugtalan alvást és alhasi vérbőséget idéz elő, ami a nemi szervek vérteltségét és izgalmi állapotát fokozván, gyakori alkalmi okul szolgálhat az onanizáláshoz. Ismételten

utalok itt orvosi szempontból annak fontosságára, hogy a gyermekeket és serdülőket figyelmeztetni kell és állandóan ellenőrizni is őket arra nézve, hogy háton ne aludjanak, s mindig jobboldalon feküdjenek.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a szülőknek, hogy mennyire fontos a gyermek edzése testileg, tornagyakorlatokkal, fürdőkkel, úszással, tennisz, football, különféle sportokkal a szabad természetben, korcsolyázás, ródlizás, kirándulásokkal stb.

Úgyszintén gondolni kell a szülőknek, hogy mennyire fontos kötelességük a gyermekek fejlődő és lassanként kibontakozó lelki életével törődni. Evégből nagy súlyt kell helyezniük a *gyermekek akaraterejének fejlesztésére és kitartásának növelésére*. Hangoztatni kell az ifjak előtt, hogy akarat erős ember mindenkor mérsékelni és tartóztatni tudja magát. És főleg, hogy uralkodni tud érzékein. Gondos szülők ezirányú törekvése meg kell, hogy nyilvánuljon a kisgyermekek *játékában*, amidőn pl. hozzászoktatják a gyermekeket, hogy a játékokban ne kapkodjanak egyikből a másikba, hanem előbb fejezzék be az egyiket, aztán kezdjék el a másikat s a játék befejeztével játékszerüket rakják szépen rendbe.

Bátran mondhatjuk, hogy a gyermekek el-lenállóereje fokozásának, akaratereje növelésének nagyon fontos és lényeges szerepe van, különösen manapság, a modern életviszonyokban, amidőn lépten-nyomon, a mai kultúrélet összes megnyilvánulásaiban találkozik az ifjúság a sexualis kísértésekkel, amelyekkel szem-

ben ellenállást kell kifejtene, hogy könnyen áldozatul ne essen a sexualis csábításoknak.

A szülőknek igyekezniök kell már a gyermekévekben az alkalmyszerűen kínálkozó sexualis kérdésekre — éspedig az állatvilággal való összehasonlítás kapcsán — a gyermek fantáziáját megnyugtató felvilágosításokat megadni. A nemi kérdést úgy kell beállítani, mint természetes életszükségletet.

Kritikus időpont a felvilágosításra.

Nagy probléma azonban a szülőknek, hogy melyik az az időpont, amikor gyermekeiknek meg kell adni a szükséges nemi felvilágosítást a növekvő gyermek életére legfontosabb kérdésben, az onanizálásra vonatkozólag?

Az orvosi megfigyelések és tapasztalat szerint, a fiúgyermekek legtöbbször a 13—14-ik esztendejében kezdi el az onanizálást. Leányok hamarabb, rendszerint már 11—12 éves korukban. A szülők részéről szükséges nemi felvilágosításra tehát mulaszthatatlanul fontos a kellő idő felhasználása. Tehát amikor még nem kezdte el a gyermek, de előtte van, mondhatni küszöbén van az önfertőzés elkezdésének. Kritikus időpont ez tehát szülőknek és gyermekeknek. *Tudniök kell végre a szülőknek, hogy súlyos lelkiismereti kötelesség terheli őket ebben a kérdésben.* Nem kell rettegniök, főleg nem szabad szégyenkezniök, hogy 13—14 éves fiaiknak, vagy 11—12 éves leányaiknak az onanizálásról s annak káros következményeiről beszél-

jenek. Csak egy a fontos. Egyszerű, természetes módon, lehetőleg az állatvilágból vett hasonlatokkal kell megadni a növekvő gyermeknek a nemi felvilágosítást. Higyjék el, ez esetben a gyermek szeméremérzete sem lesz megbántva. Ellenben képzeljék csak el, hogy mi történik akkor, amikor a szülők szégyenlősek és nem akarnak, húzódoznak gyermekeik előtt nemi kérdésekről beszélni, a gyermekeik pedig kíváncsiak és a kis játszópajtások, az iskolatársak egymást világosítják fel érzékcsiklandozó, fantasztikus, együgyű mesékkel. *Sajnos, manapság még a legtöbb esetben így történik. S ez a mód sokkal inkább sérti és rontja a gyermek szeméremérzetét.* Míg ellenben a szülők felvilágosultsága és okossága, szeretete és tapintata sokat segíthet. Mindezekon kívül pedig, miután a szülők ismerik legjobban gyermekük lelkületét és gondolatvilágát, ezért a legjobban tudják, hogy mit és mennyit kell mondani a nemi kérdésről, hogy az fogékonyságra találjon bennük és megóvja őket a tájékozatlanságukban reájuk váró veszélyektől.

Elmondhatják a manapság már felvilágosult szülők a serdülőknek az orvosi tudomány idevonatkozó megállapításait az ivarmirigynek a pubertás (serdülőkori) miriggyel összefüggő működésének jelentőségét. Figyelmeztetni lehet őket arra, hogy a férfi és nő testi és lelki jellegzetességek normális kifejlődését veszélyezteti az a serdülő fiú vagy leány, aki a pubertás-mirigy belső elválasztási működését, a hormonképzést, azzal zavarja, hogy a vele „kö-

zösháztartási” ivarmirigyet külső, céltalan kiválasztásra ingerli onanizálás közben.

Ugyancsak lehet utalni a szülőknek a serdülő gyermekeik előtt arra is, hogy ez a serdülőkori mirigy más több fontos belső elválasztási mirigynek (pl. agyalapi mirigynek is) szabályozója. Az onanizáló fiún vagy leányon később mutatkozó törpe- vagy óriás-növés tünetei erre vezethetők vissza (hypophysis-mirigy funkciózavar).

15 éves fiúnál már meg lehetne említeni azt is, hogy az onanizálás rendszerint az ivarmirigyek és a sexualis centrumok korai kimerüléséhez, ennek következtében a nemi élet működési zavaraihoz, impotenciához, nemi gyengeséghez vezethetnek a felnőtt korban, ami megzavarja a férfi kor munkabírását, alkotóerejét s egész boldogságát.

Pedagógusok szerepe és feladatuk.

Amilyen fontos feladat hárul a szülőkre a növekvő gyermekek nemi felvilágosításában, *nem kisebb és felelősségteljes szerep hárul a tanítókra, tanárookra és mindazokra, akik az ifjak tanulmányi éveiben vezető szerepet visznek.* Azt lehet mondani, hogy a szülők szerepe egyrészt, a pedagógusok feladata másrészt, kiegészítik egymást, egyik a másik nélkül hiányos. *Amit az ifjak a szülői házból apáiktól, anyáiktól a nemi felvilágosítást illetően megkapnak, mindannak folytatását és kiegészítését kell hallaniuk az iskolában.*

Ehhez mindenesetre két feltétel volna szükséges. Az egyik az, hogy maguk a pedagógusok is, a tanító- és tanárképző-intézetekben kötelező és alapos oktatást és ismereteket nyernek a nemi kérdésről. Másik feltétel pedig az, hogy az illetékes felettes hatóságok által kötelezőleg lenne elrendelendő az összes iskolákban és tanulmányi intézetekben a sexual-pedagógia tanítása a növekvő gyermekeknek és ifjaknak az ezirányú alapos képzettséggel bíró tanítók és tanárok részéről. Sajnos, ez ma még nincs így. Éppen ezért elmondjuk, hogy a modern sexual-pedagógia irányelveinek szempontjából m van volna helyes és egyáltalán miként képzeljük el az egész kérdést?

Nekem az lenne a véleményem és *Rohleder* szerint is a sexualpedagógiai oktatást két részre kellene osztani. Az egyik rész előadandó lenne az iskolákban, a gyermekek 14 esztendőskoráig. A másik rész pedig a felsőbb iskolákban és továbbképző intézetekben 14—20 éves ifjaknak.

Sexualpedagógiai nevelés az alsóbb osztályokban.

Csak röviden akarjuk vázolni a sexualpedagógiai nevelés irányelveit a következőkben:

A népiskolákban a 6—10 éves gyermekeknek a növényvilág szerelmi jelenségeiről beszélhetnek a tanítók. Idetartozna tehát a nagy természet tavaszi ébredése, a fák rügyezése és virágzása, a virágok megtermékenyülése.

10—14 éves serdülőknek a sexualpedagógiai

oktatása és felvilágosítása nagy óvatosságot és körültekintést igényel. Lehet nekik beszélni és felvilágosítást adni az állatvilág szerelmi életéről, szaporodásáról és fajfenntartásáról, de sohase közösen és nem a plénumban, hanem individuálisan, alkalmoszerűen, egyéneként. A sexualpedagógiai kioktatást az iskolában a hittanárnak kellene végeznie. *Tulajdonképpen legjobb volna, ha ifjúsági lelkipásztorok egyéneként adnák meg a felvilágosítást a serdülőknek.* Ez a munka a középiskola IV. osztályában (polgáristáknál már a III. osztályban) indulhatna. Idevonatkozóan beszélhetnének a lelkipásztorok a méhek szaporodásáról, a halak ivásáról, a madarak párzásáról, majd továbbmenőleg az emlősállatok párzás útján való szaporodásáról, az anyaméh szerepéről, fogamzás és megtermékenyülésről, az állati embryoról, a magzat világrajöveteléről.

Miként tehát látjuk, az iskolákban, a helyes sexualpedagógiai oktatás főként természettudományi bázison nyugszik. Úgyszintén az etnikai szempontoknak is irányadó szerepük van.

A gyermekek már a 10-ik életévük bekövetkezése előtt fogalmat kellene hogy nyerjenek a kétneműségről, a fajfenntartás törvényszerűségéről a növény- és állatvilágban egyaránt.

Mindezt szépen lehet aztán továbbmenőleg vonatkozásba hozni az emberrel. Szem előtt *kell azonban okvetlenül tartani, hogy az emlősállatok megtermékenyülési folyamatai (párzás, fogamzás, magzat születése) az iskolákban a gyermekek 15. életévéig legyen előadva, azon-*

ban csupán a fentemlített elvek alapján. Az ember nemi életéről, fogamzásról, a gyermek születéséről, az ember nemi életére vonatkozó összes élettani viszonyokról, már csak 16 éven felüli ifjaknak célszerű és szabad sexual-pedagógiai felvilágosításokat megadni.

Már az alsó iskolai osztályokban lehet beszélni a tanítóknak és iskolaorvosoknak a baktériumok életéről, különösen azok szerepéről a nemi betegségek terjesztésében. Tekintettel, hogy az esetek nagy számában a gyermekek 12—14 éves korban már onanizálni kezdenek, tehát már ezt megelőzőleg profilaktikusan kellene a 10—11 éves tanulóknak az iskolákban az ifjúsági lekipasztortól hallaniok a sexualpedagógiai szempontról egyet-mást. Beszélni kellene előttük az egészségápolásról, a higiénikus követelményekről, melyek egyaránt vonatkoznak a test minden szervére s az összes idegekre, így a nemi szervek idegéletére is. Ezzel kapcsolatosan beszélni lehet, hogy a korai gyermek- és ifjúévekben a fejletlen állapotban lévő nemi szervek izgalmi milyen káros hatással vannak az emberi szervezet kifejlődésére. Különösen árt az agynak, az idegeknek, az egész szellemi életnek. *Hangsúlyozni kell, hogy 20 éves korig, ameddig a szervezet kifejlődése nagyrészt végbemegy, feltétlenül károsak és ártalmasak a nemi izgalmak.* Ezért kerülendők.

A pedagógusoknak a tanulmányi idő alatt mindenesetre meg kell figyelni tanítványaikat, hogy nem észlelnek-e náluk onanizálásra gyanús jelenségeket? Ha ilyen tanulókat találnak,

haladéktalanul elő kell őket venni és kell velük beszélni négy szemközt, tapintatos formában. Jóindulattal és szeretettel meg kell nekik adni a szükséges felvilágosításokat és figyelmeztetni őket a következményekre. Egyidejűleg beszélni kell az iskolaorvossal is, hogy az illető gyermekeket *ő is vegye elő. De figyelmeztetni kell egyidejűleg a szülőket is, hogy azok is közbelépve, megtegyék a maguk részéről mindazt, ami szükséges.*

A megfigyelések és tapasztalatok ugyan azt igazolják, hogy nem célszerű a szülővel s a tanárral való beszélgetés. Főleg nem, ha kezelésről van szó. A rendszeren zárkózott serdülő nem lesz őszinte. Azt mondja, ha faggatják, hogy abbahagyta az onanizálást és hogy megjavult. Rendszerint még a hittanárával szemben is áll ez. Ellenben az ifjúsági lelkipásztorral (vagy esetleg, más intézet hittanárával), aki a fiút nem tanítja, már őszinte. Leányoknál éppen fordítva van. Ezek átlag legőszintébbek az osztályfőnöknővel, főleg ha ez apáca.

Különösen hangsúlyozzuk, hogy az onanizálást már megkezdett gyermekek felvilágosítása jóindulattal, szeretettel, gyöngéden történjen. Nem szabad úgy kezelni őket, mint bűnösöket, hanem mint csupán eltévelyedett eket és tudatlanokat. Különösen óvatosnak kell lenni a nemi felvilágosításban, ilyenkor kerülni kell minden felesleges szót, nehogy az illetőnek kíváncsisága még jobban felébredjen a nemi élet titkai iránt.

Nagyon ajánlatos, hogy a 14. életévüket be-töltött tanulókat, akik elhagyják az intézetet,

ünnepélyes figyelmeztetésben kell részesíteni a pedagógusoknak a nemi életre vonatkozólag. Különösen a korai nemi izgalmakra és azoknak káros hatására a fejletlen ifjú szervezetre, a nemi betegségekkel való fertőzés veszélyeire. Egyidejűleg nagyon ajánlatos adni nekik egy nyomtatott füzetet is, melyben bennfoglaltatnak a nemi életre vonatkozó útbaigazítások és intelmek.

E helyen felhívom a szülők figyelmét néhai Tóth Tihamér püspök, a budapesti Pázmány Péter tud. Egyetem egykori professzorának műveire. Számtalan művei közül különösen ajánlom elolvasásra „Az ifjúság lelki gondozása”, „Az ifjúság sexualis problémája”.

Szükségesnek tartom 15—16 éves korbeli — főleg városi — ifjaknak figyelmét felhívni a nagyrészt már felnőtt homosexualisokra, akik eleinte csak „ideális barátságot” akarnak kötni az ifjakkal s egy jó ideig ajándékokkal halmozák el őket, hogy aztán egy kínálkozó alkalommal, midőn az illető ifjúval zavartalanul négy szemközt lehetnek, váratlanul előálljanak beteges hajlamuk követelte kívánságukkal.

Orvosi meggyőződésem szerint nagyon veszélyesnek tartom s ezért óvni kell az onanizáló ifjakat különösen attól, hogy esetleg olyan tanácsokra hallgassanak, amelyek őket a nemi életre buzdítva akarják kigyógyítani. Ez olyan, mint a tüzet — olajjal oltani.

Felsőbb osztályokban.

Arra nézve pedig, *hogy a sexual-pedagógiának a felsőbb osztályokban a 16—20 évig milyen irányelveket kell követnie*, a következőket tartom szükségesnek elmondani:

A 16 éven felüli tanulóif jaknak az iskolában már *közösben, a plenum előtt*, részletesebb magyarázatot lehet és kell adni a nemi életről, a nemi szervekről, s azoknak ábrákban való demonstrálásával, azok élettani működéséről. Úgyszintén felvilágosítással kell szolgálni fiúknak az ivarmirigyek funkciójáról, a spermaképzésről, a polluciókról, lányoknak a petefészek fiziológiai szerepéről, a peteérésről, a menstruáció élettani jelentőségéről. Egyszóval a nemi ébredés összes élettani jelentőségeiről s a nemi jellegzetességek kifejlődéséről. Mindezen felvilágosítások megadására természetesen legalkalmasabb fiuknál az iskolaorvos, lányoknál az orvosnő.

Az iskolaorvos fontos feladatát képezi az is, *hogy különösen a 16—17 éves ifjakat figyelmeztesse*, hogy a korán megkezdett nemi életnek a fejletlen szervezetre milyen káros hatása van. Különösen milyen veszélyt rejt magában a prostituált nőkkel való érintkezésben *a nemi betegségekkel való fertőzések lehetősége*. Különösen hangsúlyozandó az ifjak előtt, hogy még az egészségesnek nyilvánított prostituáltak is fertőzhetnek. S a nemi betegségek kezelése hosszadalmas, feltűnő és költséges. Beszélni kellene az óvszerekről is.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mennyire

fontos az ifjakat figyelmeztetni mindezekre, különösen a házasságon kívüli és korán megkezdett nemi élet veszélyeire. És ezzel kapcsolatosan beszélni kell előttük, hogy a nagyvárosok prostituált világa a nemi betegségek által való óriási fertőzési veszélyt jelent az egész népre, aminek káros következményét megérzi az egész új generáció. Miért is etnikai kötelessége minden ifjúnak, hogy a házaseslet eljövetelelég, a családalapításig igyekezzenek távortartani és megőrizni magát egészségesen a nemibetegségekkel való fertőzéstől, ami jövendőbeli felelőségére és születendő gyermekeinek egészségére óriási jelentőségű. Tehát a sexualis abstinenciát kell feltüntetni az ifjúság előtt, mint kövendő példaképet és mint biztosítékát a fejlődésben és kibontakozásban levő testi és lelki jólétének.

Különös tekintettel kell lenniök úgy pedagógusoknak, mint iskolaorvosoknak a fejlődésben levő ifjak jellemének, akaraterejének fejlesztésére és arra a szoros összefüggésre, ami van a nemi élet funkciói és a lelki folyamatok, a szellemi tevékenység között. Fel kell ébreszteni az ifjakban az erkölcsi öntudatot, a felelősségérzetét, a kísértések és sexualis csábításokkal szemben való erkölcsi ellenállóerőt.

A szerzetespapok egész életre vállalt nemi abstinenciája csak a vallás nyújtotta nagy erők támogatásával lehetséges. Aszkéták, papok, szerzetesek, akik absolut és szigorú nemi önmegtartóztatásban élnek egy életen át, akik ellenállni képesek a nemi vágyak csábító kísér-

téseinek, nemcsak magasztos hivatásuknak, melyet betöltenek, adják kiváló bizonyítékát, de valóban minden tiszteletet megérdemelnők. Legszebb bizonyítéka annak, hogy az ember mily magasan felette áll s mennyire felsőbbrendű, mint az állat, épp az — aszkétaság. Az igazi és szigorú aszkétaéletet élő papok és szerzetesek valóban tiszteletreméltó férfiak, akik igazán tiszteletet érdemelnek az emberektől.

Valláserkölcsi nevelés.

A valláserkölcsi nevelésben segítségül kell jönniök az ifjúsági lelkipásztoroknak is. Hiszen éppen a pubertás ideje az, midőn a testileg-lelkileg fejlődő, forrongásban levő ifjak lelkületében kételyek merülhetnek fel mindennel szemben. *A pap jóságos szava csak megnyugtatólag és felemelőleg hathat a kételyek közé jutott és lelki krízisben hánykolódó ifjú lélekre.* A vallástanárnak felelősségteljes szerepe van az ifjak ethikai nevelésében. Nem szállítja le a papi hivatás méltóságát, ellenkezőleg, éppen magasztos hivatásánál és tekintélyénél fogva, lehet beszélni az ifjak előtt a nemi kérdésről. Senki sem beszélhet náluk hivatottabban és nyomatékosabban az ifjaknak, hogy a nemi életnek milyen nagyjelentőségű vonatkozásai vannak az ember ethikai életére. És megfordítva. Utalnia kell az erkölcsi kívánalmakra és tilalmakra. Appellálnia kell az ifjak akarati, érzelmi világára és értelmére egyaránt. Úgyszintén az ifjaknak szüleik iránti, valamint önmagukkal szemben való kötelességükre, a család-

alapítást, jövőendő feleségüket és majdani gyermekeiket illetőleg.

Senki sem magyarázhatja meg az ifjaknak az iskolában a vallástanárnál, a papnál hivatoitabban, hogy az ember morálja ne csak értelmén, hanem akaratán és érzelmén is alapuljon A nemi ösztön az emberrel veleszületett természetes öserő, de mindenkor szükséges, hogy az értelem és mérséklet azt szabályozza. Ez pedig legszebben és legtermészetesebben a házasságban nyilvánul meg, midőn férfi és nő életközösségben, szerelemben, megértésben együttélvén, kiegyensúlyozott nemi életet élnek egymással. Ezek szerint csak a házasságban erkölcsös és higienikus a férfi és nő közötti nemi tevékenység és nem a prostitúcióban és nem a szabad szerelemben, ahol csupán az érzékiség dominál legtöbbször — lelki kapcsolatok nélkül.

Az érzékiség, amint az a prostitúcióban mindig megnyilvánul, lealacsonyítja az embert. Ellenben az érzékiség, mely lelki kötelékekkel kapcsolatosan nyilvánul meg, a felnőtt férfi és nő szerelmi életében, mint az a házasságban lenni szokott, megnemesíti, felemeli az embert. Az emberben a nemi ösztön ösereje is vele született, amely időnkénti kielégüléseket követel. A nemi ösztön kielégítéséhez tehát az embernek élettani természetszerű joga van. Ha nem él véle, Istennek följánlott áldozatképpen lemond róla (pap, szerzetes). Az igazi élet kultúrája azonban megnemesítette a nemi ösztönt is akként, hogy annak kielégítését bizonyos határok közé szorította és irányította, úgyhogy ab-

ból se az egyénnek, se a társadalomnak károsodása ne legyen. Ellenkezőleg. Minden tekintetben az emberi kultúrfejlődés céljait kell szolgálnia, mert csak ez esetben lesz a nemi ösztön az embernél a legnagyobb gyönyör és életöröm forrása.

Az ifjúsági lelkipásztor felbecsülhetetlen segítségére különösen két jellegzetes pontban áll. Az egyikben megjelöli a vallás nyújtotta nagy erők forrásait s felhasználásuk módjait megmagyarázza. A másikban a visszaesőket, főleg onanistákat, állandóan bátorítja, önbizalmukat ébreszti és erősíti. Megszünteti az okokat, melyek esetleg önbizalmukat lerombolták, („önbizalmat romboló kijelentések” eliminálása.)

A növekvő ifjakkal meg kell értetni, lelkükbe plántálni s ezáltal bennük fokozni ezt az erkölcsi ellenálló erőt a sexualis kísértésekkel szemben. Mindezt nagyon szépen lehet megtenni a sexual-pedagógiai nevelés keretében. Sajnos azonban a sexualpedagógiai nevelés sem az alsó, sem a felsőbb iskolákban hazánkban nincs bevezetve hivatalosan. Ebben nem kis része van a tanítóság és tanárság opposíciójának. Nem látják be annak eminens szükségét, ami indokolná, a nemi kérdés tárgyalásával kapcsolatos maradi előítéletekről nem is beszélve. Nálunk továbbá nem is emlegetik a sexualis bajok megszüntetésére beállítandó iskolapszichológust (bár ilyen irányban is főleg a fővárosi katolikus ifjúsági lelkipásztorok eredményesen működnek).

Az orvosoknak, különösen a sexológiával és

sexual-pathológiával speciálisan foglalkozóknak kell éppen ezért mindent elkövetniök, hogy száraz tényeket, kóreseteket, statisztikai adatokat tárjanak fel az onaniáról, a korán megkezdett nemi életről, a rendellenes nemi visszaélésekről, a nemi betegségekről, melyek óriási mértékben vannak elterjedve a tanulók között már az iskolában. Kell-e megrázóbb bizonyíték, ami hatalmas erővel belemarkoljon úgy a pedagógusok, mint az iskolai oktatást irányító felsőbb hatóságok érdeklődésének felkeltésébe arra nézve, hogy tenniök, cselekedniök kell a fejlődő ifjúság testi és lelki jóléte érdekében és éppen ezért kérniök és javasolniuk kell a nemi felvilágosítás, a sexualpedagógiai nevelés kötelező bevezetését és elrendelését az iskolákban. Erre legfőbb indok csakugyan az ezirányú szomorú orvosi tapasztalatok tömege.

Aktuálisnak és ezért végtelenül fontosnak tartom az iskolapsychológus problémájáról elmondani itt egyet-mást.

Egy jezsuita atya, aki kiváló képzettségű tudós pap, egy kitűnő tanulmányt írt e címen:

„Az iskolapsychológus problémája.”

Szükségesnek tartom ismertetését e helyen.

Németországban utóbbi években az iskolákban való feltűnő erkölcsi hanyatlás arra indította a porosz közoktatásügyi minisztert, hogy az összes német középiskolák igazgatóitól 1921-ig visszamenőleg bekérje az erkölcsi kihágások s ezek disciplináris kezelésének aktáit. Az aktákat könyvalakban közzétette 1928 nyarán.

„*Sittlichkeitsvergehen an höheren Schulen und ihre disziplinare Behandlung*” címen.

Ez a könyv indította meg azt a mozgalmat, mely szerint az *iskolaorvos*, a fiatakorúak bírója s ügyvédje mintájára *iskolapszichológusi állás volna szervezendő*. A serdülők nehéz problémáik megoldása végett *szinte gyónni járnának* az iskolapszichológushoz s az erkölcsi kihágások diszciplináris megtorlása ezentúl jórészt abban állna, hogy az igazgatóság az iskolapszichológus különösebb gondjaira bízna a delikvenst. *Stern W.* az iskola tanárai közül választaná ki az iskolapszichológust. *Hoffmann W.* olyan ifjúsági pszichológust ajánl, aki nem tanárokodik az illető iskolában.

Ez a mozgalom érdekes és fontos azért is, mivel akárcsak a psychoanalízis körüli mozgalom, *a gyónás apológiája*. A mozgalom célja egy olyan állást kíván szervezni a 'középiszkolákban, amelynek birtokosa „Schweigerecht” (jogosan hallgat arról, amit a fiúktól hallott!) és aki „Schweigepflicht” (köteles is hallgatni!).

Kétségtelen, hogy a *serdülő ifjúság zárkózott*. „Azonban amint észreveszi, hogy megértésre és segítségre számíthat, magatartása épp az ellenkezőre változik”. (*W. Hoffmann.*)

E minden ifjúsági lelkipásztortól számtalanszor megfigyelt tény felemlítése után mindekelőtt szólnunk kell arról, hogy mi az, amiről a serdülő fiú bizalmasan kíván elbeszélgetni? Aztán tudnunk kell: vajjon kik nem alkalmasak az ilyen bizalmas jellegű beszélgetések vezetésére? S végre döntenünk kell:

vájjon iskola-pszichológus vagy ifjúsági lelkipásztor hivatott-e erre a feladatra?

A) *A serdülő sokféléről szeretne bizalmasan elbeszélgetni.* Sokan azt hiszik, hogy csak a sexualis problémák izgatják és kínozzák a serdülőt s ezért csak ezek a *bizalmas beszélgetés főtárgyai*. Ezek is, de nemcsak ezek! Az a több mint *tizenegyezer négyszemközti* beszélgetés is, amelyeket az *utolsó nyolc év leforgása* alatt serdülő fiúkkal folytattam — írja egy ismert jezsuita atya —, arra az eredményre vezettek, hogy a *bizalmas beszélgetések főleg a következő tizenkét tárgykörből merítik anyagukat*: 1. Iskolai nehézségek. 2. A családi élet bajai. 3. Nehézségek a barátkozás körül. 4. A diákszerelem. 5. Egyesületi élet: cserkészet és kongregáció problémái. 6. A tiszta életért vívott harc módszere, esetleges eredménytelensége stb. 7. Vallási kételyek. 8. Társadalmi problémák. 9. A pályaválasztás nagy ügye. 10. Anyagi bajok. 11. A sportélet speciális ügyei. 12. Hogyan lehet leszokni: hazudozásról, hirtelen harag kitöréseiről stb.

B) *Akikkel nem kíván bizalmasan beszélgetni a serdülő.* Ezekután fölmerül a kérdés: *kivel beszélgessen időnként a serdülő?* Némelyik fiú a barátjánál próbálkozik, a másik szüleinél, a harmadik tanárai valamelyikénél... Azonban rendszerint rövidesen kijelenti: „ve-lük nem érdemes!” Belátja, hogy

1. *Nem érdemes a barátjával.* A nehézségek, fájó problémák föltárása ugyanis nem egyszer lerontja azt az illúziót, amelyet barátja

lelkében róla őriz s amely nem egyszer a barátság záloga. *A barát előtt teljesen megnyilatkozni legtöbbször egyet jelent a barátság szétrombolásával.* Aztán az egyetlen jóbarát rendszeren a fiúval egyidős vagy kevéssel öregebb nála s mint afféle fiatal, tapasztalatlan egyén nem is tud tanácsot adni... Végre érzi, hogy nem egy esetben vergődő lelkének föltárásával barátját súlyos kísértésekbe dönthetné!

2. *Nem érdemes a szüleivel.* Ezek ugyanis (talán éppen a legmegértőbb mamák!) nem elég diszkrétek; továbbá nem tudnak segíteni, vagy rosszul segítenek s végre a legtöbb esetben serdülő gyermekük türelmes meghallgatására *nincs idejük.*

3. *Nem érdemes a tanáraival.* Ezek ugyanis, ha nem is esnének azokba a hibákba, amelyeket a szülőkről az imént megjegyeztünk, mégis csak olyanok maradnak a fiúk számára, akik előtt az ifjúság a lehető legjobb színben kíván tündökölni. Sok esetben egyenesen érzi a fiú, hogy egzisztenciájával szorosán összefügg.

C) *Iskolapszichológus vagy ifjúsági lelkipásztor?* Egészen természetes, hogy az ifjúság bizalmasának olyannak kell lennie, aki meg tudja nyerni az ifjúság bizalmát; akinek önbiizalmat föltámasztó és fokozó a beszédmodora; aki türelmes; aki semmin sem csodálkozik; aki ott, ahol szükséges, igazat ad a serdülőnek, de az ugyanakkor esetleg támadó ellentétet (szülői házzal, iskolával stb.) azonnal enyhíteni tudja; aki évenként lehetőleg 3—4-szer ad alkalmat a beszélgetésre; aki végre járatos az

ifjúsági pszichológiában, aki ismeri a serdülő fiú életét otthon, az iskolában, a kongregációban, a cserkészetben, a sportéletben.

Mivel pedig az ifjúság bizalmasának nemcsak joga, hanem kötelessége is hallgatni, önként adódik, hogy a katolikus serdülő ifjúságnak a bizalmasa csak az ifjúsági lelkipásztor és nem egy ad hoc beállított iskolapszichológus lehet. Az ifjúsági lelkipásztor ugyanis, ha a fiúnak úgy tetszik, szentgyónás keretében áll szolgálatára, s róla tudja az ifjúság, hogy csak e belső fórum keretében kíván működni és e működéstérrel teljesen megelégszik: tehát sohasem veszi igénybe az iskolai, intézeti, egyesületi hatóságok beavatkozását!

Kétségtelen, hogy világszerte fokozódik a serdülő ifjúság lelki igényeit a lehető legtökéletesebben kiszolgálni kívánó nevelői hajlandóság. És ez a nem katolikus országokban meg fogja teremteni a katolikus ifjúsági lelkipásztor „pótlékát”, az iskolapszichológust is! Lehet, hogy világmozgalom lesz belőle s átveszik egyelőre a mi állami középiskoláink is. Jó lesz tehát fölkészülni, még pedig úgy, hogy a mozgalom hozzánk való betörése idején minden iskolánk hittanára jelenthesse: nálunk e tekintetben már minden megtörtént s a katolikus fiúknak nincs szükségük iskolapszichológusra!

Ezt annál inkább megtehetjük, mivel nálunk már figyelemreméltó törekvések észlelhetők. Az úttörés a Regnum Marianum atyáinak érdeme, akik már évtizedek óta úgy oldják meg

ezt a kérdést, hogy egymás iskoláiban ifjúsági lelkipásztori szerepet vállaltak. Azokban az iskolákban, hol regnumi atya a hittanár, évenként négyszer 8—10 regnumi atya megjelenik és e kötelező gyónások keretében alkalmat adnak az illető iskola összes növendékeinek a bizalmas beszélgetésre.

Ez a kezdeményezés már több budapesti középiskolában utánczókra talált s ma több — különben a Regnum Marianum Egyesület tagjai közé nem tartozó — hittanár állandó ifjúsági lelkipásztorokat biztosított diákjai évnegyedes gyóntatására. Vannak budapesti középiskolák, hol minden osztálynak van gyóntatója, aki — akárcsak az osztályfőnök — fölvezeti a VIII. osztályig lelkifiait.

Ott is, ahol ezt technikai okokból még nem sikerült megoldani: a lelkigyakorlatok mestere ad alkalmat bizalmas négy szemközti megbeszélésre s ezek megismétléséről akár egy lelkigyakorlati revízió, akár levelezés formájában gondoskodik.

Fent leközölt tanulmánynak megszívlelését és megvalósítását a legfelsőbb illetékes köröknek sexualpathológiai orvosi szempontból is nagyon ajánlom.

Az iskolapsychológus okos intézményének megvalósításával mérföldekkkel visszük előre az ifjúság nevelésének szent ügyét.

Az ifjúság kötelező nemi felvilágosításának az iskolai oktatásban való megkezdésére valóban elérkezett a tizenkettedik óra. Külföldön, Finnországban, Svédországban, Norvégiában be

van vezetve hivatalosan az iskolákban a sexualhygiéne és a sexualpedagógia oktatása kötelezőleg, megfelelő sportok kíséretében. Angliában is. Hazánkban már Trefort kultuszminister kezdett foglalkozni ennek a kérdésnek gyakorlati megvalósításával 50 évvel ezelőtt.

Nemcsak korszerű, de nagyon bölcs és döntő jelentőségű elhatározás lenne az ifjúsági nevelésre a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól, amennyiben a jövőben a sexualpedagógiai nevelés s az iskolapszichológus működésének bevezetését is elrendelné az iskolai oktatásban. Annyival is inkább, miután e téren külföldön is mindenütt reformlépések történtek.

A sexualpedagógiának csak egy végcélja van. Éspedig az, hogy az embert normális és egészséges, természetes nemi életre nevelje. Ennek legfőbb biztosítéka pedig csak a profilaktikus nevelés lehet. Vagyis az ifjúságnak már a tanulóévekben, koruknak megfelelő módon meg kell adni az emberi szervezetben gyökeredző természetes nemi életről a szükséges nemi felvilágosítást. A mai modern kor erkölcsi lazaságának javulását másként nem is várhatjuk, mintha a baj gyökeréig visszamegyünk és az ifjúságnak megadjuk nyíltan, őszintén, hozzáértéssel, előítéletmentesen a szükséges és korszerű sexualpedagógiai nevelést. Egy egészséges, testileg-lelkileg erős, ellenállóképes, új generáció egész jövője — ettől függ.

Epilog

Van-e szükség felvilágosításra?

A mai modern időkben, a kialakult közfelfogás szerint, a nemi kérdés objektív megvitatását és a nemi felvilágosításnak a serdülő ifjúság nevelésében való alkalmazását fontosnak és szükségesnek tartja a mai emberek többsége. Mindazáltal akadhatnak a pedagógusok és szülők között, akik rabjai az előítéleteknek és nem tartják szükségesnek, sőt ellene vannak a nemi felvilágosításnak.

Ezeknek megnyugtatóra és meggyőzésére kívánok idézeteket közölni egy nagynevű, kiváló pap-pedagógus, országszerte ismert művéből.

Néhai Dr. Tóth Tihamér, a Budapesti Papnövelde igazgatója, egyetemi ny. r. tanár a Pázmány Péter tud. egyetemen, későbbi veszprémi püspök, „*Az ifjúság lelki gondozása*” című könyvében részletesen foglalkozott a nemi felvilágosítás problémájával.

Szószerinti idézeteket közlök az említett műből. (177. oldal.) „Van-e szükség felvilágosításra?”

— „Ma már senki sem vonja kétségbe, hogy a nevelőnek valamilyen felvilágosítást nyújtani kell.” — „Mihelyt a fejlődő, fiatal organizmus a nemi jelenségekre figyelmessé lesz, nyugtalanság, bizonytalanság, hánykolódás áll be a lélekben.” — „Egyik kérdés a másikat veti fel előttük, de azt a feleletet, melyre szükségük volna, seholse találják.” — „És ami a bajt még súlyosabbá teszi, ezekben az években egész szellemi életük ennek a nyugtalan kutatásnak jegyében áll, más valami, mint ez a téma alig érdekli őket.” (179. oldal.) „De szükségessé teszi a felvilágosítást a mai társadalmi élet is, melyben az ifjak így is — úgy is eljutnak e dolgok ismeretére, ha nem hittanárjuk komoly szavai révén, hanem egész kétes forrásokból.” (180. oldal.) — „Arra hiába várunk, hogy az ifjak maguktól forduljanak hozzánk kételyeikkel.” — „Az ifjú nem tudja, szabad-e ilyesmivel egyáltalában előhozakodnia? Olyan előtt tehát, aki neki hivatott volna válaszolni, rendesen hallgat.” — „Nem hallgat azonban barátai előtt.” — „Ezektől aztán megkapja a lehető legdurvább felvilágosítást, ami tulajdonképpen nem más, mint kitanítás arra, mily élvezet ez a bűn és hogyan lehet azt elkövetni?” — „A helyes felvilágosításnak éppen az a célja, hogy az ifjúnak a sex. életről nyerendő legelső benyomását kiemelje a merő érzéki vonatkozásokból s a magasabb eszményiség körébe irányítsa.” — „Mindenesetre könnyebb, de okvetlenül helytelen megoldása a kérdésnek, ha erről a kényes témáról nem beszélünk.” —

„Ha csak arról volna szó, adjunk-e az ifjaknak nemi felvilágosítást vagy ne, kétségtelenül ez utóbbi mellett foglalnánk állást Sajnos azonban, a helyzet ma nem ez. A kérdés ma így áll előttünk: mi adjunk-e nekik felvilágosítást vagy bízzuk azt mocskos szájú társaikkal a piszkos utcára?” — „Ha az ifjúság vezetői hallgatnak, előjönnek a félrevezetők. És azok nem hallgatnak. Hiszen — hogy semmi egyébre ne hivatkozzunk — a gyakorlatban álló ifjúsági lelkipásztorok mindenütt úgy tapasztalják, hogy az önfertőzés bűnét a legtöbb esetben másoktól, romlott társaiktól tanulták meg az ifjak.” — „Megelőzni, megelőzni! —ez legyen a mi sex. pedagógiánk jelszava. Teljes tisztaságban megtartani egy lelket aránytalanul könnyebb, mint visszahozni azt, aki megkóstolta a bűnt.”

Könyvemnek egész gondolatmenete bizonyítja, hogy mindenben azonosítom magam a közölt idézetekkel és úgy gondolom, megnyugtatóan szolgálnak ez idézetek mindazoknak, akik bizonyos előítéletekkel vagy ellenérzéssel viseltetnek a nemi felvilágosítás kérdése iránt. Egy nagytekintélyű, nagy tudású hit-tudományi professzor és pedagógiai író álláspontját valóban nyugodtan elfogadhatják az összes ellenzők és kétkedők és mindazok a konzervatív gondolkozásúak, akik nem tartják „időszerűnek” a nemi felvilágosítás kérdését. Pedig a valóságban a mai ifjúsági nevelésnek ez az egyik legaktuálisabb kérdése, aminek sorsdöntő szerepe van az ifjúság egészséges fejlődésére.

Idézem itt végül *Pázmány Péternek* egyik mondatát:

— „*A mi életünk e földön oly vitézkedés, melyben az örök életért és a tökéletes erkölcsökért szünetlen bajt vívunk. De sem gyakrabban, sem hosszabban, sem veszedelmesebben karcolásunk nincsen, mint a bujaság ellen, a tisztaság oltalmáért.*”

Ennek sikeres elérésére pedig leghathatósabb eszközünk a sex. pedagógiai irányelvek és helyes felvilágosítás alkalmazása az ifjúsági nevelésben.

Sexualpedagógia és -Ethika.

Nemi felvilágosítás irányelvei és módjai.

TARTALOMJEGYZÉK.

Előszó	3
Bevezetés	9
A nemi felvilágosítás jelentősége.....	12
A nemi felvilágosítás céljai.....	15
A nemi felvilágosítás módjai.....	18
A sexuális vonatkozások a kisgyermekkor, iskolás gyermekkor, a praepubertas és serdülő években.....	23
A pubertás bekövetkezte fiúknál.....	26
A pubertás bekövetkezte leányoknál.....	28
Az onania káros hatása.....	31
A nemi felvilágosítás szempontjai a családban.....	39
Nevelési irányelvek a szülőknek.....	47
Sexuálpedagógiai nevelés.....	50
A sexualpedagógia irányelvei az ifjúsági nevelésben.....	58
Valláserkölcsi-etnikai szempontok és a nemi felvilágosítás	63
A sexuáletikai nevelés és felvilágosítás	65
Különböző időszakok a nemi felvilágosításra.	68
Szülők szerepe a nemi felvilágosításban	71
Az orvos szerepe a nemi felvilágosításban	80
Az iskolaorvos feladata a sex. pedagógiai nevelésben	84
A nemi szemérmesség.....	87
Az internátusi nevelés jelentősége a sex. pedagógiában	88
A testgyakorlás és sport alkalmazása a sex. pedag. nevelésben.....	92
Koedukációs nevelés problémája.....	95
A nemi felvilágosítás kérdése különböző iskolákban	104
A sexualpedagógia alkalmazása a leventenevelésben	106
Összefoglalás. Orvosi tanácsok és irányelvek a sex. pedag. nevelésben	119
Epilog. Van-e szükség felvilágosításra	158